

PHOENIX MAGAZINE

Τεύχος **10** – Μάρτιος 2025

ΜΕΓΑΛΗ
ΜΙΚΤΗ
ΣΤΟΑ
ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΕΚΤΟΝΩΝ
ΕΛΛΑΔΟΣ

10

Μάρτιος 2025

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Πώς μπορεί να συνδεθεί η αλληγορία του Σπηλαίου του Πλάτωνα,
ο Τεκτονισμός και ένα ψάρι από τα βαθιά νερά του ωκεανού;

Αριστοτέλης: "Ουδείς διαφέρει η μη Κείσθαι η μη Χρήσθαι τους νόμους"

ΙΕΡΑΡΧΙΑ ΤΩΝ ΣΥΜΒΟΛΩΝ: Η κινέζικη σοφία και ο Αριστοτέλης
Μέρος 1ο: Σε αναζήτηση των θεμελιωδών αρχών

Η χειραγώγηση και η αντιμετώπισή της

Αυτοβελτίωση και Νευροεπιστήμη στον Τεκτονισμό. Μέρος Ι

Τα Μορφογενετικά Πεδία του Sheldrake

Περί Ψυχής

Λόμπσανγκ Ράμπα: Μυημένος Λάμα ή απατεώνας;
Μέρος 1ο: Το αίνιγμα της ταυτότητας του Λόμπσανγκ Ράμπα

Ο Οδυσσέας είστε εσείς... Κι εγώ!

Επίκτητος – Η ζωή και το έργο του εκπρόσωπου του Στωικισμού

Ο Τύπος – Το Τυπικό της Κυκλικής Περιβάδισης-Περιφοράς
(Rite of Circumambulation)

Ο Βωμός της Εργασίας

Οι Άθλοι του Ηρακλή - Αποσυμβολισμός

Παγκόσμια Ημέρα της Γυναίκας . Η ιστορία της 8ης Μαρτίου

Γαϊτανάκι. Το παραδοσιακό έθιμο της Αποκριάς

Η συμβολή του Διονυσίου Σολωμού στην επανάσταση του 1821

«Μυστικός Δείπνος»

Ο συμβολισμός της Εαρινής Ισημερίας στα Ορφικά
& τα Ελευσίνια Μυστήρια

Ποίηση είναι... "Σαν από βαθιά νερά, ψυχή και λέξεις", Ζωή Δικταίου

Πώς μπορεί να συνδεθεί η αλληγορία του Σπηλαιίου του Πλάτωνα, ο Τεκτονισμός και ένα ψάρι από τα βαθιά νερά του ωκεανού;

Το φως δεν είναι κάτι που μπορούν να λάβουν όλοι. Μόνο όσοι το αναζητούν με θυσίες και κόπο μπορούν να αντέξουν τη λάμψη του, ζήτα και θα λάβεις.

Για να καταφέρεις να φτάσεις στη γνώση, πρέπει να ακολουθήσεις ένα μοναχικό και δύσκολο δρόμο. Η αλληγορία του σπηλαιίου του Πλάτωνα, η πορεία ενός διαβολόψαρου από τα βάθη των ωκεανών προς την επιφάνεια και η μύηση στον Ελευθεροτεκτονισμό, μιλούν για την ίδια πορεία: τη μετάβαση από το σκοτάδι στο φως, από την άγνοια στη φώτιση, στο σπάσιμο των καθημερινών δεσμών, στην απελευθέρωση του πνεύματος.

Ο Πλάτωνας, μέσα από την «Πολιτεία», μας δίνει μία από τις πιο σημαντικές αλληγορίες στην ιστορία της φιλοσοφίας. Οι άνθρωποι στο σπήλαιο είναι δεμένοι από τη γέννησή τους μπροστά σε έναν τοίχο όπου βλέπουν μόνο σκιές. Αυτές οι σκιές είναι η πραγματικότητα τους – ό,τι ξέρουν, ό,τι κατανοούν.

Τι μπορεί να συμβεί όμως όταν ένας από αυτούς καταφέρνει να ξεφύγει και να βγει προς τα έξω; Ο δρόμος προς την έξοδο είναι επίπονος, γεμάτος αμφιβολία και πόνο. Το φως τον τυφλώνει αρχικά, αλλά καθώς τα μάτια του συνηθίζουν, αρχίζει να βλέπει την αλήθεια. Αν όμως, επιχειρήσει να επιστρέψει και να διαφωτίσει τους υπολοίπους εκείνοι τον

απορρίπτουν. Η αλήθεια συχνά φοβίζει περισσότερο από την άγνοια. Ευτυχισμένος αυτός που ζει στην άγνοια.

Κάπου στα σκοτεινά, παγωμένα βάθη του ωκεανού, ζει το διαβολόψαρο. Ένα πλάσμα πολύ μικρό, που έχει συνηθίσει στο απόλυτο σκοτάδι, εκεί όπου οι ακτίνες του ήλιου δεν φτάνουν ποτέ. Καταφέρνει και ζει σε αυτήν την σκιά και αυτό είναι η πραγματικότητα του. Το μόνο φως που έχει καταφέρει να δει, είναι αυτό που έχει δημιουργήσει το ίδιο.

Ένα θηλυκό διαβολόψαρο φέτος, πήρε απόφαση και άρχισε να κολυμπάει προς την επιφάνεια. Ήταν άρρωστο; Αποπροσανατολίστηκε; Δε θα μάθουμε ποτέ. Καθώς

ανεβαίνει η πίεση μειώνεται, η θερμοκρασία αλλάζει και το φως αρχίζει να γίνεται αισθητό. Στην αρχή η λάμψη του ήλιου το βασανίζει. Είναι άγνωστη. Μαζί με το φως έρχεται και η αποκάλυψη: υπάρχει ένας ολόκληρος κόσμος πέρα από τον ωκεανό. Φωτεινός. Για πρώτη φορά στη ζωή του αυτό το ψάρι, κατάφερε να δει ένα φως που δεν χρειάστηκε να δημιουργήσει το ίδιο. Είδε κάτι που δεν ήταν προορισμένο να δει.

Αυτό συμβαίνει με πολλούς ανθρώπους που φεύγουν από κακοποιητικές καταστάσεις, ανθρώπους που θέλουν να ξεφύγουν σαν σύγχρονοι Προμηθείς από τα δεσμά τους. Και τότε τίθεται το ερώτημα: μπορεί ποτέ να επιστρέψει εκεί απ' όπου ξεκίνησε; Θα τον αναγνωρίσουν οι όμοιοί του ή θα τον αντιμετωπίσουν ως ξένο, ως κάτι που έχει πια αλλάξει;

Το ψάρι όμως δεν μπορεί να επιστρέψει πίσω. Το μικρό και εύθραυστο σώμα του δεν αντέχει την πίεση. Πεθαίνει προτού μεταφέρει σε κάποιον όσα είδε. Γίνεται όμως σύμβολο για εμάς που παρακολουθήσαμε την πορεία του προς το φως. Η θυσία της όμως δεν είναι μάταιη, αφήνει σε εμάς μια ιστορία να διηγηθούμε, μία έμπνευση.

Πόσες φορές δεν έχουν βιώσει οι γυναίκες την ίδια μοίρα; Πόσες γυναίκες δεν τόλμησαν να βγουν από το σκοτάδι, να διεκδικήσουν τη γνώση, να μιλήσουν, να α-

παιτήσουν, και τελικά να σιγήσουν βίαια; Όχι επειδή δεν άξιζαν το φως, αλλά επειδή ο κόσμος δεν ήταν έτοιμος να το δεχτεί από εκείνες.

Η ιστορία της Υπατίας της Αλεξάνδρειας είναι ίσως η πιο τραγική μνήμη του τι μπορεί να συμβεί σε μια γυναίκα που τολμά να γνωρίσει και να διδάξει την αλήθεια. Ήταν μια σπουδαία φιλόσοφος, μαθηματικός και αστρονόμος. Μια γυναίκα που έζησε σε έναν κόσμο ανδροκρατούμενο και αρνήθηκε να μείνει στη σκιά. Η κοινωνία δεν δέχτηκε ότι η Υπατία ξεχώριζε. Την κατηγόρησαν ως αιρετική και την δολοφόνησαν, διότι δεν άντεχαν το φως της.

Όπως το διαβολόψαρο που έφτασε στην επιφάνεια, όπως ο δεσμώτης που βγήκε από το σπήλαιο, η Υπατία είδε το φως – και πλήρωσε το τίμημα. Όμως το όνομά της έμεινε χαραγμένο στην Ιστορία, ως φωτεινό σημείο για όλες τις γυναίκες που αγωνίζονται να σπάσουν τις αλυσίδες της άγνοιας και της καταπίεσης.

Στην τεκτονική παράδοση, η είσοδος ενός μαθητή στη Στοά γίνεται μέσα από το σκοτάδι. Η μύηση δεν είναι παρά μια εσωτερική αναγέννηση, μια αναπαράσταση της εξόδου από το σπήλαιο ή της ανάδυσης από τα βάθη. Ο μυσούμενος, όπως ο δεσμώτης του Πλάτωνα ή το διαβολόψαρο που φτάνει στην επιφάνεια, αφήνει τον οικείο του κόσμο.

Το να δεις το φως όμως δεν είναι εύκολο. Ο Τέκτονας πρέπει να αποδεχθεί ότι ο δρόμος της γνώσης απαιτεί συνεχή αναζήτηση, αυτογνωσία και εσωτερικό αγώνα. Πολλές φορές, όπως ο απελευθερωμένος δεσμώτης που επιστρέφει στο σπήλαιο, έτσι και ο μυημένος θα αντιμετωπίσει αμφισβήτηση, κακία και απομόνωση όταν προσπαθήσει να μοιραστεί την αλήθεια του με τους υπόλοιπους.

Η γνώση φέρνει ευθύνη. Και το φως δεν είναι για όλους. Είναι για εκείνους που έχουν τη δύναμη να το αντικρίσουν.

Η αλληγορία του Πλάτωνα, το ταξίδι του διαβολόψαρου και ο Τεκτονισμός μας διδάσκουν ότι η αλήθεια δεν είναι προορισμένη για τα πλήθη. Οι περισσότεροι θα παραμείνουν στις σκιές τους, ή βυθισμένοι στα σκοτεινά νερά της προσωπικής τους ηρεμίας.

Πάντα όμως θα υπάρχουν εκείνοι που θα τολμήσουν το δύσκολο ταξίδι. Εκείνοι που θα υποστούν το βάρος της μετάβασης, την απομόνωση της γνώσης και τον πόνο της αλήθειας. Ανάμεσά τους, θα είναι και γυναίκες, όπως η Υπατία, που πλήρωσαν αδρά το τίμημα της εσωτερικής αναζήτησης.

Για αυτούς, το φως δεν είναι απλώς μια έννοια. Είναι η ίδια τους η ύπαρξη. Και μόνον αυτοί μπορούν να το δεχτούν.

E.T.

Αριστοτέλης:

«Ουδείς διαφέρει

η μη Κείσδαι

η μη Χρήσδαι

τους νόμους»

Στα έργα του Αριστοτέλη «Ηθικά Νικομάχεια» και «Πολιτικά» περιλαμβάνονται πολλές αναφορές στη σημασία των νόμων και την εφαρμογή τους. Οι νόμοι του Σόλωνα είχαν σημαντικό αντίκτυπο στην κοινωνία της αρχαίας Αθήνας. Ανάλογες ρήσεις μπορεί να αποδίδονται και σε εκείνον. Το συγκεκριμένο απόφθεγμα αποδίδεται στον Αριστοτέλη και σημαίνει ότι δεν υπάρχει διαφορά μεταξύ του να μην υπάρχουν νόμοι και να μην εφαρμόζονται οι νόμοι (Γνωμικολόγιον).

Η φράση αυτή υπογραμμίζει την σημασία της εφαρμογής των νόμων για τη διατήρηση της τάξης και της δικαιοσύνης σε μια κοινωνία. Οι νόμοι όπως είχε πει ο Σόλων είναι σαν τον ιστό της αράχνης. Σηληλαμβάνουν τους αδύναμους, ενώ οι ισχυροί τον παρακάμπτουν και περνούν. Αυτό το φαινόμενο δεν είναι άγνωστο και στις σύγχρονες κοινωνίες όπου η εφαρμογή της δικαιοσύνης συχνά επη-

ρεάζεται από τις κοινωνικές και οικονομικές ανισότητες. Ειδικά στο πεδίο της φοροδιαφυγής, παρατηρείται ότι οι ισχυροί οικονομικοί παράγοντες, μέσω νομικών παραθύρων ή πολιτικών σχέσεων, αποφεύγουν τις κυρώσεις ενώ οι μικρομεσαίοι βρίσκονται συχνά αντιμέτωποι με δυσανάλογες ποινές. Αυτή η ανισότητα γεννά την αίσθηση της αδικίας και υπονομεύει την εμπιστοσύνη. Επομένως, η αποτελεσματική εφαρμογή των νόμων είναι κρίσιμη για την ευημερία και την σταθερότητα της πολιτείας.

Αυτοδικία

Η Αυτοδικία αναφέρεται στην πράξη κάποιου να επιβάλει δική του δικαιοσύνη, παρακάμπτοντας το νομικό σύστημα. Σύμφωνα με τον μύθο του Χίρ ..ο δάσκαλος είναι το σύμβολο της γνώσης και οι μαθητές σκοτώνοντας τον δάσκαλο λόγω της μεγάλης απληστίας τους ενσαρκώνουν την αχαριστία και την έλλειψη ηθικών φραγμών.

Στην συνέχεια, ένας τρίτος παίρνει τον νόμο στα χέρια του και σκοτώνει τον φερόμενο ως δράστη χωρίς δίκη. Αυτό εκλαμβάνεται ως μια μορφή εκδίκησης και ρητορικής μίσους, η οποία αν και ικανοποιεί το θυμικό, παραβιάζει την έννοια της δικαιοσύνης.

Ηθική και Συνείδηση

Το βασικό ερώτημα που προκύπτει είναι: Πότε η αυτοδικία θεωρείται αποδεκτή από την ηθική; Μπορεί μια αδικία (φόνος) να διορθωθεί με μια άλλη αδικία; Ο Ιμμάνουελ Καντ θα έλεγε ότι αυτό παραβιάζει την κατηγορική προσταγή δηλαδή δεν μπορείς να πράξεις κάτι που αν γενικευόταν θα οδηγούσε σε χάος. Η απουσία αυτοσυγκράτησης στην κρίσιμη αυτή στιγμή φανερώνει την ανθρώπινη αδυναμία μπροστά στην πρόσκληση του κακού. Η εκδίκηση και η δικαιοσύνη μοιάζουν με τα νήματα που υφαίνουν το λεπτό σχοινί του σχοινοβάτη, μια εύθραυστη ισορρο-

πία που όταν διαταράσσεται οδηγεί στο χάος. Στην περίπτωση αυτή, η απουσία της δικαιοσύνης ενδέχεται να ωθεί τους πολίτες στην αυτοδικία. Η δικαιοσύνη οφείλει να λειτουργεί με αντικειμενικότητα και να απονέμεται μέσω θεσμικών διαδικασιών. Όταν όμως το σύστημα αποτυγχάνει οι άνθρωποι συχνά στρέφονται στην δική τους κρίση. Ηθικό δίλημμα αποτελεί ο αθώος που σκοτώθηκε λόγω εσφαλμένων υποδείξεων. Τίθεται το ερώτημα: Πόσο σίγουροι μπορούμε να είμαστε για την ενοχή ή την αθωότητα κάποιου; Ποιος αποφασίζει τελικά για τη ζωή και τον θάνατο;

Όλο αυτό λειτουργεί συμβολικά ως αλληγορία για την ευθύνη που φέρουμε όταν κατηγορούμε κάποιον χωρίς αποδείξεις. Η αθυσιδωτή αντίδραση της αδικίας που μπορεί να ξεκινήσει όταν παραβιήσουμε την διαδικασία της δίκαιης απονομής δικαιοσύνης.

Η ψυχολογία ως συνείδηση είναι θεμελιώδες ζήτημα. Ιδιαίτερα όταν εξετάζουμε έννοιες όπως η αυτοδικία, η ηθική, η ευθύνη και οι εσωτερικές μας συγκρούσεις. Στο σημείο αυτό, το <<Έγκλημα και Τιμωρία>> του Ντοστογιέφσκι είναι ένα εξαιρετικό έργο για την πολυπλοκότητα του μυαλού και της συνείδησης. Η συνείδηση υπάρχει ως εσωτερικός δικαστής στο <<Έγκλημα και Τιμωρία>>. Ο Ρασκόλνικωφ πιστεύει αρχικά ότι μπορεί να δικαιολογήσει τον φόνο της τοκογλύφου με βάση τη θεωρία του υπερανθρώπου. Ωστόσο, η συνείδησή του τον κατατρώει. Ο φόνος δεν είναι μόνο μία πράξη αλλά μια ρωγμή στη δική του εσωτερική ισορροπία. Η συνείδηση λειτουργεί ως αόρατος δικαστής που δεν μπορεί να αγνοήσει.

Η πολυπλοκότητα του μυαλού

Ρασκόλνικωφ παλεύει με δύο αντιφατικές πλευρές. Τη λογική που τον πείθει ότι είχε δίκιο και το συναίσθημα που τον γεμίζει ενοχές. Η πολυπλοκότητα του ανθρώπινου συνίσταται στην ικανότητα να δικαιολογεί και να καταδικάζει ταυτόχρονα μία πράξη. Τίθεται το δίλημμα: Είναι αποδεκτό να παρακάμψεις τη δικαιοσύνη για να αποδοθεί δικαιοσύνη; Πώς επηρεάζεται η συνείδηση όταν η απόφαση αυτή είναι λάθος;

Η εσωτερική σύγκρουση

Ο άνθρωπος που πήρε τον νόμο στα χέρια του μπορεί να νιώθει δικαιωμένος τη στιγμή της πράξης, αλλά η συνείδησή του θα τον στοιχειώνει αν καταλάβει ότι έσφαλε. Αυτή η σύγκρουση δημιουργεί ένα ψυχικό φορτίο που οδηγεί σε μετάνοια, ενοχές ή ακόμα και σε ψυχική κατάρρευση.

Ηθική και ευθύνη

Η συνείδηση συνδέεται στενά με την ηθική. Η ηθική δεν είναι μόνο κοινωνικό κατασκεύασμα, αλλά και προσωπική ευθύνη απέναντι στον εαυτό μας και τους άλλους. Όπως ο Ρασκόλνικωφ καταλαβαίνει ότι δεν είναι υπεράνθρωπος, έτσι και ο δράστης της αυτοδικίας μπορεί να συνειδητοποιήσει ότι δεν είχε το δικαίωμα να αφαιρέσει μια ζωή.

Η ψυχολογία της Μετάνοιας

Η μετάνοια δεν είναι πάντα άμεση. Μπορεί να εμφανιστεί μετά από καιρό, όταν το μυαλό ηρεμήσει και η πράξη φανεί από απόσταση. Αυτή η διαδικασία είναι βασικό στοιχείο του Ντοστογιέφσκι. Η ανθρώπινη ψυχή αναζητά την

ηύτρωση αλλά μόνο μέσα από την αποδοχή της ευθύνης.

Η κοινωνική διάσταση της συνείδησης

Όταν κάποιος παραβιάζει τον νόμο, δεν συγκρούεται μόνο με το νομικό σύστημα, αλλά και με τις κοινωνικές προσδοκίες, καθώς και τη δική του εικόνα στον κόσμο. Αυτό προσθέτει ένα ακόμη επίπεδο στην πολυπλοκότητα του μυαλού. Ο άνθρωπος προσπαθεί να ισορροπήσει μεταξύ της ατομικής του ελευθερίας και της κοινωνικής υποχρέωσης. Η πολυπλοκότητα της συνείδησης είναι η καρδιά του μύθου του Χιρ. Ο δάσκαλος αντιπροσωπεύει την πηγή της γνώσης, ενώ ο φόβος του και η επακόλουθη αυτοδικία δείχνουν πως η αίσθηση δικαίου μπορεί να διαστρεβλωθεί από τα πάθη, τον θυμό και τις προκαταλήψεις.

Συνοψίζοντας, κάθε απόφαση και πράξη μας αποτελεί ένα κρίκο στον ιστό που υφαίνουμε μέσα στην κοινωνία. Ο φόβος δεν πρέπει ποτέ να καθορίζει τις ζωές μας. Καμία ζωή δεν πρέπει να ορίζεται από το φόβο. Γεννιόμαστε για να νιώθουμε δέος και απορία, να χαιρόμαστε, να ελπίζουμε, να θαυμάζουμε το μυστήριο της ύπαρξης, να απολαμβάνουμε την ομορφιά του κόσμου, να αναζητούμε την αλήθεια και το νόημά του, να αποκτούμε σοφία και να φωτίζουμε το χώρο μας με τη συμπεριφορά μας απέναντι στους άλλους. Αυτή η στάση ζωής είναι ο θεμέλιος λίθος της δικαιοσύνης και της ηθικής που πρέπει να αποτελέσει φάρο για όλους μας.

A.P.

ΙΕΡΑΡΧΙΑ ΤΩΝ ΣΥΜΒΟΛΩΝ:

Η κινέζικη σοφία και ο Αριστοτέλης

Μέρος 1ο: Σε αναζήτηση των θεμελιωδών αρχών

Σε κάθε εποχή οι άνθρωποι αναζητούσαν να βρουν εξηγήσεις και ερμηνείες για τον κόσμο που τους περιβάλλει. Η αναζήτηση αυτή άλλοτε προέκυπτε από πρακτικά προβλήματα που είχαν να

λύσουν πχ. να μοιράσουν τη γη δίκαια, ή να βρουν τρόπο να υπολογίζουν τις εποχές κλπ. και άλλοτε από μια διάθεση που τους οδηγούσε να βρουν τις απαρχές των πάντων.

Η μεν προσπάθεια επίλυσης των πρακτικών προβλημάτων έφερε αποτελέσματα και γέννησε τις διάφορες επιστήμες που ονομάζονται «θε-

τικές επιστήμες». Πχ. η ανάγκη μέτρησης των επιφανειών γέννησε τη Γεωμετρία, η ανάγκη υπολογισμού των εποχών την Αστρονομία κ.ο.κ. Η επιθυμία της εύρεσης των απαρχών των πάντων προέκυψε από μια έμφυτη τάση που έχει ο άνθρωπος στο να θέλει να γνωρίσει το παν. «Φύσει οι άνθρωποι ορέγονται του ειδέναι», έλεγε και ο Αριστοτέλης και το ίδιο είπαν και πολλοί άλλοι σε όλη τη Γη. Η τάση αυτή γέννησε τη «Φιλοσοφία» γενικά που αφορούσε το σύνολο της γνώσης. Όμως υπάρχει και ένας ιδιαίτερος κλάδος που αφορά την αναζήτηση περί των «Πρώτων Αρχών» σε άλλες εποχές και ονομάστηκε «Θεολογία», αφού αφορούσε το

Υπέρτατο Ον, όπως και αν το ονομάσει κανείς. Με αυτή ασχολήθηκε ο Αριστοτέλης στο βιβλίο Λ των «Μεταφυσικών» του, που ονομάστηκαν έτσι επειδή ακολούθησαν ως πραγματεία στα «Φυσικά», τα οποία αφορούσαν περιγραφή της ορατής φύσης.

Σε αυτό το βιβλίο ο Αριστοτέλης προβληματίζεται και αναζητά την απάντηση σε θεμελιώδη ερωτήματα όπως ποιο ή τι είναι το υπέρτατο Ον; Ποιά σχέση έχει με την κίνηση; Είναι αυτό το πρώτο Κινούν; Ποιές είναι οι ιδιότητές του; Ποιές είναι γενικά οι θεμελιωδέστερες έννοιες των πάντων; Τις σκέψεις του όμως και τα συμπεράσματα δεν τις κατέγραψε μόνο σε

αυτό το βιβλίο, αλλιά πολλήs φορές τις διέσπειρε και στα άλλια βιβλία που αφορούσαν άλλια αντικείμενα αναζήτησης.

Εκείνο που τον απασχολούσε ιδιαίτερα ήταν το ερώτημα των Πρώτων Αρχών. Πόσες και ποιές είναι αυτές; Κατέληξε στο συμπέρασμα ότι δεν μπορεί να είναι λιγότερες από δύο. Δεν μπόρεσε να βρει ένα μοναδικό όνομα να τις ονομάσει. Εκείνο που αφήνει να φανεί είναι ότι ένα ζεύγος αντιθέτων εννοιών που είναι αλληλοαποκλειόμενες φαίνεται πως δημιουργεί τα πάντα. Πχ. θερμότητα -ψύχος, αραιότητα-πυκνότητα, ενότητα-πολλαπλότητα κλπ. Αυτά τα ζεύγη ήταν ήδη γνωστά από την εποχή των πυθαγορείων, αλλιά δεν απάντησαν στα θεμελιώδη ερωτήματα. Μάλιστα ήταν 10 τα ζεύγη και ίσως υπάρχουν και περισσότερα.

Το ζεύγος αντιθέτων αμέσως μας οδηγεί συνειρμικά στην κινέζικη φιλοσοφία όπου ένα τέτοιο ζεύγος μας είναι γνωστό με το όνομα γιν-γιαγκ και με το γνωστό σύμβολο Ταιτσιτού, όπου χρωματισμένα με διαφορετικά χρώματα μοιάζουν να στροβιλίζονται το ένα δίπλα στο άλλο γύρω από κοινό κέντρο και στο κέντρο του καθενός τους ένας μικρός κύκλος από το αντίθετό του.

Ο Αριστοτέλης τι σχέση έχει με αυτό; Ο Αριστοτέλης έλεγε πως κάθε έννοια όταν φτάσει στην ακρότητά της,

αν πρέπει να κινηθεί περαιτέρω, πάει προ την αντίθετή της. Δηλαδή σαν τη μπάλα που αναπηδά και αλλιάζει φορά κίνησης ή σαν το εκκρεμές. Για να αλλιάξει φορά κίνησης τι συνέβη; Επέδρασε

Ενώ η εμφάνιση του ζεύγους των αντιθέτων σηματοδοτεί την ύπαρξη μιας νέας κατάστασης.

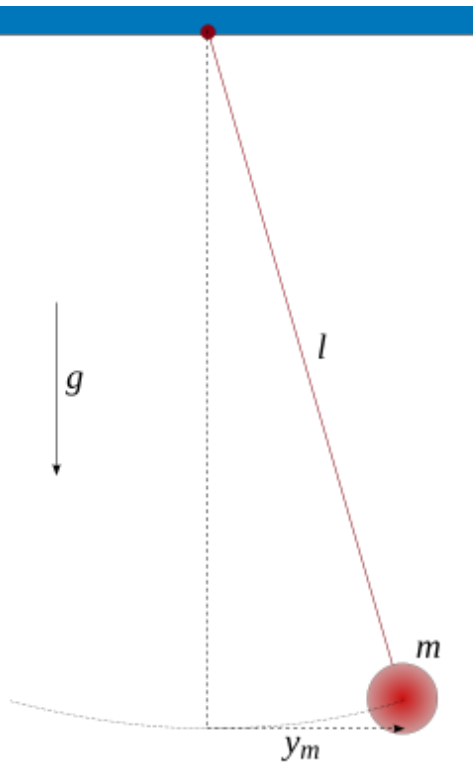

Οι δύο αρχές (ανεξαρτήτως ονόματος) στην κινέζικη παράδοση, επικράτησε να συμβολίζονται με δύο είδη γραμμών. Η συνεχής γραμμή για το γιαγκ και η ασυνεχής (δύο κομμάτια) για το γιν.

Γιαγκ

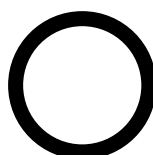

Γιν

το αντίθετο, έστω στιγμιαία, σε εκείνο το σημείο. Επομένως σε έναν μεταβαλλόμενο κόσμο η διαδοχή των αντιθέτων είναι δεδομένη εάν οποιαδήποτε έννοια θεωρηθεί κινούμενη από τη φύση της. Γι'αυτό και ο Αριστοτέλης συνιστούσε τη «μεσότητα», όπως ο Βούδας, όχι όμως την τυχαία μεσότητα ή την οποιαδήποτε μεσότητα, αλλιά την κατάλληλη με την περίπτωση. Εκείνη που επιφέρει ισορροπία στην περίπτωση.

Έτσι το αρχέγονο σύμβολο του παντός είναι ένας κενός κύκλος και για τους κινέζους και για όλους τους λαούς.

Αν οι γραμμές αυτές παριστάνουν τις πρώτες αρχές τότε πως δημιουργείται κάτι νέο; Ο Αριστοτέλης λέει πως η απόκτηση νέας ιδιότητας σε ένα όν είναι ταυτόχρονα και η δημιουργία ενός νέου όντος, το οποίο είναι πιο ειδικό από το προηγούμενο, μια υποπερίπτωσή του. Πχ ο «πράσινος πίνακας» είναι υποπερίπτωση της έννοιας «πίνακας». Όμως επειδή σε αυτή τη φάση δεν υπάρχουν οι σύνθετες έννοιες όπως «πίνακας» και «πράσινο» εκείνο που μπορεί να γίνει είναι να υπάρξει ένας συνδυασμός των δύο αρχών σε ζεύγος. Πόσοι συνδυασμοί μπορούν να γίνουν; Τέσσερις όλες κι όλες. Αν Α και Β είναι οι δύο αρχές τότε γίνονται οι

εξής συνδυασμοί: AA, AB, BA, BB.

Το ίδιο συνέλαβαν και οι κινέζοι φιλόσοφοι. Μόνο που αντί Α και Β χρησιμοποιούν τις γραμμές για το γιανγκ και γιν και θεώρησαν ότι υπάρχει μια κάθετη «διάσταση» στην οριζόντια των γραμμών.

Έτσι δημιουργούνται τα τέσσερα δίγραμμα, που είναι πρωτογενέστερα των οκτώ τριγράμμων που οι περισσότεροι γνωρίζουν. Από αυτά προκύπτουν οι ιδιότητες των τριγράμμων με τρεις διαφορετικούς τρόπους (ανάλυση στο επόμενο άρθρο).

Αυτά είναι τα: μεγάλο γιανγκ, μεγάλο γιν, μικρό γιανγκ και μικρό γιν.

Μεγάλο Γιανγκ

Μεγάλο Γιν

Μικρό Γιανγκ

Μικρό Γιν

Αν κανείς σκεφτεί ότι θα μπορούσαν να αντιστοιχηθούν όλες οι τετράδες που αποτελούν ενιαία σύνολα, πχ. τα τέσσερα στοιχεία, τα τέσσερα σημεία του ορίζοντα κλπ., δε θα έκανε λάθος. Ακριβώς αυτό είναι το σκεπτικό πίσω από τη χρήση των τεσσάρων στοιχείων ως συμβόλων για όλες τις τετράδες που αποτελούν ενιαία σύνολα. Δεν είναι όλες οι τετράδες που μπορεί να διανοηθεί κανείς

τέτοιες, αλλή αυτό δεν είναι θέμα που μπορεί να αναλυθεί στον παρόν άρθρο. Επειδή οι τέσσερις αυτές αρχές αποτελούν ένα ενιαίο σύνολο (γιατί δεν υπάρχει άλλος δυνατός συνδυασμός των δύο αρχών), είναι δυνατό να τη χρησιμοποιήσουμε ως σύμβολο όλων των τετράδων τέτοιου είδους. Μελετώντας τις ιδιότητες αυτής της τετράδας γνωρίζουμε τις σχέσεις των τεσσάρων μελών μέσα σε κάθε τετράδα που είναι αντίγραφο τους. Αυτό στα Μαθηματικά γίνεται με τη θεωρία Ομάδων. μελετώντας την Ομάδα με Χ πλήθος στοιχείων γνωρίζουμε τι συμβαίνει σε κάθε Ομάδα Χ στοιχείων. Δηλαδή ποιο συνδέεται με ποιο, ποια είναι αντίθετα, ποια «φιλικά», κλπ. Καθώς και ποια είναι η εξέλιξη στο χρόνο. Πχ. ξέρουμε όλη ότι το μεσημέρι έρχεται μετά το πρωί και το απόγευμα (δύση) μετά το μεσημέρι. Έτσι αν σε μια κατάσταση δούμε ότι βρίσκεται σε κορύφωση αναμένουμε την πτώση, την εξαφάνιση και την επανάληψη (αναβίωση) στη συνέχεια. Από κάθε τετράδα που αποτελεί ενιαίο σύνολο μπορούμε να εξαγάγουμε χρήσιμες πληροφορίες που εφαρμόζονται και στις άλλες. Ομοίως και για κάθε Ν-άδα.

Η δυάδα των γιν-γιανγκ μπορεί να βρεθεί με άλλο όνομα στον Πλάτωνα όπου οι έννοιες «ταυτόν» και «έτερον» (δηλαδή ταυτότητα και ετερότητα), φαίνεται να αποτελούν μια επίσης αποτύπωση των πρώτων αρχών. Η αναφορά υπάρχει στον Τίμαιο όπου θεωρεί πως το «ταυτόν» και το «έτερον» εμπλέκονται στη δημιουργία των

μουσικών τόνων της κλίμακας του Παντός, αλλή και στις τροχιές των ορατών ουρανίων σωμάτων. Η έννοια «ετερότητα» βρίσκεται στην κορυφή σχεδόν της ιεραρχίας των εννοιών, αφού για να υπάρξει κάτι πρέπει να είναι σε κάτι διαφορετικό από κάτι άλλο. Η ταυτότητα για να διαπιστωθεί πρέπει να υπάρχουν δύο όμοια και ένα μέτρο σύγκρισης, άρα έπεται σε σχέση με την ετερότητα. Έτσι η ταυτότητα μοιάζει με το γιν και η ετερότητα με το γιανγκ όπως και οι φυσικοί αριθμοί (οι ζυγοί ή άρτιοι με το γιν, επειδή χωρίζονται σε δύο όμοια σύνολα) και περιττοί (μονοί) με το γιανγκ. Ο ζυγός σε όποιον αριθμό και αν προστεθεί δίνει ίδιο είδος σαν αποτέλεσμα ενώ ο περιττός πάντα διαφορετικό. Ζυγός+ζυγός = ζυγός, ζυγός+μονός=μονός. Περιττός+περιττός= άρτιος και περιττός+άρτιος=περιττός. Συνεπώς η ταυτότητα μοιάζει με γιν και η ετερότητα με το γιανγκ.

Η μόνη έννοια που δεν απαιτεί την ετερότητα για να υπάρξει είναι το «είναι», διότι το είναι δεν χρειάζεται ετερότητα από κάτι άλλο για να υπάρξει. Είναι αυθύπαρκτο, ενώ η ετερότητα είναι γεννημένη και εξαρτώμενη από το «είναι». Χωρίς «είναι» τίποτε δεν υπάρχει, ούτε αυτή η ετερότητα.

Αυτό είναι και το μόνο Αεί Ον και πάντα πλήρες, γιατί δεν απαιτεί τίποτε άλλο για να υπάρξει και το οποίο απέδιδαν με τη λέξη Ταό οι κινέζοι φιλόσοφοι.

(Συνεχίζεται)

Ερμότιμος

Η χειραγώγηση και η αντιμετώπισή της

Η χειραγώγηση μέσα από την οπτική των αρχαίων φιλοσόφων

Η χειραγώγηση ως ψυχολογικό και κοινωνικό φαινόμενο είναι τόσο παλιά, όσο και οι ανθρώπινες σχέσεις. Οι σοφιστές στην αρχαία Ελλάδα, όπως ο Πρωταγόρας και ο Γοργίας, ήταν δεξιότητες στη χρήση της ρητορικής για να πείσουν το κοινό. Συχνά, ανεξάρτητα από την αλήθεια, χρησιμοποιούσαν τεχνικές που μπορούσαν να χαρακτηριστούν χειραγώγηση, διότι στόχευαν στο συναίσθημα και στη διαμόρφωση αντιλήψεων υπέρ των θέσεων τους.

Ο Πλάτωνας κατηγορούσε τους σοφιστές ότι εκμεταλλεύονταν την άγνοια του κόσμου για προσωπικό όφελος και ότι η ρητορική τους ήταν ένα εργαλείο χειραγώγησης

και όχι αναζήτησης της αλήθειας. Στην Πολιτεία ο Πλάτωνας αναφέρεται στη δύναμη της προπαγάνδας και της χειραγώγησης μέσω των μύθων, οι οποίοι θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν για να ελέγξουν τις μάζες. Στην Ρητορική του, ο Αριστοτέλης αναλύει την πειθώ ως εργαλείο το οποίο ανάλογα με τη χρήση του, μπορεί να οδηγήσει σε θετική ή αρνητική χειραγώγηση. Η πειθώ μέσω του ήθους (ηθική), του πάθους (συναίσθημα) και του λόγου (λογική) μπορούσε να χρησιμοποιηθεί για χειραγώγηση όταν απευθυνόταν στο συναίσθημα χωρίς να στηρίζεται στην αλήθεια. Οι Στωικοί όπως ο Επίκτητος και ο Μάρκος Αυρήλιος, εστίασαν στην αυτοκυριαρχία και στην απελευθέρωση από εξωτερικές επιρροές. Θεωρούσαν ότι η χειραγώγηση μπορούσε να αποφευχθεί αν κάποιος ανέπτυξε τη λογι-

κή και το εσωτερικό του σθένος, χωρίς να εξαρτάται από τις εξωτερικές κρίσεις.

Η χειραγώγηση αποτελεί μια μορφή συναισθηματικής ή ψυχολογικής επιρροής που συχνά εξελίσσεται αόρατα, επηρεάζοντας άτομα τόσο στον επαγγελματικό τομέα όσο και στον προσωπικό τομέα. Είναι φαινόμενο που ξεπερνά τα όρια ενός κλάδου ή μιας κοινωνικής ομάδας, με σοβαρές επιπτώσεις στην αυτοεκτίμηση, στις αποφάσεις και στις σχέσεις του θύματος.

Η χειραγώγηση στον επαγγελματικό τομέα

Ο όρος Gaslighting αναφέρεται σε μια μορφή χειραγώγησης όπου ο χειραγωγός κάνει το θύμα να αμφισβητεί την αντίληψή του για την πραγματικότητα. Σε καταστάσεις επαγγελματικού πε-

ριβάλλοντος, λαμβάνει χώρα όταν οι συνάδελφοι ή οι ανώτεροι παραποιούν την πραγματικότητα, κάνοντας το θύμα να αμφιβάλλει για την κρίση του. Ασκείται ψυχολογική πίεση ή εξαναγκασμός μέσω απειλών, υπερβολικής κριτικής και χειραγώγησης πληροφοριών. Επίσης, υπάρχει οικονομική χειραγώγηση σε περιβάλλοντα με πρόσβαση σε οικονομικούς πόρους. Παρατηρούνται αρκετές περιπτώσεις εξαπάτησης ή παραπλάνησης για οικονομικό όφελος εις βάρος συναδέλφων ή συνεργατών. Ένα συχνό τέτοιο παράδειγμα χειραγώγησης είναι η εκμετάλλευση επενδυτικών αποφάσεων μέσω παραπληροφόρησης ή πίεσης. Σε αυτές τις περιπτώσεις, τα θύματα συχνά χάνουν σημαντικά περιουσιακά στοιχεία λόγω παραπλανητικής ενημέρωσης από υποτιθέμενους συμβούλους που χρησιμοποιούν ασαφείς οικονομικούς όρους και ασκούν ψυχολογική πίεση ώστε να παρθούν γρήγορες αποφάσεις.

Η χειραγώγηση στον προσωπικό τομέα

Το φαινόμενο του Gaslighting, συνήθως, χρησιμοποιείται από άτομα με ναρκισσιστικά ή αντικοινωνικά χαρακτηριστικά προσωπικότητας, που επιδιώκουν τον πλήρη έλεγχο του

θύματος. Η χειραγώγηση και ο ναρκισσισμός συνδέονται στενά, καθώς οι ναρκισσιστές συχνά χρησιμοποιούν τη χειραγώγηση ως βασικό εργαλείο για να επιβεβαιώσουν την ανωτερότητά τους και να ελέγξουν τους άλλους, για να εξυπηρετήσουν τις δικές τους ανάγκες, όπως να αποκτήσουν εξουσία, προσοχή ή υλικά οφέλη. Στόχος τους είναι να αποδυναμώσουν το θύμα, να το κάνουν να αμφισβητήσει την πραγματικότητα και να εξαρτάται απόλυτα από αυτούς. Επιδιώκουν αυτή την εξάρτηση και τον φόβο χρησιμοποιώντας κυρίως την υποτίμηση για να αποδυναμώσουν την αυτοπεποίθηση του θύματος.

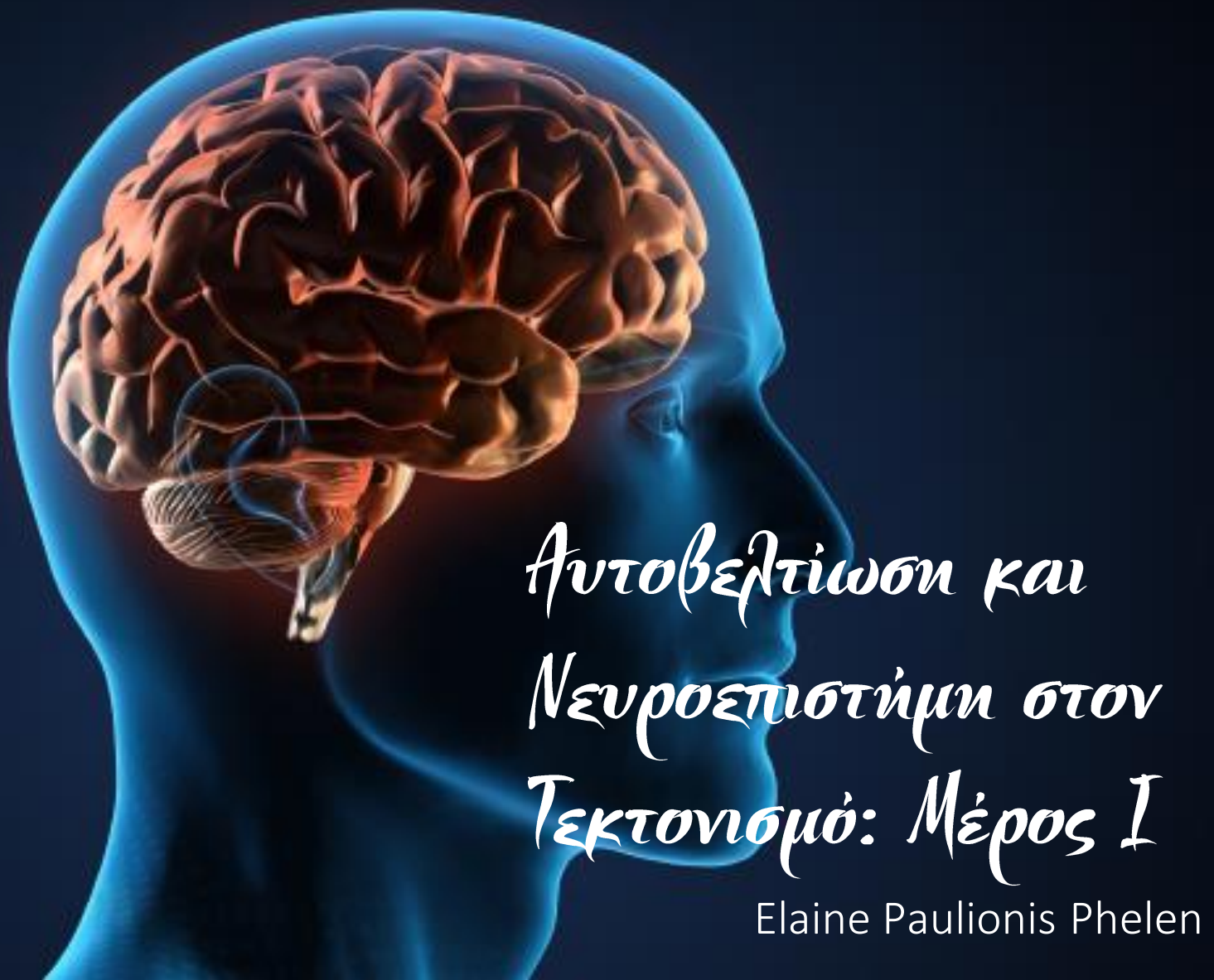
Πώς σπάμε τον κύκλο της χειραγώγησης

Η κατάσταση μπορεί να επανέλθει στα χέρια μας και ο κύκλος της χειραγώγησης να σπάσει με την αυτογνωσία και την επανάκτηση του ελέγχου. Η αναγνώριση της κατάστασης είναι το πρώτο

βήμα και αμέσως μετά θέτουμε όρια σαφή, χωρίς να αφήνουμε περιθώρια. Με αυτόν τον τρόπο, η εξουσία του χειραγωγού μειώνεται. Από το γκρίζο κατευθυνόμαστε προς το φως, την ελπίδα και την ανάκαμψη. Η απεμπλοκή από τη χειραγώγηση είναι δύσκολη, αλλά όχι ακατόρθωτη, καθώς το θύμα ξαναβρίσκει τον εαυτό του. Επαναπροσδιορίζει τις αξίες του και αποκτά νέες προτεραιότητες. Βλέπει τη ζωή με διαφορετική οπτική. Ανακτά την αυτοπεποίθησή του και μαθαίνει να θέτει τα όρια του. Αφήνει πίσω το παρελθόν, ο φόβος γίνεται ανάμνηση και η εμπειρία γίνεται μάθημα ζωής. Η χειραγώγηση είναι σαν ένα σκοτεινό δωμάτιο. Όσο παραμένουμε μέσα του, το σκοτάδι μοιάζει ανίκητο. Μόλις ανοίξουμε την πόρτα και αφήσουμε το φως να μπει, το σκοτάδι χάνεται. Ο φόβος δεν είναι το τέλος, αλλά η αρχή μιας νέας διαδρομής, γεμάτης ελπίδα, δύναμη και φως.

A.P.

Η μεγαλύτερη ασπίδα για την αντιμετώπιση τέτοιων φαινομένων, ώστε να μην βρεθούμε θύματα σε μια ανάλογη κατάσταση είναι η ενημέρωση, η παιδεία (εκπαίδευση) και ασφαλώς η υποστήριξη (ειδικοί, ομάδες μέσα κλπ.).

Αυτοβελτίωση και Νευροεπιστήμη στον Τεκτονισμό: Μέρος Ι

Elaine Paulionis Phelen

Η μοναδική προσέγγιση του Τεκτονισμού στην ανθρώπινη ανάπτυξη είναι δύσκολο να εξηγηθεί σε μη μνημόνους. Η Συντεχνία έχει συχνά περιγραφεί ως ένα «ιδίωμα» μορφο σύστημα ηθικής, καλυμμένο με αλληγορία και εικονογραφημένο από σύμβολα», το οποίο είναι περίπου τόσο καθαρό όσο η λάσπη του μεγαλύτερου ποταμού για τον μέσο άνθρωπο. Ένας τέτοιος ορισμός, χωρίς πρόσθετη εξήγηση, προσφέρει ελάχιστη σαφήνεια ή αυξημένη κατανόηση. Εφαρμόζοντας όμως τη σύγχρονη επιστημονική έρευ-

να και σίγουρα βλέποντας το θέμα μέσα από το πρίσμα και της νευροεπιστήμης ίσως μπορούμε να εξηγήσουμε καλύτερα πώς λειτουργεί ο Τεκτονισμός για τη βελτίωση των ατόμων, και στη συνέχεια της ανθρωπότητας συνολικά και να το μεταλαμπαδεύσουμε σε νέες γενιές Τεκτόνων.

Αυτό που επιδιώκει να κάνει ο Τεκτονισμός είναι να ελευθερώσει τα μέλη του από τις αλυσίδες που μας δένουν σε μια κοσμική ύπαρξη – μια ζωή απογοήτευσης, λύπης και περιττής ταλαιπωρίας. Ο Αδελφός Edmund Burke (1729-1797) είχε δηλώσει: «Είναι ορισμένο

στην αιώνια συγκρότηση των πραγμάτων ότι οι άνθρωποι με άκρατα πάθη δεν μπορούν να είναι ελεύθεροι. Τα πάθη τους σφυρηλατούν τα δεσμά τους».

ΤΕΚΤΟΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΑΥΤΟΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗ

Ο Ελευθεροτεκτονισμός διδάσκει τη σημασία της ενστάλαξης της αρετής και της αυτοκατευθυνόμενης ηθικής δράσης για τον Αδελφό που αγωνίζεται προς την αληθινή ελευθερία. Το πρώτο αναπόσπαστο καθήκον που απαιτείται από τον νεομνημένο Αδελφό είναι να «υποτάξει τα πάθη του», μια απαρχαιωμένη φράση που απαιτεί κάποια έρευνα και διερεύνηση του ιστορικού ορισμού του όρου.

Τον 18ο αιώνα και πριν από τον 18ο αιώνα, όταν κωδικοποιήθηκαν επίσημα οι τεκτονικές τελετουργίες, η εννοιολόγηση των «παθών» σημαίνει έλλειψη αυτοελέγχου και αδυναμία εφαρμογής σκέψης και λογικής για να καθοδηγήσει κανείς τις πράξεις του. Τα ατίθασα πάθη θεωρήθηκαν ανάλογα με το να είσαι ασυγκράτητος στη συμπεριφορά κάποιου, ενώ διέπονται από ζωώδη ένστικτα και την ανάγκη για άμεση αυτοϊκανοποίηση. Έτσι, προκειμένου ο νέος Τέκτονας να βελτιωθεί και να προχωρήσει στο χρυσό μονοπάτι, πρέπει να αναπτύξει και να εφαρμόσει την Τεκτονική Καρδινάλιο (κορυφαία) Αρετή της Εγκράτειας.

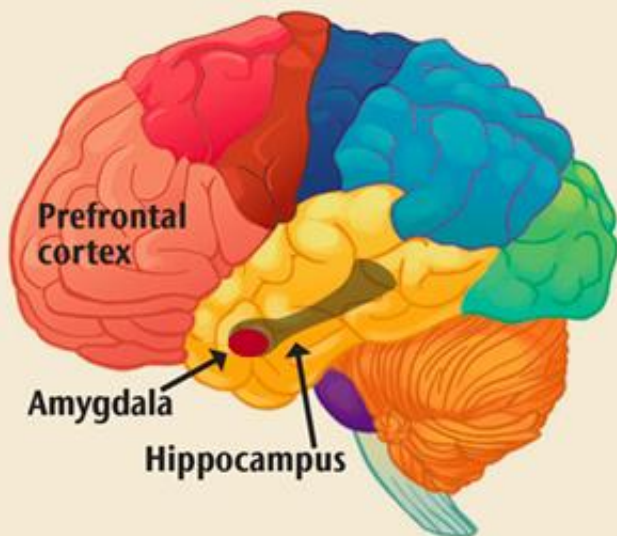
ζουν σε ζώα παρά ως άνθρωποι, γιατί επιτρέπουν στη βασική φύση τους να ελέγχει τη ζωή τους. Ανίκανοι να αυτορυθμίσουν σωστά τη συναισθηματική τους κατάσταση, ταλαντεύονται από το ένα άκρο στο άλλο και υπάρχουν σε μια κατάσταση αέναης αντίδρασης σε εξωτερικά ερεθίσματα. Όταν προκαλείται από άλλο άτομο ή κάποια εξωτερική, αγχωτική κατάσταση, ένα τέτοιο άτομο αφήνει τα «πάθη» του να κυριαρχούν.

Αυτό που εργάζεται για να επιτύχει ο Τεκτονισμός είναι ένα στωικό επίπεδο αυτοελέγχου όπου ο Αδελφός είναι σε θέση να ελέγχει τον εαυτό του όταν εκτίθεται σε δύσκολο ή έντονο εξωτερικό στρες. Ουσιαστικά,

σε έναν κόσμο προληπτικής, αυτοδημιουργίας.

Ο εύκρατος Τέκτονας είναι ελεύθερος επειδή τα πάθη του, ή το ανεξέλεγκτο μεταιχμιακό σύστημα, δεν είναι πλέον υπό έλεγχο. Το λογικό μυαλό του αναλαμβάνει τα ηνία, καθιερώνοντας εκτελεστική λειτουργία και τη δύναμη της θέλησης για υπερνίκηση.

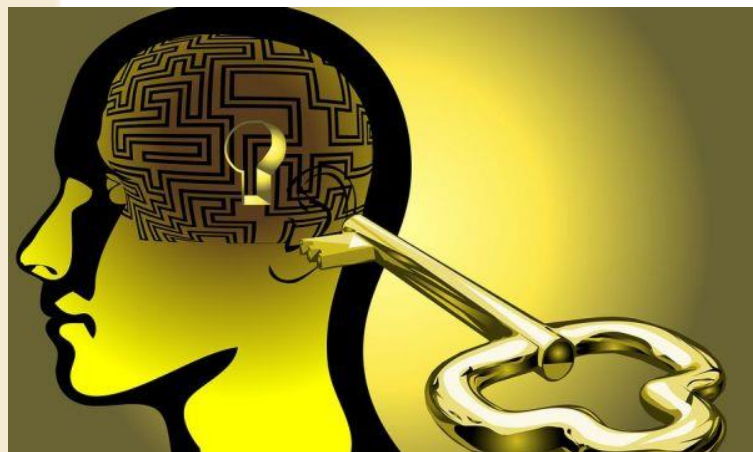
Αυτό γίνεται σε σχέση με την ανάπτυξη και την ενίσχυση του Προ-Μετωπικού Φλοιού (PFC), του πιο μπροστινού και εξωτερικού τμήματος του μπροστινού λοβού (εδώ εμφανίζεται με ροζ). Αυτό το τμήμα του εγκεφάλου μας επιτρέπει να σχεδιάζουμε, να λαμβάνουμε αποφάσεις, να αναλαμβάνουμε δράση για την επίτευξη μεγαλύτερων στόχων και να μετριάσουμε την κοινωνική συμπεριφορά. Αποτελεί εσωτερική «κεντρική εντολή» για ηθικά, όρθια και ελεύθερα σκεπτόμενα άτομα που διαθέτουν ωριμότητα και ορθή κρίση.

Prefrontal cortex: Highly developed part of the frontal lobe that plays a role in the regulation of complex cognitive, emotional, and behavioral functioning

Amygdala: The emotional center of the brain

Hippocampus: Involved in forming, storing, and processing memory

Η νευροεπιστήμη και πώς ο Τεκτονισμός αναπτύσσει και βελτιώνει τον ανθρώπινο εγκέφαλο στο Μέρος II αυτού του άρθρου.

Τα άκρατα άτομα δεν είναι ελεύθερα. περισσότερο ομοιά-

το άτομο μετακινείται από το να ζει έναν κόσμο αντίδρασης

Τα Μορφογενετικά Πεδία του Sheldrake

Τα **μορφογενετικά πεδία** είναι μια έννοια που εισήγαγε ο βιολόγος **Rupert Sheldrake** ως μέρος της θεωρίας του για τη **μορφογενετική συντονιστικότητα** (*morphic resonance*). Σύμφωνα με αυτήν τη θεωρία, τα μορφογενετικά πεδία λειτουργούν ως αόρατα πεδία πληροφορίας που καθοδηγούν την ανάπτυξη και τη συμπεριφορά των ζωντανών οργανισμών.

Ο **Rupert Sheldrake** είναι ένας Βρετανός βιολόγος και συγγραφέας, γνωστός για τη θεωρία του περί **μορφογενετικών πεδίων** και **μορφογενετικής συντονιστικότητας** (*morphic*

resonance). Οι απόψεις του είναι αμφιλεγόμενες, καθώς αμφισβητούν τις καθιερωμένες επιστημονικές εξηγήσεις για την κληρονομικότητα, τη μάθηση και τη συνείδηση.

Γεννημένος την Μ.Βρετανία στις 28 Ιουνίου του 1942, σπούδασε φυσικές επιστήμες και πήρε το διδακτορικό του στην Βιοχημεία στο Cambridge University. Επίσης στο ίδιο πανεπιστήμιο σπούδασε φιλοσοφία και ιστορία της επιστήμης. Από το 1967-1973, ήταν Διευθυντής των Σπουδών στην Βιοχημεία και Κυτταρική Βιολογία στο Clare College του Cambridge. Σαν ερευνητής της Βασιλικής Εταιρείας διεξήγαγε έρευνα πά-

νω στην ανάπτυξη των φυτών και την χρονολόγηση των κυττάρων.

Είναι ο συγγραφέας του βιβλίου *A New Science of Life* (Μια νέα επιστήμη της Ζωής) και *The Presence of the Past* (Η Παρουσία του Παρελθόντος). Το 1981 το Βρετανικό επιστημονικό περιοδικό *Nature* περιέγραψε το πρώτο του βιβλίο σαν "το καλύτερο υποψήφιο για να καεί βιβλίο, που έχει παρουσιαστεί εδώ και χρόνια".

Βασικές Αρχές της Θεωρίας:

- Η βασική του ιδέα είναι ότι οι μορφές και οι συμπεριφορές στη φύση δεν εξηγούνται πλήρως από τα γονίδια, αλλά επηρεάζονται

από **αόρατα πεδία πληροφοριών** που περιέχουν μνήμη. Αυτά τα πεδία:

- Κατευθύνουν την ανάπτυξη των οργανισμών.

- Αποθηκεύουν πληροφορίες από προηγούμενες γενιές.

- Επιτρέπουν τη **μάθηση από απόσταση** (χωρίς φυσική μετάδοση).

- **Μνήμη στη Φύση**: Οι μορφές και τα μοτίβα ανάπτυξης δεν καθορίζονται αποκλειστικά από το DNA αλλά επηρεάζονται από ένα συλλογικό πεδίο μνήμης.

- **Μορφογενετικός Συntonισμός**: Οι οργανισμοί επηρεάζονται από τις εμπειρίες των προηγούμενων γενεών, ακόμα κι αν δεν έχουν άμεση φυσική επαφή.

- **Αλληλεπίδραση με τη Συνείδηση**: Τα μορφογενετικά πεδία μπορούν να επηρεάζουν τη συμπεριφορά, ακόμα και τις σκέψεις και τις κοινωνικές δομές.

Παραδείγματα που Συνδέονται με τη Θεωρία:

- Το **φαινόμενο της εκατοστής μαϊμούς**: Η ιδέα ότι μια νέα συμπεριφορά, αφού υιοθετηθεί από αρκετά μέλη ενός είδους, μπορεί να εξαπλωθεί ξαφνικά σε άλλα μέλη χωρίς φυσική επαφή.

- **Η Μάθηση σε Ποντίκια** → Αν ποντίκια μάθουν έναν λαβύρινθο σε ένα εργαστήριο, επόμενες γενιές μαθαίνουν τον ίδιο λαβύρινθο πιο γρήγορα, ακόμα και σε διαφορετικές χώρες.

- Τα μοτίβα στη **μορφογένεση** (ανάπτυξη μορφών στους οργανισμούς), όπως το πώς τα έμβρυα αναπτύσσονται με τρόπο που δεν εξηγείται πλήρως

από τη γενετική. **Πώς οι οργανισμοί παίρνουν το σχήμα τους**: Τα κύτταρα ξέρουν πώς να σχηματίσουν ένα χέρι ή ένα μάτι, ακόμα και αν το DNA δεν περιέχει ακριβείς "οδηγίες".

- Το γεγονός ότι είδη μαθαίνουν νέα πράγματα ευκολότερα εάν κάποια άλλα μέλη τους έχουν ήδη μάθει πριν.

Κριτική & Αμφισβήτηση

Η επιστημονική κοινότητα είναι σε μεγάλο βαθμό **επιφυλακτική** απέναντι στη θεωρία των μορφογενετικών πεδίων, ως μη αποδεδειγμένες και **ψευδοεπιστημονικές**.

Δεν υπάρχουν σαφή **πειραματικά δεδομένα** που να επιβεβαιώνουν την ύπαρξη μορφογενετικών πεδίων. Πολλοί θεωρούν ότι οι ιδέες του μοιάζουν περισσότερο με **φιλοσοφία ή μεταφυσική** παρά με επιστήμη.

Παρόλα αυτά, οι θεωρίες του έχουν μεγάλη απήχηση σε όσους ενδιαφέρονται για **εναλλακτικές εξηγήσεις** στη βιολογία, τη συνείδηση και τη μνήμη.

Ωστόσο, παραμένει μια ενδιαφέρουσα ιδέα που σχετίζεται με τη συλλογική συνείδηση, τη θεωρία της πληροφορίας και την εξελικτική βιολογία.

Απόσπασμα από μια συνέντευξη του Sheldrake:

"...Η εξαφάνιση της Ψυχής από την φύση, που συνέβη στον 17ο αιώνα, έγινε και στον 19ο αιώνα με την εισαγωγή των πεδίων - ηλεκτρικών και μαγνητικών αρχικά, βαρυτικών και κβαντομηχανικών αργότερα, κα-

θώς επίσης και στην βιολογία με την εισαγωγή της έννοιας των μορφικών πεδίων.

Οι δικές μου ιδέες βασίζονται στην εφαρμογή της ιδέας των μορφικών πεδίων στην βιολογία. Έτσι ορίζω σαν "μορφογενετικά" πεδία τα αόρατα σχέδια που καθοδηγούν την ανάπτυξη των ζωντανών οργανισμών, τα αόρατα πεδία δηλαδή που οργανώνουν την δραστηριότητα των νευρικών συστημάτων και τα οποία καθοδηγούν τα ένστικτα των ζώων.

Επίσης είναι και αόρατοι σύνδεσμοι που ενώνουν τα μέλη κοινωνικών ομάδων. Για παράδειγμα, ένα σμήνος πουλιών μπορεί να στρίψει όλο μαζί την ίδια ακριβώς στιγμή. Αυτό νομίζω συμβαίνει επειδή υπάρχει ένα πεδίο που ανήκει στο σμήνος. Το μορφικό αυτό πεδίο τα ενώνει και τα συντονίζει. Όλα ξέρουν ακριβώς τι να κάνουν και πάντοτε στρίβουν ταυτόχρονα με πολύ μεγάλη ταχύτητα, έτσι ώστε να μην μπορεί να πει κάποιος ότι διαφέρει η κίνηση του ενός από το άλλο. Νομίζω ότι οι κινήσεις τους συντονίζονται με τέτοιο τρόπο όπως τα ρινίσματα σιδήρου γύρω από ένα μαγνήτη.

Όταν μετακινείς τον μαγνήτη, όλο το σχέδιο των ρινισμάτων αλλάζει γιατί όλα ανταποκρίνονται στο πεδίο το οποίο αποτελούν μέρος. **Αυτό ισχύει τόσο για τα πουλιά ενός σμήνους όσο και για τα ανθρώπινα μέλη μιας κοινωνικής ομάδας...**"

M.P.

Περί ψυχής...

Η μύηση και η αποδοχή ενός μαθητή στον Τεκτονισμό συμβολίζει ένα βαθύ ταξίδι προσωπικής και πνευματικής ανάπτυξης, που χαρακτηρίζεται από συμβολισμούς, τελετουργίες και αδελφικούς δεσμούς. Εδώ είναι μερικές βασικές συμβολικές έννοιες που σχετίζονται με τη μύηση και την αποδοχή ενός μαθητή στον Τεκτονισμό:

Μύηση σε μια Ιερή Παράδοση:

Ο Τεκτονισμός είναι μια αδελφότητα με αρχαίες ρίζες, βουτηγμένη σε συμβολισμούς και παράδοση. Η τελετή μύησης αντιπροσωπεύει την αρχή του ταξιδιού των υποψηφίων σε αυτήν την ιερή παράδοση, όπου εισάγονται στις διδασκαλίες, τις αξίες και τις αρχές του Τεκτονισμού.

Αναζητώντας το φως και τη γνώση:

Κεντρική θέση στον Τεκτονισμό

είναι η επιδίωξη της φώτισης και της γνώσης.

Η διαδικασία μύησης συμβολίζει την αναζήτηση του υποψηφίου για το φως, την αλήθεια και την ηθική σοφία, αντικατοπτρίζοντας το συμβολικό ταξίδι από το σκοτάδι στο φως.

Ηθική και πνευματική μεταμόρφωση:

Μέσω του τελετουργικού της μύησης, οι υποψήφιοι υφίστανται μια συμβολική μεταμόρφωση, που αντιπροσωπεύει ένα ταξίδι αυτο-ανακάλυψης, ηθικού προβληματισμού και πνευματικής αφύπνισης. Οι τελετουργίες και οι συμβολισμοί που συναντώνται κατά τη μύηση χρησιμεύουν ως καταλύτες για την προσωπική ανάπτυξη και την ηθική ανάπτυξη.

Αδελφότητα και Ενότητα:

Ο Τεκτονισμός δίνει μεγάλη έμφαση στους δεσμούς αδελφότητας και συναδέλφωσης μεταξύ των μελών του. Η τελετή μύησης καθιερώνει μια αίσθηση ενότητας και αλλη-

λεγγύης μεταξύ των Ελευθεροτέκτων, σφυρηλατώντας δια βίου δεσμούς που βασίζονται σε κοινές αξίες, αμοιβαίο σεβασμό και υποστήριξη.

Δέσμευση στην υπηρεσία και το καθήκον:

Η μύηση στον Τεκτονισμό σημαίνει δέσμευση στις αρχές της φιλάνθρωπίας, της υπηρεσίας και του καθήκοντος. Οι υποψήφιοι ενθαρρύνονται να ενστερνιστούν τις ευθύνες τους ως Ελευθεροτέκτονες, προσπαθώντας να συνεισφέρουν θετικά στις κοινότητές τους και στον κόσμο γενικότερα.

Συμβολισμός Τελετουργικών Αντικειμένων και Συμβόλων:

Καθ' όλη τη διάρκεια της τελετής μύησης, οι υποψήφιοι συναντούν διάφορα τελετουργικά αντικείμενα, σύμβολα και αλληγορικές διδασκαλίες που μεταφέρουν βαθύτερα φιλοσοφικά και ηθικά διδάγματα. Αυτά τα σύμβολα χρησιμεύουν ως εργαλεία για στοχασμό και

προβληματισμό, καθοδηγώντας τον υποψήφιο στο ταξίδι της μύησης και της αυτοανακάλυψης.

Συνοδικά, η μύηση και η αποδοχή ενός μαθητή στον Τεκτονισμό συμβολίζει μια βαθιά και μεταμορφωτική εμπειρία, που σηματοδοτεί την αρχή ενός δια βίου ταξιδιού μάθησης, αυτοβελτίωσης και υπηρεσίας στην ανθρωπότητα. Η λέξη "**ψυχή**" στα ελληνικά έχει βαθιά και πολυδιάστατη σημασία. Ανάλογα με το πλαίσιο, μπορεί να αναφέρεται σε:

1. **Την άυλη ουσία της ύπαρξης** – Στη φιλοσοφία και τη θρησκεία, η ψυχή θεωρείται το άυλο και αθάνατο μέρος του ανθρώπου, η ουσία της ζωής που συνεχίζει να υπάρχει μετά τον θάνατο.

2. **Το εσωτερικό είναι κάποιου** – Η ψυχή συμβολίζει τα συναισθήματα, τις σκέψεις και την εσωτερική ζωή του ανθρώπου.

3. **Το θάρρος και η δύναμη** – Στην καθημερινή ομιλία, λέμε «έβαλε όλη του την ψυχή» όταν κάποιος δίνει τον καλύτερό του εαυτό σε κάτι.

4. **Το σύνολο των ατόμων σε έναν χώρο** – Π.χ., «δεν υπήρχε ψυχή στον δρόμο», δηλαδή δεν υπήρχε κανείς.

5. **Ποιητική και καλλιτεχνική έννοια** – Η ψυχή μπορεί να εκφράζει το συναίσθημα και το βάθος σε ένα έργο τέχνης ή μουσικής.

Στην **αρχαία Ελλάδα** αναφέρεται ως διπλό αιθερικό σώμα ή είδωλον.

Όπως μαρτυρούν οι παραδόσεις που η αρχαία σκέψη έχει κληροδοτήσει στη σύγ-

χρονη εποχή, το σύμπαν δεν περιορίζεται στο φυσικό κόσμο που αντιλαμβανόμαστε με τη βοήθεια των πέντε αισθήσεων, αλλά εκτείνεται παραπέρα. Ο κατ' αίσθηση κόσμος, σύμφωνα με τον αντικειμενικό ιδεαλισμό του Πλάτωνα, είναι αντανάκλαση του κόσμου των ιδεών οι οποίες ανήκουν σε ένα υπέρτερο οντολογικό επίπεδο. Μεταξύ της Νοητής διάστασης και του υλικού κόσμου υπάρχει η ενδιάμεση ψυχική σφαίρα. Ο άνθρωπος είναι τμήμα του κόσμου και συνεπώς διαθέτει τις τρεις αυτές υποστάσεις, νοητικές λειτουργίες, ψυχή και υλικό σώμα.

Πολλές φορές έχει διατυπωθεί το ερώτημα του σε τι συνίσταται η ψυχή. Ενωρατικοί άνθρωποι προτείνουν περιγραφές της ψυχικής μας υπόστασης και θεωρούν ότι αυτή είναι μια μορφή παρόμοια με το φυσικό σώμα η οποία όμως δομείται από διαφορετική ύλη, υψηλότερης δόνησης.

Στους διάφορους λαούς συναντάμε ποικίλους συμβολισμούς και ονομασίες.

Στη φυλή **Αζάντε της Αφρικής** υπάρχει η πεποίθηση ότι ο άνθρωπος έχει μια δεύτερη ψυχή η οποία αποχωρίζεται το σώμα ενώ αυτός κοιμάται. Στη **Βιρμανία** η ψυχή συμβολίζεται ως πεταλούδα.

Στην **αρχαία Αίγυπτο** πιστευόταν ότι ο άνθρωπος διαθέτει ένα σώμα πανομοιότυπο του φυσικού αλλά πιο άυλο, το Κα.

Στον **ινδιάνικο (ιθαγενή αμερικανικό)** πολιτισμό, η έννοια της **ψυχής** είναι βαθιά συνδεδεμένη με τη φύση, τα πνεύματα και την κυκλικότητα της ζωής. Οι περισσότερες φυλές των Ιθαγενών Αμερικανών πιστεύουν ότι η ψυχή δεν είναι απλώς ένα εσωτερικό κομμάτι του ανθρώπου, αλλά μια δύναμη που διαπερνά όλα τα έμβια όντα και τη φύση.

Βασικές Πτυχές της Ψυχής στον Ινδιάνικο Πολιτισμό

1. Πολλαπλές Ψυχές

Πολλές φυλές πίστευαν ότι κάθε άνθρωπος έχει περισσότερες από μία ψυχές. Για παράδειγμα, οι Λακότα πίστευαν σε τουλάχιστον δύο ψυχές: η μία παραμένει στον φυσικό κόσμο μετά τον θάνατο και η άλλη συνεχίζει το ταξίδι της στο πνευματικό πεδίο.

Οι Ινουίτ θεωρούσαν ότι κάθε άνθρωπος έχει μια προσωπική ψυχή και μια οικουμενική ψυχή που συνδέεται με τους προγόνους.

2. Σχέση με τα Ζώα και τη Φύση

Οι Ιθαγενείς πίστευαν ότι τα ζώα έχουν ψυχή, εξίσου σημαντική με αυτή των ανθρώπων. Κάθε ζώο συμβολίζει μια πνευματική δύναμη και μπορεί να γίνει "πνευματικός οδηγός" ενός ανθρώπου.

Τα δέντρα, τα ποτάμια, οι βράχοι και ο αέρας θεωρούνταν επίσης έμβια όντα με ψυχή.

3. Μετενσάρκωση και Αναγέννηση

Σε πολλές φυλές, υπήρχε η πεποίθηση ότι η ψυχή ξαναγεννιέται είτε μέσα στην ίδια

φυλή είτε μέσα στη φύση. Για παράδειγμα, ένας πολεμιστής που πέθανε ένδοξα μπορεί να επιστρέψει ως αετός ή λύκος.

4. Ονειρομαντεία και Πνευματικά Οράματα

Τα όνειρα θεωρούνταν ένας τρόπος επικοινωνίας της ψυχής με τον πνευματικό κόσμο.

Οι σαμάνοι (πνευματικοί ηγέτες) μπορούσαν να ταξιδέψουν σε άλλα πεδία ύπαρξης μέσω της ψυχής τους για να λάβουν καθοδήγηση ή θεραπεία.

5. Τελετές και Ψυχή

Τελετές όπως το **Sweat Lodge** (τελετουργία σε ατμόλουτρο) χρησιμοποιούνταν για τον εξαγνισμό της ψυχής.

Ο **Χορός του Ήλιου** ήταν μια τελετή αυτοθυσίας και πνευματικής κάθαρσης, όπου οι συμμετέχοντες προσπαθούσαν να συνδεθούν με τη Μεγάλη Πνευματική Δύναμη.

Η ινδιάνικη κοσμοθεωρία βλέπει την ψυχή όχι ως κάτι αποκομμένο, αλλά ως μέρος ενός μεγάλου πλέγματος ζωής, όπου όλα τα όντα συνδέονται μεταξύ τους.

Στην **ινδική φιλοσοφία**, η έννοια της **ψυχής** αντιστοιχεί κυρίως στον όρο **Ātman**. Το **Ātman** θεωρείται η αληθινή ουσία του ατόμου, η αιώνια και αμετάβλητη πτυχή του ανθρώπου, που είναι πέρα από το σώμα και τον νου.

1. Ātman και Μπράχμαν (Brahman)

- Στον **Ινδουισμό**, ιδιαίτερα στην **Αντβαϊτά Βεδάντα (Advaita Vedanta)**, το **Ātman** ταυτίζεται με το **Brahman**,

την υπέρτατη πραγματικότητα που διαπερνά τα πάντα.

- Αυτή η φιλοσοφία υποστηρίζει ότι η ατομική ψυχή (**Ātman**) δεν είναι ξεχωριστή από το σύμπαν, αλλά μια εκδήλωση του απόλυτου.

2. Κάρμα και Σαμσάρα (Karma & Saṃsāra)

- Η ψυχή θεωρείται αιώνια και περνά μέσα από τον **κύκλο της γέννησης, του θανάτου και της αναγέννησης (Saṃsāra)**.

- Το **Κάρμα (Karma)**, δηλαδή οι πράξεις ενός ατόμου, καθορίζει την επόμενη ενσάρκωσή του.

- Ο τελικός στόχος είναι η **Μόξα (Moksha)**, η απελευθέρωση από αυτόν τον κύκλο και η ένωση με το **Brahman**.

3. Ψυχή στον Βουδισμό

- Ο **Βουδισμός** απορρίπτει την έννοια ενός αιώνιου **Ātman** και μιλά για το **"Anātman"** (μη-εαυτός).

- Αντί για μια αμετάβλητη ψυχή, η ανθρώπινη ύπαρξη είναι μια ροή εμπειριών και στοιχείων (**skandhas**).

4. Ψυχή στον Τζαϊνισμό

- Ο **Τζαϊνισμός** δέχεται ότι κάθε ζωντανό ον έχει μια ψυχή (**jīva**), η οποία μπορεί να φτάσει στη φώτιση μέσω αυστηρής ηθικής ζωής και ασκητισμού.

Όταν η ψυχή ταξιδεύει

Πολύ συχνά γίνεται λόγος για το φαινόμενο της απόσπασης της ψυχικής υπόστασης του ανθρώπου από το σώμα και της ελεύθερης περιδιάβασής του στο χώρο και - κάποτε-το χρόνο. Τα ταξίδια αυτά παρουσιάζονται έντονα

όμοια μεταξύ τους και συμβαίνουν σε τόσο διαφορετικούς τόπους και σε άτομα με τόσο διαφορετικούς τρόπους ζωής που δε μπορεί να είναι αποτέλεσμα φαντασιώσεων κάποιων πολύ ευαίσθητων ατόμων.

Στο έργο του Πλάτωνα «Πολιτεία» (περ. 400 π.Χ.) ο Αθηναίος φιλόσοφος διηγείται την ιστορία ενός στρατιώτη που έχασε τη ζωή του στη μάχη. Παρατηρήθηκε ότι μετά την πάροδο δέκα ημερών το σώμα του δεν είχε καθόλου αλλοιωθεί. Όταν μάλιστα τη δωδέκατη μέρα τον τοποθέτησαν στη νεκρική πυρά εκείνος επανήλθε στη ζωή και διηγήθηκε στο έκπληκτο πλήθος τη σύντομη περιπλάνηση της ψυχής του έξω από το σώμα. Ανέφερε ότι η ψυχή του συνάντησε ένα σύνολο άλλων ψυχών αλλά ενώ εκείνες προχώρησαν σε μία νηφάλια διαδικασία κρίσης από θεία πλάσματα και ανασκόπησης της ζωής τους, αυτός κλήθηκε να επιστρέψει στην επίγεια ζωή.

Σε άλλες πηγές αναφέρεται η περίπτωση του Ερμότιμου του Κλαζομένου (περ. 6ος αι. π.Χ.) ο οποίος συνήθιζε να ταξιδεύει με την πνευματική του υπόσταση αφήνοντας το σώμα του στην επίβλεψη της γυναίκας του. Κάποτε εκείνη ζήτησε από δύο πρόσωπα γνωστά του Ερμότιμου να κρύψουν προσωρινά το σώμα του έτσι ώστε αυτός να αναγκαστεί να επιστρέψει. Λέγεται ότι παρασυρμένοι από την έχθρα τους για αυτόν έθαψαν το σώμα αφήνο-

ντας την άτυχη ψυχή να περιπλανιέται.

Ο προφήτης Ελισσαίος λέγεται ότι αξιοποιώντας την ικανότητά του για προβολή της ψυχής του στο χώρο πέτυχε να αποτρέψει μια εισβολή συριακών στρατευμάτων αφού πρώτα εμφανίστηκε ψυχικά στο δωμάτιο του εχθρού Σύρου βασιλέα και υπέκλεψε τα στρατιωτικά του σχέδια.

Επίσης αναφέρεται ότι στα χριστιανικά χρόνια πολλοί άγιοι της καθολικής εκκλησίας ταξίδευαν έξω από τα σώματά τους.

Χαρακτηριστικές είναι επίσης οι περιπτώσεις του Αγίου Αντωνίου της Παδούης, του Αγίου Σεβήρου της Ραβέννας, του Αγίου Αμβρόσιου και του Αγίου Κλήμη της Ρώμης. Παρόμοιες περιγραφές βρί-

σκουμε στο έργο του Γκαίτε, του Α. Χάξλεϋ, του Κέσλερ, της Ε. Μπροντέ,, του Τζακ Λόντον, του Ε. Χέμινγουεϊ. Ο Άγγλος ζωγράφος και ποιητής Ουίλιαμ Μπλέικ ζωγράφισε το «Η ψυχή αιωρείται πάνω από το σώμα».

Και στα νεότερα χρόνια επιβιώνει μεταξύ πολλών ανθρώπων η διάχυτη πεποίθηση ότι η ψυχή κατά τη διάρκεια του ύπνου ταξιδεύει ελεύθερη.

Το φαινόμενο αποτελεί αντικείμενο ελέγχου και μελέτης. Έχουν επισημανθεί κάποια διακριτά στάδια στην εξέλιξη της εμπειρίας. Έτσι αρχικά ο ψυχικός ταξιδιώτης νιώθει το σώμα του να ακινητοποιείται, έπειτα συνειδητοποιεί τον αποχωρισμό ψυχής και σώματος και δοκιμάζει μια πα-

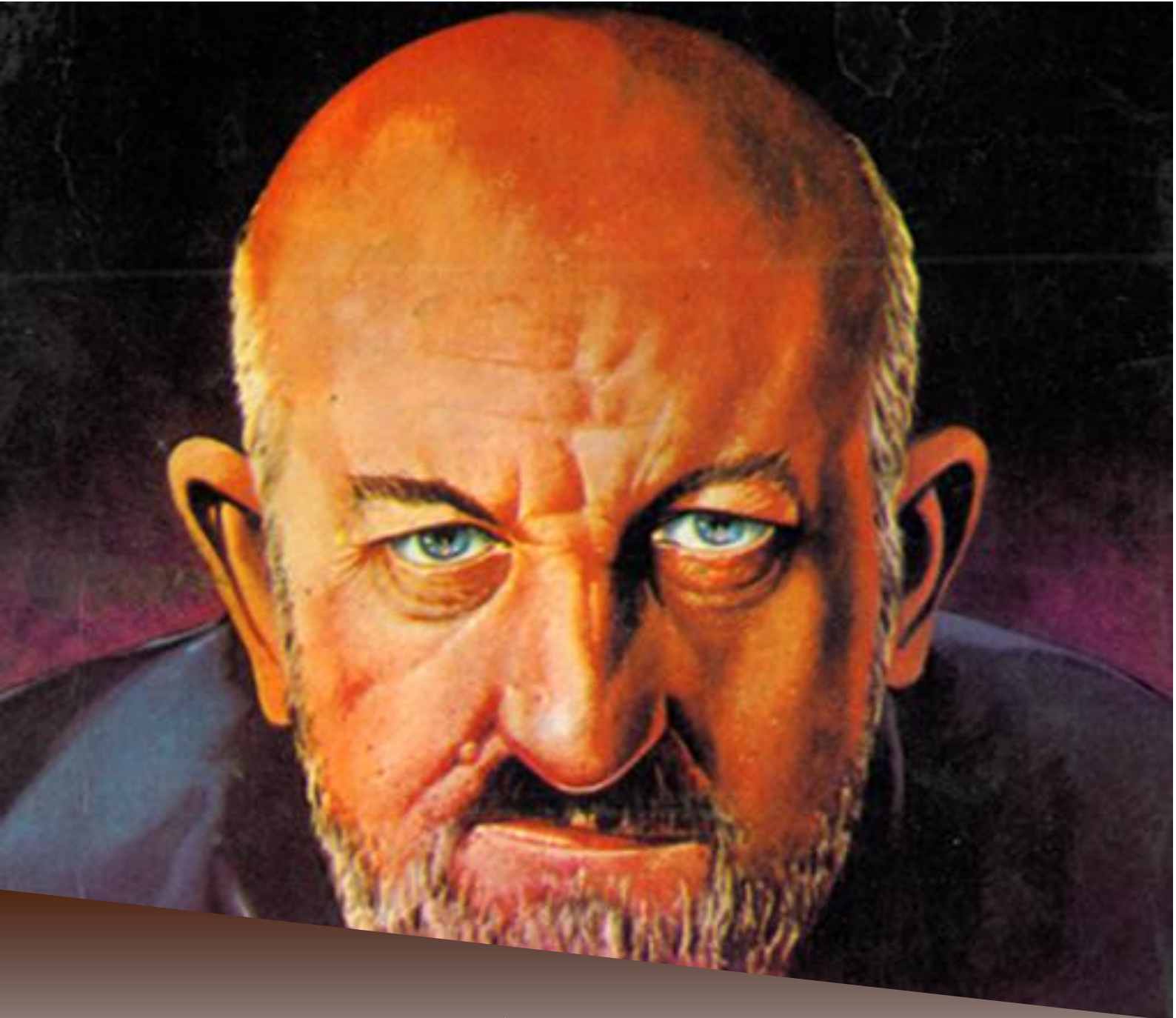
ράξενη ευχαρίστηση καθώς ανακαλύπτει ότι οι συνήθεις φυσιολογικοί περιορισμοί αίρονται. Τέλος η ψυχή έλκεται και ενώνεται ξανά με το φυσικό σώμα.

Το φαινόμενο παρουσιάζει ιδιομορφία και ποικιλότητα και εξαρτάται ως ένα βαθμό από το άτομο που ζει την εμπειρία.

Ο άνθρωπος ο οποίος είναι σχετικά απεγκλωβισμένος από τις καθημερινές ανησυχίες και πάθη και λειτουργεί με ήρεμο πνεύμα λέγεται ότι κατά τη διάρκεια του ύπνου απομακρύνεται περισσότερο από το φυσικό σώμα και τολμά να ταξιδέψει στον αιθέρα αποκομίζοντας νέες γνώσεις.

Μ.Π.

Λόμπσανγκ Ράμπα: Μυημένος Λάμα ή απατεώνας; Μέρος 1ο: Το αίνιγμα της ταυτότητας του Λόμπσανγκ Ράμπα

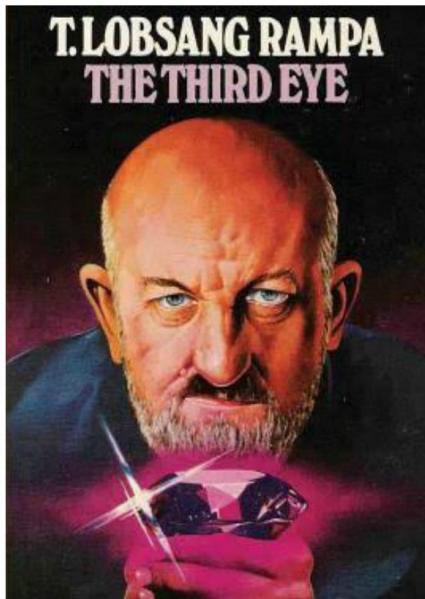
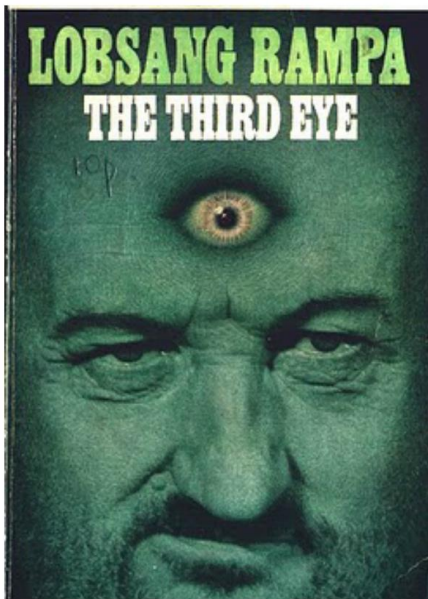
Πριν από πολλά χρόνια και συγκεκριμένα το 1956, από τον αγγλικό εκδοτικό οίκο Secker & Warburg το Νοέμβριο του 1956 εκδόθηκε για πρώτη φορά ένα βιβλίο με τον τίτλο “The Third Eye” (Το Τρίτο

Μάτι). Ο συγγραφέας του βιβλίου υπέγραφε με το όνομα Lobsang Rampa και το βιβλίο υποτίθεται ότι ήταν αυτοβιογραφικό αν και παρουσιαζόταν ως μυθιστόρημα.

Το περιεχόμενο του βιβλίου υποτίθεται ότι ήταν η καταγραφή από μνήμης της ζωής ενός ιδιαίτερου λάμα γιατρού, ο οποίος, αν και γνώρισε πολλά από τα μυστήρια του Θιβέτ, μετά από πολλές περιπέτειες, πριν και μετά το Β΄ Παγκόσμιο

Πόλεμο, κατέληξε στην Αγγλία.

καθιστούσαν μοναδικό στην εποχή του.

συγγραφέας Χάινριχ Χαρέρ, που έγραψε το «Επτά χρόνια στο Θιβέτ» προσέλαβε ντετέκτιβ για την έρευνα τον Κλίφορντ Μπέρτζες. Αυτός ανακάλυψε ότι δεν γεννήθηκε στο Θιβέτ αλλά στην Αγγλία με το όνομα Χένρυ Σύριλ Χόσκιν (Henry Cyril Hoskin) από το Πλύμπτον του Ντέβον, και δημοσίευσε στην Daily Mail τα αποτελέσματα της έρευνας. Ο Χόσκιν άλλαξε το 1948 το όνομά του σε Καρλ Κουόν Σούο και μετά σε Λόμπσανγκ Ράμπα.

Αν και είχαν γραφεί παρόμοια βιβλία ως τότε, όπως τα βιβλία αποκρυφιστών ή περιηγητών πχ Αλεξάνδρας Ντέιβντ Νηλ , Χάινριχ Χαρέρ και άλλων που έζησαν για μικρά ή μεγάλα διαστήματα στο Θιβέτ , δεν είχε γραφεί κανένα από έναν κανονικό λάμα ο οποίος να γεννήθηκε και να μεγάλωσε στο Θιβέτ και ο οποίος να έχει μυθήει στα μυστήρια του θιβετανικού βουδδισμού. Εκτός αυτού στο περιεχόμενο του βιβλίου του Ράμπα περιλαμβάνονταν πολλά άγνωστα και πρωτοφανή στοιχεία που εξήπταν τη φανατασία του αναγνώστη. Αναφορές σε αρχαίους πολιτισμούς, επικοινωνίες με εξωγήινους, σε εξωσωματικές προβολές, σε ασυνήθιστες ικανότητες όπως διάραση, ψυχομετρία , τηλεπάθεια κλπ. έδιναν εξωκοσμικό τόνο στο βιβλίο και το

Το ενδιαφέρον του κοινού ήταν ζωηρό με αποτέλεσμα να πουληθούν 500.000 βιβλία σε δύο χρόνια και ο Ράμπα να γράψει το επόμενο βιβλίο ως συνέχεια (με τίτλο “Doctor from Lasa”) και μετά ένα τρίτο (“The Rampa Story”) ως ολοκλήρωση αυτής της βιογραφίας. Συνολικά έγραψε 22 βιβλία και ορισμένα άρθρα σε περιοδικά ή βιβλία μικρής κυκλοφορίας μέχρι το θάνατό του το 1981.

Κάποιοι μελετητές του βουδδισμού επεσήμαναν στο Τρίτο Μάτι είτε αντιφάσεις είτε λάθη σχετικά με όσα ήξεραν οι ίδιοι για το θιβετανικό βουδδισμό. Επομένως προέκυψε μετά το πρώτο βιβλίο ένα κύμα αμφισβήτησης και άρχισαν να διερευνούν το παρελθόν του Ράμπα όσοι τον αμφισβητούσαν. Ένας από αυτούς ο

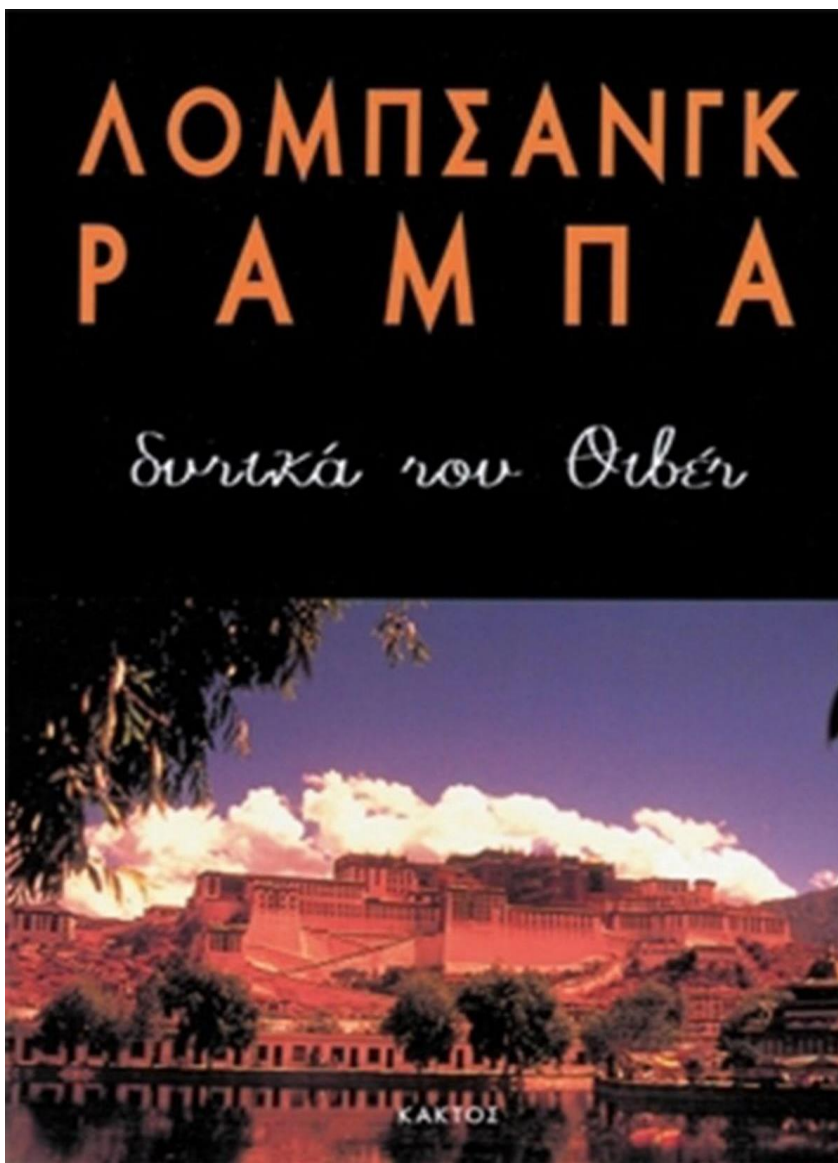
Μέχρι εδώ όλα φαίνονται απλά. Όμως από εδώ και πέρα αρχίζει να περιπλέκεται η ιστορία τόσο ώστε να μην μπορεί να διακρίνει κανείς τι είναι αλήθεια και τι ψέμμα αν δεν έχει διορατικές ικανότητες.

Ο Ράμπα όταν δημοσιεύθηκαν τα αποτελέσματα της έρευνας έγραψε το τρίτο βιβλίο που ουσιαστικά αποτελεί απάντηση σε αυτήν. Συγκεκριμένα στο τρίτο βιβλίο περιγράφει το λόγο για τον οποίο ο ντετέκτιβ δεν μπόρεσε να βρει την πραγματική του ταυτότητα. Και αυτός ήταν το γεγονός ότι το σώμα που χρησιμοποιούσε και δεν είχε γεννηθεί στην Αγγλία με τα στοιχεία που βρήκε, αλλά ο νους ή η ψυχή που μιλούσε και ενεργούσε μέσω του σώματος αυτού δεν ήταν πλέον του αρχικού κατόχου , του Χόσκιν, αλλά του λάμα!

Η μετάβαση σε άλλο σώμα ή μάλλον η κατάληψη άλλου σώματος ενώ κανείς ζει σε άλλο υπάρχει στην ινδική και βουδδιστική παράδοση με το όνομα Παρακάγια Πραβέσα (Parakaya Pravesha)! Ο Ράμπα δεν χρησιμοποίησε καν αυτό τον όρο. Η ικανότητα αυτή είναι μία από τις 18 μικρότερες δυνάμεις των γιόγκι, ενώ υπάρχουν και 8 μεγά-

τον Ράμπα καθώς οι περισσότεροι αντίπαλοί του ίσως θεώρησαν άνευ σημασίας την εξήγηση που έδωσε ή ακατανόητη για το δυτικό του. Οπότε περίμεναν να χάσει το κοινό του πράγμα που δεν συνέβη. Οι αγνώστες του πολλαπλασιάστηκαν και συνέχισε να γράφει βιβλία μέχρι το τέλος της ζωής του, ισχυριζόμενος

πε όντως συνέβη ή όχι. Ο τωρινός Δαλάι Λάμα και άλλοι υψηλόβαθμοι λάμα απαξίωσαν τα γραφόμενά του λέγοντας ότι δεν τους είναι γνωστός και δεν μπορούν να επιβεβαιώσουν όσα γράφει. Όμως, παρ' όλα αυτά έχει κάνει καλό στο Θιβέτ, επειδή έφερε σε γνώση του ευρέως κοινού τα προβλήματα που υπέστη το Θιβέτ λόγω της κατάκτησής του από την Κίνα από το 1950 και μετά.

Για να απαντήσει κανείς θα πρέπει να είναι διορατικός! Ο Ράμπα, θα μπορούσε κανείς να πει ότι, επειδή γνώριζε αρκετά καλά την ινδική γραμματεία με αυτό το «κόλπο» αποστόμωσε τους επικριτές του οι οποίοι δεν μπορούσαν να το διαψεύσουν στο επίπεδο του υπεραισθητού. Ποιος θα διαβεβαίωνε ότι δεν λέει αλήθεια και πως; Ήταν θέμα πίστης σχεδόν, η διαφωνία από δω και πέρα.

Όμως ο Ράμπα ισχυριζόταν ότι έχει και όλα τα υλικά αντικείμενα του λάμα τα οποία πήρε όταν το σώμα που αρχικά κατείχε κατέρρευσε αφού ο ίδιος μεταφέρθηκε σε εκείνο του Χόσκιν. Ο Χόσκιν για να αποχωρήσει από το σώμα του καθοδηγήθηκε σύμφωνα με το βιβλίο του Ράμπα να πέσει από ένα δέντρο ώστε να μείνει αναίσθητος για ένα διάστημα. Εκεί έγινε η ανταλλαγή. Το αρχικό σώμα του Ράμπα έμεινε στο

λες δυνάμεις (siddhis).

Μετά το βιβλίο αυτό έπαψαν να ασχολούνται πλέον με

σε αυτά ότι λέει την αλήθεια.

Το ερώτημα που θα έχετε κανείς είναι αν αυτό που εί-

Θιβέτ ως νεκρό και το ανέλαβαν οι πιστοί να το ταριχεύσουν κλπ όπως έκαναν με τους λάμα σαν αυτόν. Τα προσωπικά του αντικείμενα τα έστειλαν στον νέο προορισμό. Ο Ράμππα ισχυριζόταν ότι είχε πτυχίο από την κινέζικη σχολή ιατρικής της Σαγκάης και άλλα αποδεικτικά στοιχεία. Επίσης στο βιβλίο του ο όνομα που έλεγε ότι είχε ως θιβετανός ήταν Τσα Μιγκ Δμαρ Λαλού. Και ότι ήταν γόνος ευγενούς οικογένειας ενώ ο πατέρας του εκτέλεσε χρέη πρωθυπουργού σε μια κρίσιμη περίοδο όταν ο 13ος Δαλάι Λάμα έφυγε για ένα διάστημα αναγκαστικά από το Θιβέτ και μέχρι να επιστρέψει. Αυτό όμως κάλλιστα μπορεί να είναι αντιγραφή από περιηγητές.

Αυτά τα υλικά στοιχεία δεν αναζητήθηκαν ποτέ ούτε εξετάστηκαν ποτέ από κάποιον. Η Παρακάγια Πραβέσα είναι κάτι που συμβαίνει συνεχώς κατά τον Ράμππα και πολλοί μεγάλοι άνθρωποι της ιστορίας είναι στην πραγματικότητα άλλοι που κατέλαβαν το σώμα τους. Και έφερε σαν παράδειγμα τον Σαίξπηρ. Ορισμένοι δεν δίστασαν να το σκεφτούν και για το Χριστό, όπως παλαιότερα η Ε.Π.Μπλαβάτσκι η οποία είχε μια συγκεχυμένη θεωρία περί αυτού που περισσότερο έμοιαζε με το Νεστοριανισμό παρά με οτιδήποτε άλλο.

Σήμερα υπάρχουν άνθρωποι που υποστηρίζουν την αυθεντικότητα της ιστορίας του Ράμππα και μάλιστα με πολλά πρόσθετα στοιχεία που δεν προέρχονται από τον ίδιο. Ο ίδιος είχε δηλώσει πως μετά το θάνατό του δεν θα επικοινωνήσει με κανέναν και να μην ισχυρίζεται κανείς ότι είναι διάδοχος του ή μαθητής ή καθοδηγούμενος από αυτόν.

Η όλη ιστορία θυμίζει τα λόγια του Καζαντζάκη όταν ρωτήθηκε σε τηλεοπτική συνέντευξη από γαλλικό σταθμό για το πως έγραψε το Φτωχούλη του Θεού, είπε ότι επειδή ο άγιος Φραγκίσκος τον έσωσε δύο φορές από θάνατο το θεωρούσε χρέος του να το κάνει. Είπε τότε ότι η φράση «Μια μέρα ο Άγιος Φραγκίσκος είδε μια αμυγδαλιά μέσα στον χειμώνα και της είπε: “Αδελφή αμυγδαλιά μίλησε μου για τον Θεό” και τότε η αμυγδαλιά άνθισε...» ήταν δική του επινόηση αλλά ήταν κάτι που θα μπορούσε να είχε πει ο άγιος Φραγκίσκος.

Ο Ράμππα σίγουρα περιέγραψε πολλά πράγματα που παρά τις αντιρρήσεις θιβετολόγων θα μπορούσαν να είχαν συμβεί. Αυτό δε σημαίνει ότι επειδή είναι ψευδή ως γεγονότα δεν έχουν αξία, μιας και η επίδραση που είχαν σε πολλούς ανθρώπους ήταν τέτοια ώστε να αλλάξει η ζωή τους. Κάτι παρόμοιο είχε

συμβεί και με τις ψευδείς προφητείες του Αγαθάγγελου που συνετέλεσαν στο να πιστέψει ο ελληνικός λαός ότι μπορεί να απελευθερωθεί από τους Τούρκους κάτι που έγινε και πράξης το τέλος.

Ο ίδιος ο Ράμππα λέει την «Ιστορία των Τριών Αρμάτων» από το βίο του Βούδα, στο τρίτο βιβλίο του και έτσι εμμέσως ομολογεί, χωρίς ευθέως να το παραδέχεται, ότι και αν είναι ψευδής η ιστορία του, επειδή συντελεί σε κάτι καλό, αξίζει να τη διαβάσει κανείς.

Η «Ιστορία των Τριών Αρμάτων» ίσως και να μην είναι καν μέρος της βουδιστικής παράδοσης έχει ως εξής περίπου στο τρίτο βιβλίο του Ράμππα:

Ένας πατέρας είχε τρία μικρά παιδιά. Πριν πάει στην αγορά ζήτησε να του πουν τι παιχνίδι θέλει το καθένα να τους φέρει. Αυτά ζήτησαν και τα τρία από ένα άρμα με πολεμιστές και αυτός υποσχέθηκε να τους τα φέρει. Όμως το ξέχασε. Έτσι όταν γύρισε και πριν φτάσει σπίτι του θυμήθηκε ότι ξέχασε να πάρει τα παιχνίδια. Όμως ξαφνικά είδε το σπίτι του να καίγεται και τα παιδιά να παίζουν αμέριμνα μέσα σε αυτό. Κανείς δεν μπορούσε να τα βγάλει αλλά έπρεπε τα ίδια να έρθουν κοντά στην πόρτα πριν το σπίτι καταρρεύσει. Έτσι τα φώναξε λέγοντας ψέμματα

ότι τους έφερε τα τρία άρματα που ζήτησαν και αυτά χαρούμενα έτρεξαν έξω και σώθηκαν την τελευταία στιγμή.

Και συνεχίζει ο Ράμππα λέγοντας ότι και αυτός κάνει το ίδιο. Τραβά έξω από το φλεγόμενο σπίτι τους αναγνώστες. Έτσι αίρει την κατηγορία του απατεώνα γιατί γιατί μεταθέτει την έμφαση από το αν είναι αλήθεια αυτά που γράφει στο αν είναι ωφέλιμα αυτά που γράφει. Οι συγγραφείς άλλωστε δεν είναι ανάγκη να γράφουν αλήθειες όταν δηλώνουν ότι γράφουν μυθιστορήματα, όπως δήλωνε και ο ίδιος στο πρώτο βιβλίο. Κάποιος μπορεί να είναι μνημένος από τη Ζωή χωρίς να ανήκει σε κάποια αδελφότητα.

Εν κατακλείδι μιας και ο ίδιος ως μυθιστόρημα παρουσίασε το πρώτο βιβλίο:

Αντικειμενικά κρίνοντας τα γραφόμενα ο Ράμππα δίνει αφορμή να ερευνήσει κανείς σχεδόν όλο το φάσμα του αποκρυφισμού και του κόσμου των παράξενων φαινομένων. Από μικρές λεπτομέρειες (όχι αυτές των θιβετολόγων) μπορεί κανείς να διαπιστώσει ότι δεν ήταν λάμα και δεν έζησε ο ίδιος αυτά που γράφει, αλλά ότι έχει πολύ καλή πληροφόρηση από κάπου. Πχ αντιφάσκει για τις ηλικίες των αδερφών του και για το πότε πέθανε ο αδερφός του. Δεν αποκλείεται να έχει βρει

αυθεντικά στοιχεία από κάποιον λάμα που πέθανε στη Δύση, μετά την κατάληψη του Θιβέτ ή από άλλα πρόσωπα που έζησαν αυτά που περιγράφει.

Φαίνεται πως έφτασε σε ανώτερο επίπεδο γνώσης κάποιων ζητημάτων, αλλά υστερούσε σε άλλα. Επαναλάμβανε κάποια παιδαριώδη λάθη που ένας λάμα δεν θα έκανε. Πχ νόμιζε και επαναλάμβανε ότι είχε γίνει Σύνοδος το 60 μΧ στην Κωνσταντινούπολη όπου είχαν αποκρυβεί διάφορα στοιχεία του χριστιανικού δόγματος όπως πχ η μετενσάρκωση. Αυτό δεν μπορούσε να συμβεί επειδή το 60 μΧ δεν υπήρχε καν η Κωνσταντινούπολη ούτε υπήρχε εκκλησία άλλη πέρα από εκείνη των Ιεροσολύμων. Αυτό που είχε συμβεί είναι ότι πράγματι υπήρχε Σύνοδος που συζητήσε για τη μετεμψύχωση του 600 μΧ όμως! Είχε διαβάσει προφανώς ένα βιβλίο με τυπογραφικό λάθος (που έγραφε 60 αντί 600) και το επαναλάμβανε για χρόνια στα βιβλία του επειδή δεν είχε ευρεία

γνώση του θέματος. Το ίδιο και με άλλα ζητήματα. Αν είχε πραγματική σύνδεση με κάποιους λάμα έστω και απομονωμένους στο Θιβέτ αυτό θα μπορούσε να αποδειχθεί όταν πλέον είχε λήξει ο παγκόσμιος πόλεμος. Η Κοινότητα είναι εκείνη που διατηρεί τη συνέχεια.

Έχουν αξία όμως αυτά που έγραφε ο Ράμππα; Και τι ακριβώς έγραφε;

Στο επόμενο μια περιήγηση στον κόσμο του Λόμπσανγκ Ράμππα!

Ερμότιμος

Ο Οδυσσεάς είστε εσείς.... Κι εγώ!

Το ταξίδι του θα το κάνουμε όλοι αργά ή γρήγορα. Θα επιστρέψουμε. Στην αληθινή πατρίδα μας.

Μέχρι τότε είμαστε πλάνητες όπως ο ήρωας του Ομήρου. Ταξιδεύουμε από ζωή σε ζωή και από εμπειρία σε εμπειρία. Γευόμαστε τους γλυκούς καρπούς των Λωτοφάγων, ξεχνιόμαστε από το τραγούδι των σειρήνων, συντριβόμαστε ανάμεσα στη Σκύλλα και τη Χάρυβδη, λαχταρώντας πάντα την επιστροφή στην Ουράνια Πατρίδα και στην Πηνελόπη – ψυχή μας.

Η Οδύσσεια είναι το τραγούδι της νοσταλγίας μας. Το άλγος του νόστου. Η λαχτάρα και ο πόνος μας για το γυρισμό στην Πηγή μας.

[...] Ένα από τα βασικά πρόσωπα της Οδύσσειας είναι η Κίρκη.

Στο κεφάλαιο που σχετίζεται με αυτήν (ραψωδία κ) υπάρχουν οι πληροφορίες που τη συνδέουν με τα τσάκρας. [...] Η λέξη τσάκρας είναι σανσκριτική και σημαίνει τροχός, υποδηλώνοντας την περιδινούμενη ενέργεια. Πρόκειται πιθανόν για ένα αντιδάνειο από την ελληνική λέξη κρίκος (δαχτυλίδι) ταύτοσημη με την κίρκος (Κίρκη). Περιγράφει λοιπόν κάτι κυκλικό όπως ο τροχός. Από τη λέξη κρίκος προκύπτουν και το τσέρκι, το τσίρκο και η πλατεία στα αγγλικά (circus), όλα σχετιζόμενα με την έννοια του κύκλου.

επτά σημαντικοί κύκλοι ή τσάκρας βρίσκονται στο αν-

θρώπινο σώμα σε ενεργειακή μορφή. Σύμφωνα με τις εσωτερικές παραδόσεις, στο σώμα μας υπάρχουν πολυάριθμα αιθερικά κανάλια ροής μιας λεπτοφυούς ενέργειας που οι εσωτερικές παραδόσεις της αρχαίας Κίνας, του Θιβέτ και της Ινδίας αναφέρουν πως φτάνουν τον ιλιγγιώδη αριθμό των επτά 2.000. Το πιο γνωστό τους όνομα είναι μεσημβρινοί ενέργειας και σε αυτούς απευθύνονται οι ενεργειακές θεραπείες, όπως ο βελονισμός.

Ανάμεσα σε αυτό το πλήθος ενεργειακών πυλών που είναι διάσπαρτες στο σώμα μας υπάρχουν κάποια κεντρικά σημεία. Αυτά είναι τα τσάκρας, τα ενεργειακά κέντρα. Τα σημαντικότερα από αυτά είναι επτά και

βρίσκονται κατανεμημένα κατά μήκος της σπονδυλικής στήλης σε ένα αιθερικό επίπεδο. Το καθένα σχετίζεται με μια κατάσταση συνείδησης και με συγκεκριμένους αδένες και όργανα στο φυσικό σώμα.

Η εσωτερική παράδοση επίσης τα συσχετίζει με τους επτά από τους πλανήτες, αλλά και με τους επτά μουσικούς φθόγγους. Η πνευματική αφύπνιση του ανθρώπου, η ανάπτυξη εσωτερικών υπερβατών δυνάμεων, ακόμα και η υγεία του, σχετίζονται με την εύρυθμη λειτουργία αυτών των επτά ενεργειακών κέντρων ή τσάκρας τα οποία στους περισσότερους ανθρώπους είναι ασυντόνιστα μεταξύ τους ή ανενεργά. Όταν αφυπνιστούν, η ενέργεια σε αυτά κινείται ταχύτατα και περιστροφικά, δίνοντας την εντύπωση δίνης ή τροχού ή κύκλου-κρίκου. Κάτι αντίστοιχο μπορούμε να εντοπίσουμε στον Τίμαιο του Πλάτωνα όπου περιγράφεται το σώμα του κόσμου και η ψυχή του κόσμου.

Οι περιγραφές αυτές αφορούν κατ' αναλογία τον άνθρωπο.

Σύμφωνα με την πλατωνική περιγραφή λοιπόν, ο Δημιουργός έδωσε στην ψυχή του κόσμου επτά διαφορετικές κινήσεις σε ισάριθμους κύκλους.

Οι τρεις κύκλοι κινούνται με την ίδια ταχύτητα, ενώ οι άλλοι τέσσερις κινούνται ο καθένας με διαφορετική.

Αυτές οι κινήσεις μπορούν να αντιστοιχούν επίσης με την ποιότητα των τεσσάρων πρώτων τσάκρας που ξεκινούν από τη βάση της σπονδυλικής στήλης και φτάνουν ως το στήθος – περιοχή του σώματος όπου κατά τον Πλάτωνα ενοικεί το θνητό μέρος της ψυχής.

Αυτά είναι που κινούνται το καθένα με το δικό του ρυθμό, είναι θα λέγαμε ασυντόνιστα.

Τα τρία ανώτερα τσάκρας από τον λαιμό ως την κορυφή του κεφαλιού αντιστοιχούν στη σωματική περιοχή όπου ο Πλάτων τοποθετεί το αθάνατο μέρος της ψυχής.

Το σπάσιμο των επτά σφραγίδων της Αποκάλυψης και το αντίστοιχο σάλπισμα των επτά σαλπίγγων

σχετίζονται επίσης με τα επτά ενεργειακά κέντρα.

Το ταξίδι επιστροφής του Οδυσσέα, καθώς είναι μια πορεία αφύπνισης, αποτελεί ταυτόχρονα και έναν χάρτη που δείχνει ποιο ενεργειακό κέντρο κινητοποιείται κάθε φορά ανάλογα με τις εμπειρίες του. Κάθε στάδιο της πορείας του θα μπορούσε να αντιστοιχιστεί με την ενεργοποίηση του αντίστοιχου τσάκρας.

1. Το πρώτο τσάκρας ή ενεργειακό κέντρο βρίσκεται στη βάση της σπονδυλικής

στήλης και σχετίζεται με τη ζωτική ενέργεια και τη νότα Ντο. Σε κοσμικό επίπεδο αντιστοιχεί με την υλική πλευρά της φύσης και τις φυσικές

δυνάμεις. Τα αρχέγονα ένστικτα έχουν σχέση με το πρώτο τσάκρας. Η αρετή σε αυτό το κέντρο είναι η υπομονή και η αυτοσυγκράτηση, και το σφάλμα η υποταγή στις επιθυμίες.

Στο ταξίδι του Οδυσσέα αυτό το τσάκρας ενεργοποιείται καθώς περνά από τους Κίκονες, τους Λωτοφάγους,

τους Κύκλωπες και τους Λαιστρυγόνες.

2. Το δεύτερο ενεργειακό κέντρο τοποθετείται στην περιοχή των γεννητικών οργάνων και σχετίζεται με τη δημιουργική δράση και τη νότα Ρε. Σε κοσμικό επίπεδο αντιστοιχεί στο πεδίο της ζωής, των βιολογικών λειτουργιών και της σεξουαλικής ενέργειας.

Η αρετή αυτού του κέντρου είναι η μετατροπή της σεξουαλικής ενέργειας σε δημιουργική. Το σφάλμα είναι υποταγή στον πειρασμό. Στην πορεία του Οδυσσέα αντιστοιχεί στη συνάντησή του με την Κίρκη.

3. Το τρίτο τσάκρα είναι κοντά στον αφαλό, περιοχή που ονομάζεται ηλιακό πλέγμα και σχετίζεται με τη συλλογική συνείδηση, τους αδένες των επινεφριδίων και τη νότα Μι. Σε κοσμικό επίπεδο αντιστοιχεί στις διανοητικές δυνάμεις που υπερβαίνουν τους νόμους του φυσικού κόσμου. Η αρετή αυτού του κέντρου είναι η πίστη, και το σφάλμα η επιμονή για συντήρηση μιας κατάστασης που καταλήγει να είναι εμπόδιο. Σχετίζεται με τους ασκούς του Αιόλου, με την επίσκεψη του Οδυσσέα στον Άδη, με τη δοκιμασία των σειρήνων, της Σκύλλας και της Χάρυβδης και την καθήλωσή του στο νησί της Καλυψούς.

4. Το τέταρτο τσάκρα ή ενεργειακό κέντρο τοποθετεί-

ται στην περιοχή της καρδιάς και σχετίζεται με την παγκόσμια αγάπη, με το θύμο αδένες και η νότα Φα. Αντιστοιχεί στην ανώτερη διάνοια, αλλά και στην κρίσιμη επιλογή ανάμεσα στο εγώ και στο εμείς. Είναι το σταυροδρόμι του Ηρακλή που καλείται να επιλέξει ανάμεσα στην Αρετή και στην Κακία. Η αρετή σε αυτό το κέντρο είναι η προσφορά υπηρεσίας, το σφάλμα η εκπόρνευση των ταλέντων και των αρετών. Στην πορεία του Οδυσσέα σχετίζεται με τη συνάντηση και την αλληλεπίδρασή του με τους Φαίακες.

5. Το πέμπτο ενεργειακό κέντρο τοποθετείται στο λαιμό και σχετίζεται με τη θέληση, με το θυρεοειδή αδένες και τη νότα Σολ. Σε κοσμικό επίπεδο αντιστοιχεί στη συνειδητότητα η οποία είναι κάτι λεπτοφύστερο της ανώτερης διάνοιας και καθορίζει την πορεία της ανέλιξης. Στην πορεία του Οδυσσέα σχετίζεται με την επιστροφή στην Ιθάκη και την κατατρόπωση των μνηστήρων.

6. Το έκτο ενεργειακό κέντρο βρίσκεται στο μέτωπο, ανάμεσα στα φρύδια, και αφορά στη διορατικότητα. Αντιστοιχίζεται με την υπόφυση και τη νότα Λα. Σε κοσμικό επίπεδο σχετίζεται με τη θεία Αρμονία και το Κάλλος. Η αρετή σε αυτό το κέντρο είναι η διατήρηση της αγνότητας και το σφάλμα η

ατέλεια. Για τον Οδυσσέα είναι η στιγμή της επανένωσής του με την Πηνελόπη.

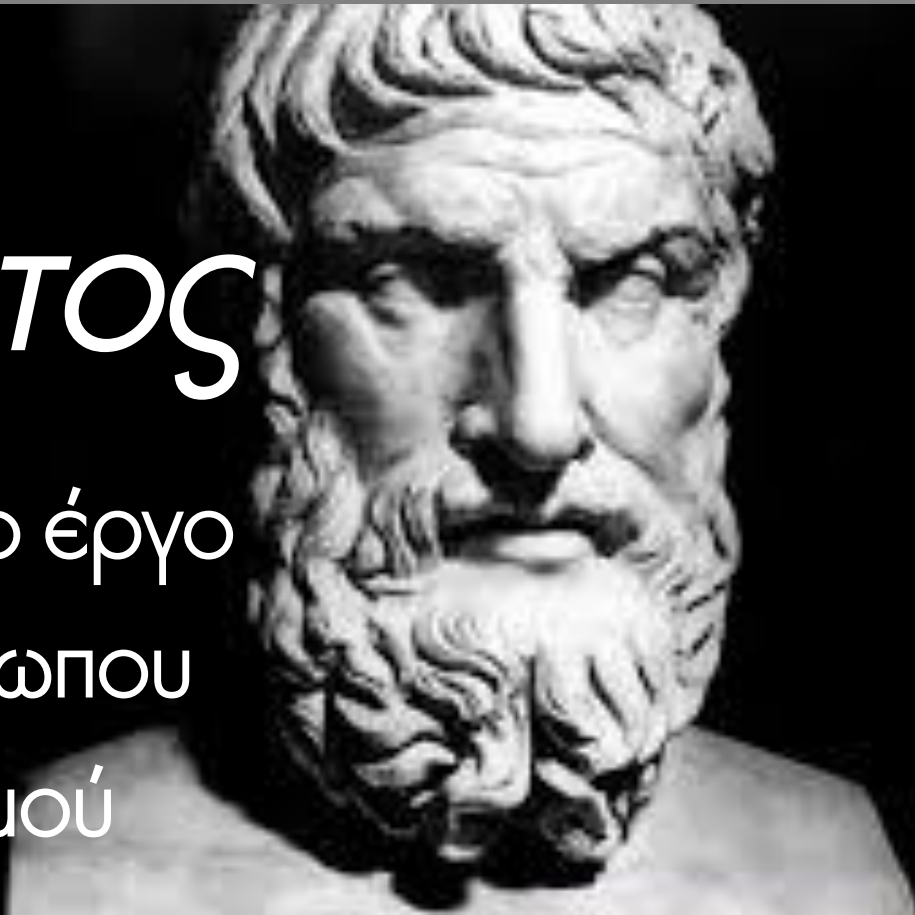
7. Το έβδομο τσάκρα βρίσκεται στην κορυφή του κεφαλιού και σχετίζεται με την ελευθερία, την επίφυση και τη νότα Σι. Σε κοσμικό επίπεδο αντιστοιχεί στην ανώτερη σοφία. Εδώ δεν υπάρχει σφάλμα, μόνο αρετή και αυτή αντιστοιχεί στο ανοιχτό του. Πρόκειται για την κατάληξη της Οδύσσειας με την παρέμβαση της Αθηνάσοφιας και την απόφαση του Δία για ειρήνευση, συμφιλίωση και αφθονία σε όλα τα επίπεδα. Ο Οδυσσέας – Υιός έχει επιστρέψει στον Λαέρτη – Πατέρα. Ο κύκλος έχει κλείσει.

Σημείωση: Η προσπάθεια να επιστρέψει στην Ιθάκη με τη βοήθεια του Αιόλου, αποδεικνύεται μάταιη, είναι μια απόπειρα μετάβασης από το πρώτο στο τρίτο τσάκρα, παραλείποντας το δεύτερο. Αυτό τελικά δεν μπορεί να συμβεί, επειδή η σεξουαλική ενέργεια με τη μορφή λαγνείας δεν έχει ακόμα ελεγχθεί και έτσι θα τον κάνει να γυρίσει στο νησί του Αιόλου όπου θα επιστρέψει και πάλι στο πρώτο τσάκρα – κατάσταση που σχετίζεται με τους Λαιστρυγόνες και εν συνεχεία θα μεταβεί κανονικά στο δεύτερο τσάκρα, συναντώντας την Κίρκη που συνδέεται με τη σεξουαλική ενέργεια, ποιότητα του δεύτερου τσάκρα.

P.K.

Επίκτητος

Η ζωή και το έργο του εκπρόσωπου του Στωικισμού

Ο **Επίκτητος** (περ. 50 – 135 μ.Χ) γεννήθηκε δούλος στην Ιεράπολη της Φρυγίας (σημερινή Τουρκία). Αργότερα απελευθερώθηκε και δίδαξε στη Ρώμη, προτού εξοριστεί από τον αυτοκράτορα Δομιτιανό. Στη συνέχεια εγκαταστάθηκε στη Νικόπολη της Ηπείρου, όπου ίδρυσε τη δική του φιλοσοφική σχολή. Υπήρξε ένας από τους πιο κύριους φιλοσόφους της Νέας Στοάς μαζί με τον Σενέκα και τον Μάρκο Αυρήλιο.

Η ιδιαιτερότητα του, έγκειται στο γεγονός ότι ανήκε στη τάξη των δούλων και σε μεγάλη ηλικία έγινε απελεύθερος. Ο ίδιος αναγνώριζε ότι η καθημερινή ζωή είναι γεμάτη δυσκολίες διαφόρων βαθμών και για αυτό ανάλωσε τη ζωή του σκιαγραφώντας το μοναδικό

μονοπάτι προς την ευτυχία, την ολοκλήρωση και την ηρεμία, άσχετα από ποιες τυχαίνει να είναι οι ιδιαίτερες περιστάσεις κάποιου.

Ο Επίκτητος πίστευε ότι ο κύριος σκοπός της φιλοσοφίας είναι να βοηθήσει τους κοινούς ανθρώπους να ανταπεξέλθουν αποτελεσματικά στις προκλήσεις της καθημερινής ζωής και να αντιμετωπίσουν τις αναπόφευκτες σοβαρές απώλειες, τις απογοητεύσεις και τις λύπες της ζωής.

Η ΖΩΗ ΤΟΥ

Για την ζωή του Στωικού φιλοσόφου του 1ου μ.Χ αιώνα δεν υπάρχουν επαρκείς και ασφαλείς πληροφορίες, παρόλα αυτά θεωρείται ότι υπήρξε σύγχρονος του Πλούταρχου καθώς και ότι πέθανε ανάμεσα στα 125 με 130 στην Νικόπολη της Ηπείρου σε ηλικία 88 ετών.

Το όνομα του «Epictetus» προέρχεται από την λατινική μεταφορά του ελληνικού «Επίκτητος» που σημαίνει αποκτηθείς, κερδηθείς και ο ίδιος πέρα από δούλος ήταν κουτσός, ασθενικός και φαινομενικά ντροπαλός. Η αναπηρία του σύμφωνα με τον Κέλσο οφείλεται στον κύριο του τον Επαφρόδιτο (εκτελεστικό γραμματέα του Νέρωνα). Ο Κέλσος αναφέρει πως όταν κάποτε ο Επαφρόδιτος έστριψε το πόδι του Επίκτητου, ο ίδιος παρατήρησε χαμογελώντας «θα το σπάσεις» και όταν τελικά έσπασε το πόδι του, απάντησε ήρεμα: «Δεν σου το είπα». Αυτή η ανέκδοτη αφήγηση αν και μπορεί να απέχει πολύ από την αλήθεια, μας εισάγει ωστόσο στη φιλοσοφικό σκέψη της Νέας Στοάς του Στωικισμού που εκπροσωπείται με το δικό του ιδιαίτερο τρόπο ο Επίκτητος, μαζί με τον Σενέκα και τον Μάρκο Αυρήλιο.

Στο ξεκίνημα του από νεαρή ηλικία ο Επίκτητος έδειξε ανώτερο πνευματικό ταλέντο, παρακολουθώντας μαθήματα Στωικισμού στην Ρώμη από τον ξακουστό φιλόσοφο, Γάιο Μουσώνιο Ρούφο. Σε σύντομο χρονικό διάστημα ωστόσο έγινε ο πιο φημισμένος μαθητής του, αποκτώντας σταδιακά την ελευθερία του.

Ο Επίκτητος έφυγε από τη Ρώμη το 94 μ.Χ. (ήδη πασίγνωστος ως δάσκαλος), όταν ο αυτοκράτορας Δομιτιανός απειλούμενος από την αυξανόμενη «φιλοδημοκρατική» επιρροή των φιλοσόφων, τους εξόρισε. Τότε επιλέγει να περάσει το υπόλοιπο της ζωής εξόριστος στην Νικόπολη της Ηπείρου, ζώντας σεμνά σε μία μικρή καλύβα πάμπτωχος χωρίς το παραμικρό έσοδο, με πλήρη περιφρόνηση προς τα υλικά αγαθά, μόνος και ασκητικός, αποφεύγοντας κάθε ενδιαφέρον για φήμη, περιουσία και δύναμη. Εκεί ιδρύει την φιλοσοφική του σχολή διδάσκοντας στο πολυπληθές ακροατήριο του για το πως να ζήσει κανείς με μεγαλύτερη αξιοπρέπεια και ηρεμία.

Βασικές Ιδέες του Επίκτητου

Ο Επίκτητος δεν άφησε γραπτά έργα. Οι διδασκαλίες του καταγράφηκαν από τον μαθητή του **Αρριανό** στα έργα:

1. "**Διατριβαί**" (Διαλέξεις)
 2. "**Εγχειρίδιον**", μια σύντομη περίληψη της φιλοσοφίας του
- Η σκέψη του επικεντρώνεται στην **εσωτερική ελευθερία** και στην ιδέα ότι ο άνθρωπος δεν μπορεί να ελέγξει τα εξωτερικά γεγονότα, αλλά μπορεί να ελέγξει τον εαυτό του.

Ο έλεγχος του νου: Διαχωρίζει τα πράγματα σε εκείνα που μπορούμε να ελέγξουμε (σκέψεις, συναισθήματα, πράξεις) και σε εκείνα που δεν μπορούμε (τύχη, γνώμες άλλων, σώμα).

Η αρετή ως υπέρτατο αγαθό: Πίστευε ότι η ευτυχία προέρχεται από την αρετή και όχι από εξωτερικούς παράγοντες.

Η αποδοχή της μοίρας: Δίδασκε ότι πρέπει να αποδεχόμαστε όσα δεν εξαρτώνται από εμάς και να εστιάζουμε στην ηθική μας βελτίωση.

Η ελευθερία του νου: Ακόμα και ένας δούλος μπορεί να είναι ελεύθερος αν ελέγχει τη σκέψη και τις επιθυμίες του.

Πρακτική φιλοσοφία: Η φιλοσοφία δεν είναι θεωρία αλλά τρόπος ζωής, που εφαρμόζεται καθημερινά.

Το κύριο έργο του, *Εγχειρίδιον του Επίκτητου*, αποτελεί έναν οδηγό Στωικής ζωής και παραμένει διαχρονικό για όσους επιδιώκουν πνευματική γαλήνη και εσωτερική ελευθερία.

Η ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΟΥ

Στη διδασκαλία του, ο Επίκτητος, δεν μπορούμε να πούμε ότι καινοτομεί ή ότι αναθεωρεί την «Στωική γραμμή». Παρόλο που υπήρξε λαμπρός δάσκαλος της λογικής και του διαλογισμού, το κύριο χαρακτηριστικό έγκειται στο να σφραγίζει με τη δύναμη του νου και την οξυδέρκεια της παρατήρησης του την εποχή του, προσανατολίζοντας το δυναμικό της φιλοσοφίας προς τα ανθρώπινα συνηθισμένα προβλήματα. Εξαιτίας αυτής του της ικανότητας λέγεται ότι μπορούσε να γεννήσει ότι αισθήματα ήθελε στους ακροατές του. Η συμπεριφορά του ήταν εκείνη του ανοιχτόκαρδου, ταπεινού δασκάλου που παρότρυνε τους μαθητές του να μάθουν να ζουν σοφά, παίρνοντας τη ζωή τους στα σοβαρά και ο ίδιος ήταν το καλύτερο παράδειγμα για αυτούς, εφόσον «ζούσε το λόγο του», δηλαδή πραγμάτωνε αυτά που έλεγε.

Ο Επίκτητος πίστευε ότι ο κύριος σκοπός της φιλοσοφίας είναι να βοηθήσει τους κοινούς

ανθρώπους να ανταπεξέλθουν αποτελεσματικά στις προκλήσεις της καθημερινής ζωής. Η ευτυχισμένη ζωή και η ζωή της αρετής είναι συνώνυμες. Η ευτυχία και η προσωπική ολοκλήρωση είναι οι φυσικές συνέπειες του να κάνεις το σωστό. Αντίθετα από πολλούς φιλοσόφους της εποχής του, ο Επίκτητος ενδιαφερόταν λιγότερο να καταλάβει τον κόσμο, από το να καθορίσει τα συγκεκριμένα βήματα που πρέπει να κάνει για την επιδίωξη της ηθικής υπεροχής

Η συνταγή του Επίκτητου για τη καλή ζωή επικεντρωνόταν σε τρία θέματα: να γίνεις κύριος των επιθυμιών σου, να εκτελείς τα καθήκοντα σου, και να μάθεις να σκέπτεσαι καθαρά για τον εαυτό σου και για τις σχέσεις σου με την ευρύτερη ανθρώπινη κοινωνία.

Για το ρόλο του σαν δάσκαλος ο Επίκτητος αναφέρει αντίστοιχα ότι «θέλει να κάνει τους μαθητές του, όχι μόνο ελεύθερους, γαλήνιους και ευτυχισμένους αλλά και ατάραχους μπροστά στα εμπόδια, την καταπίεση και τον καταναγκασμό».

Τελικά ίσως ο Επίκτητος ενδιαφερόταν περισσότερο για την θεραπεία του εαυτού μας παρά για τις αφηρημένες θεωρίες του Εγώ. Η ηθική του είναι μία ηθική ατομικής απελευθέρωσης από τα ψυχολογικά δεσμά, γι' αυτό και η διδασκαλία του είναι τόσο παραδοσιακή όσο και εξίσου σύγχρονη.

Σε μία κοινωνία που σήμερα (στην πράξη αν όχι ρητά) θεωρεί την επαγγελματική επιτυχία, τα πλούτη, τη δύναμη, και τη φήμη επιθυμητά πράγματα, άξια προς θαυμασμό, ο Επίκτητος τα θεωρεί ασήμαντα και άσχετα προς την αληθινή ευτυχία. Εκείνο που τον ενδιαφέρει πρωταρχικά είναι τι είδους άτομο γίνεσαι, τι είδους

ζωή κάνεις. Γιατί το να ανακαλύπτουμε τον εαυτό μας είναι στην καλύτερη περίπτωση να ανακαλύπτουμε το καλό μάλλον, παρά την καρδιά μας που στην χειρότερη περίπτωση μπορεί να μας οδηγήσει σε μία εξωτερική παραπλανητική έκφραση.

Είναι το πιο φωτεινό παράδειγμα που μέσα στους αιώνες φωτίζει τις μέρες μας, τόσες όμοιες με τότε, για να μας εμπνεύσει την αγάπη, την αδελφοσύνη, τον ηρωισμό, την ταπεινότητα και την αυτάρκεια.

Είναι τέλος, ο άνθρωπος που μιλούσε, με αγωνία και θέρμη στον μαθητή του και του έδινε μία συμβουλή που είναι και για εμάς χρήσιμη σήμερα όσο ποτέ:

«Τα ωραία λόγια, άλλωστε δεν λείπουν σήμερα. Τα βιβλία των Στωικών είναι γεμάτα από τέτοια. Τι λείπει, λοιπόν; Αυτός που θα τα εφαρμόσει, με έμπρακτη μαρτυρία υπέρ των λόγων.»

Να αναλάβεις, λοιπόν, τον ρόλο αυτό, ώστε να μην χρησιμοποι-ούμε παλαιά παραδείγματα αλλά να έχουμε και κάποιο σύγχρονο παράδειγμα».

"Δεν είναι τα πράγματα που ταρασσουν τους ανθρώπους, αλλά η γνώμη που έχουν για αυτά."

Μ.Π.

Ο Τύπος – Το Τυπικό της Κυκλικής Περιβάδισης-Περιφοράς (Rite of Circumambulation)

Η ιεροτελεστία είναι σύμβολο της διέλευσης του πνευματικού εαυτού μέσα από τον κύκλο της ζωής. Circumambulation είναι μια λατινική φράση που προέρχεται από τις λέξεις circum που σημαίνει γύρω και ambulātus που σημαίνει περπατώ. Ως τελετή είναι η πράξη της κίνησης γύρω από ένα ιερό αντικείμε

νο, μια επίσημη πομπή γύρω από κάποιο βωμό, ή άλλα ιερά και καθαγιασμένα αντικείμενα, δημιουργώντας μια ιεροτελεστία - σύμβολο της διέλευσης του πνευματικού εαυτού μέσα από τον κύκλο της ζωής.

Η ιεροτελεστία της κυκλικής περιβάδισης - περιφοράς προηγείται όλων των σημαντικών αντιλήψεων περί θρησκείας και πηγάζει από τις -

πρωτόγονες περιόδους κατά τις οποίες οι άνθρωποι λάτρευαν τον Ήλιο και τη Γη καθώς και τις δυνάμεις της φύσης.

Ο πρώτος άνθρωπος μιμήθηκε το τον Θεό που λάτρευε. Ζέστη και φως μπορούσε να δώσει μια φωτιά, έτσι έγινε το άναμμα της φωτιάς στο βωμό μια σημαντική θρησκευτική τελετή. Και πρώιμος άνθρωπος

μπορούσε να μιμηθεί τις κινήσεις του Θεού του – του Ήλιου. Η τελετουργική περιφορά γίνεται σχεδόν πάντα δεξιόστροφα, από Ανατολή προς Δύση μέσω του νότου ακριβώς όπως η κίνηση του ήλιου μπορεί να παρατηρηθεί στο βόρειο ημισφαίριο.

Είναι προφανές ότι οι προϊστορικοί άνδρες λάτρευαν τον Ήλιο και τη Φύση και προσπαθούσαν να μιμηθούν τις θεότητες που τιμούσαν. Μετά την εποχή της λατρείας του ήλιου, η πρακτική της κυκλικής περιβάδισης - περιφοράς βρήκε τον δρόμο της στις θρησκευτικές πρακτικές πολλών πολιτισμών όπως έχουν εμφανιστεί μέσα στο χρόνο, τη γεωγραφική διασπορά και την πολιτισμική ποικιλία. Όταν η λατρεία της φύσης αντικαταστάθηκε από τον πολυθεϊσμό, τον ενοθεϊσμό και τον μονοθεϊσμό, ο σκοπός της περιφοράς αναγκαστικά άλλαξε. Σιγά σιγά, η πρακτική μεταμορφώθηκε από την απλή μίμηση της κίνησης του θεού Ήλιου σε μια πρακτική εξαγνισμού που έγινε δυνατή μέσω της δομημένης εγγύτητας με το ιερό αντικείμενο στο κέντρο της περιφοράς.

Στην Αρχαία Ελλάδα κατά τη διάρκεια των τελετών της θυσίας οι ιερείς περπατούσαν γύρω από το βωμό τρεις φορές απαγγέλλοντας ιερές ωδές ή ύμνους. Για

τους Έλληνες ήταν απαραίτητο η δεξιά πλευρά του σώματος να βρισκόταν πάντα δίπλα στο βωμό και η περιφορά γινόταν πάντα δεξιόστροφα. Ένας ύμνος του Καλλίμαχου που λέγεται ότι ψαλλόταν από τους ιερείς του Απόλλωνα στη Δήλο συνοψίζεται ως «μιμούμαστε το παράδειγμα του ήλιου και ακολουθούμε την καλοπροαίρετη πορεία του».

Στη λαογραφία της Σκωτίας η περιφορά ονομαζόταν *diasil* ή *sunwise* επειδή χρησιμοποιούνταν ηλιακά ρολόγια για να μετρήσουν την ώρα. Οι Δρυίδες περπατούσαν δεξιόστροφα γύρω από τους ναούς τους προς το Νότο κρατώντας πάντα το ναό στη δεξιά τους πλευρά. Αυτή θεωρούσαν ότι ήταν η πορεία που προκαλούσε την ευημερία.

Η δομή πολλών Ινδουιστικών ναών (όπως και κατά αναλογία λίγο πολύ όλων των γνωστών θρησκειών) συμβολίζει την πνευματική μετάβαση από τη συνηθισμένη καθημερινή ζωή στην κατάσταση πνευματικής τελειότητας. Οι ναοί στην περίπτωση των Ινδουιστών χωρίζονται σε περιπατητικά περάσματα όπου η πορεία των προσκυνητών χωρίζεται σε συμβολικά στάδια. Περιφερόμενοι σε αυτά τα περάσματα, κινούμενοι από την εξωτερική πόρτα προχωρώντας προς το εσωτερικό ιερό, ακολουθούν συμ-

βολικά μια διαδικασία αντιπροσωπευτική της μετάβασης μέσω επιπέδων, στη ζωή που πλησιάζει το ιερό κέντρο της πνευματικής ενέργειας της θεότητάς τους.

Οι Ρωμαίοι το ονόμασαν αυτό τελετουργικό *dextro-versum*, «από τα δεξιά προς τα αριστερά», το οποίο ήταν γνωστό ως τελετή εξαγνισμού. Η κυκλική περιβάδιση - περιφορά μπορεί να βρεθεί και στις τρεις Αβρααμικές θρησκείες, τον Ιουδαϊσμό, τον Χριστιανισμό και Ισλάμ με μια μεγάλη ποικιλία παραλλαγών αλλά κρατώντας στη βάση την ίδια σημασία που αναφέραμε ήδη.

Στον Ελευθεροτεκτονισμό ορισμένοι μελετητές υποθέτουν ότι αυτή η πρακτική ξεκίνησε από τις ημέρες των Οικοδομικών Συντεχνιών (απ' όπου ο Ελευθεροτεκτονισμός αντλεί την κύρια γενεαλογική του ρίζα), και προοριζόταν να επιτρέψει στην Συντεχνία να επιθεωρήσει τους υποψηφίους προκειμένου να ελεγχθεί για τυχόν φυσική ανεπάρκεια. Αυτό έχει κάποιο λογικό νόημα και θα μπορούσε να είναι η πιθανή προέλευση της πρακτικής που ακολουθεί ο Φιλοσοφικός Τεκτονισμός· ωστόσο, αυτή η πραγματιστική εξήγηση είναι καθαρά θεωρητική και το πιθανότερο είναι ότι υιοθετήθηκε ως κάτι ήδη οικείο στα μέλη των Τεκτ ΣΤΤ καθώς στην κοσμική τους ζωή

ασκούσαν την πρακτική αυτή στις θρησκευτικές τελετές των λατρειών που ακολουθούσαν.

Είτε προέρχεται από μια κοινή πηγή, πολύ πίσω πριν από την καταγεγραμμένη ιστορία, ή γεννήθηκε από την εγγενή σύνδεση του ανθρώπου με το περιβάλλον του, η κυκλική περιβάδιση - περιφορά είναι μια ισχυρή και εύκολα κατανοητή συμβολική μέθοδος μετάδοσης πανανθρώπινων ιδεών και αξιών.

Οι σκοποί αυτού του τελετουργικού είναι πολλοί:

- αρμονική αλληλεπίδραση με το σύμπαν από τους αρ-

χαίους

- λατρεία και κάθαρση από πολυθεϊστές και μονοθεϊστές.

- μια πράξη ενδοσκόπησης και περισυλλογής, τόσο στην ανατολική όσο και στη δυτική πρακτική.

Η κυκλική περιβάδιση - περιφορά είναι αντιπροσωπευτική του ήλιου που περνά γύρω από τη Στ, ως ένας συμβολισμός του κόσμου. Η πρακτική αυτή εντός της Στ μπορεί να χρησιμεύσει για την ενσωμάτωση του καθενός από αυτούς τους σκοπούς αξιοποιώντας αρχαιότερες παραδόσεις στη σύγχρονη εποχή. Μιμούμενοι τους αρχαίους μετακινούμε-

νοι από τα δυτικά προς τα ανατολικά όπως έκαναν κάποτε. Επιδιώκουμε να είμαστε σε αρμονία με το περιβάλλον μας. Κυκλώνουμε επίσης το Βωμ και τον Ι Ταπ για να δείξουμε το σεβασμό για ιερά σύμβολα που τοποθετούνται σε αυτά και τις αξίες τις οποίες αντιπροσωπεύουν. Το κάνουμε αθόρυβα και με σοβαρότητα, μετά από την απαραίτητη ενδοσκόπηση μας και ως το πρώτο βήμα στην επιδίωξη αυτοβελτίωσης μέσω της συμβολικής κίνησής μας *ad lucem*, προς το Φως – την Αλήθεια πίσω από τα Φαινόμενα.

Σ.Α.

Ο Βωμος της Εργασίας

Από τον καιρό που έχασε ο άνθρωπος τα «πρωταρχικά του δικαιώματα», υφιστάμενος την «πτώση» από την αρχική του «κατοικία» και ξεκίνησε η μακρά πορεία της «επανενσωμάτωσης», «καταδικάστηκε» να εργάζεται. Η εργασία πλέον, αποτελεί μια αναγκαιότητα για τον καθένα μας. Όμως, υπάρχει ένας «τρόπος» εργασίας καθόδου, που μας κατεβάζει ακόμη βαθύτερα μέσα στα Τάρταρα της Μαλκούτ, ενώ υπάρχει κι ένας τρόπος ανόδου, που μας ανεβάζει προς τα υψίπεδα της Τιφερέτ.

Η εργασία του ανθρώπου είναι υλική, καλλιτεχνική και διανοητική. Αλλά ανεξάρτητα από την διάστασή της, μπορεί πάντα να είναι «πνευματική» δηλ. «ανυψωτική» και «προοδευτική»

πάνω στο μονοπάτι της «επιστροφής» στο πραγματικό επίπεδο της συνειδητότητας, που μας αναλογεί και μας πρέπει.

Ο τρόπος αυτός της εργασίας, έχει ως κύριο χαρακτηριστικό την συνεχή αυτοπαρατήρηση στην καθημερινή μας ζωή, ώστε κάθε είδους εργασία να πληροί τις παραπάνω προϋποθέ-

σεις. Η εργασία αυτή έχει «αλημιστικά» χαρακτηριστικά και αποτελέσματα, διότι μεταστοιχειώνει την Μαλκούτ σε «Βασιλεία Του», διότι μεταστοιχειώνει εμάς τους ίδιους, από ανθρώπους του «ρεύματος» και του συρμού, σε ανθρώπους της «επιθυμίας» και βαθμηδόν του «φωτός».

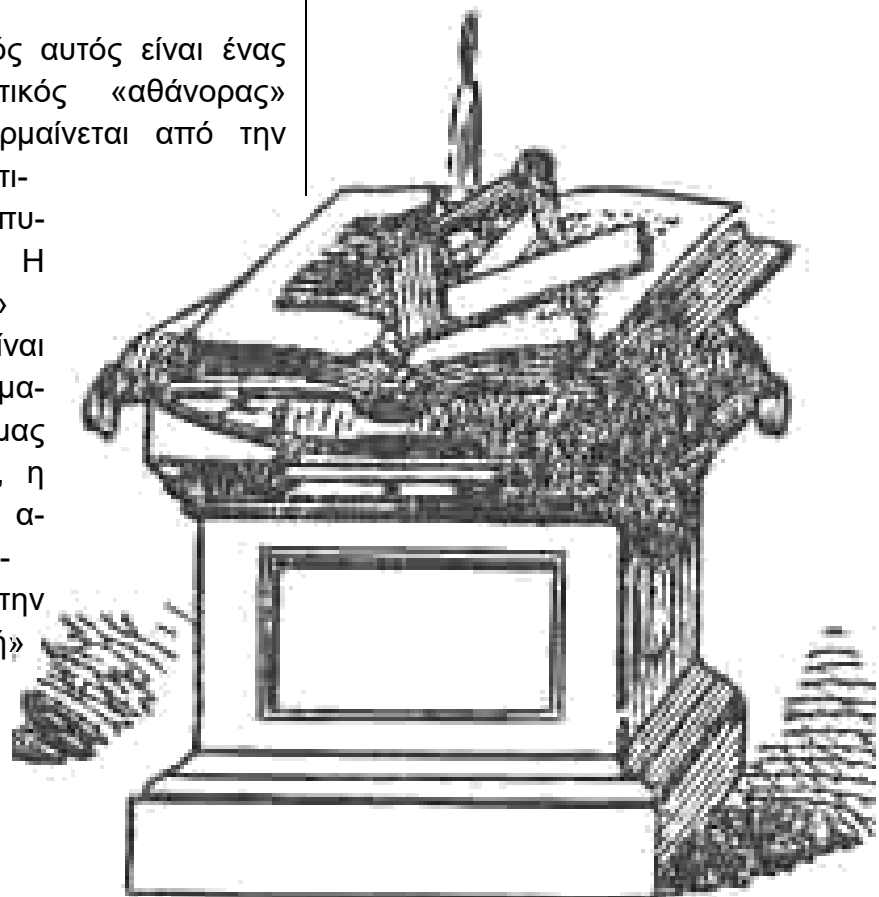
Οι θρησκευτικοί βωμοί είναι βωμοί θυσιών, καύσης θυμάτων και θυμιαμάτων. Ο τεκτονικός βωμός είναι φιλοσοφικός, συμβολικός της καύσης των παθών μας, των ζωδών ενστίκτων μας, της οίησης και της ματαιοδοξίας μας, των ψευδαισθήσεων και της αυταπάτης μας.

Ο βωμός αυτός είναι ένας αλημιστικός «αθάνορας» που θερμαίνεται από την αλημιστική «πυρά». Η «καύση» αυτή είναι η πνευματική μας εργασία, η οποία απελευθερώνει την «πτητική» δύναμη, δηλ.

παράγει την ενέργεια της ανοδικής μας πορείας. Έτσι, οι σκέψεις μας και τα συναισθήματά μας, μεταστοιχειώνονται και εξαγνισμένα, προσφέρονται ως άρωμα και θυμίαμα προς το Άνω, κι έτσι γίνονται τα «καύσιμα» της αποδέσμευσής μας από την γήινη βαρύτητα !

«Προσεύχεσθαι εστίν Εργάζεσθαι !» “Ora est Labora!”

Από Συμβολική Τεκτονική Επίκτητος / 1990

Οι Άθλοι του Ηρακλή

Ο Ηρακλής (ή Αλκαίος), από το όνομα Ήρα και το επίθημα Κλής του ουσιαστικού κλέος = (δόξα). Ήταν ημίθεος -ως γιος του μεγίστου Δία, θεού όλων των Ελλήνων και της θνητής Αλκμήνης- και προστάτης της ανθρωπότητας. Γεννήθηκε στην Θήβα και ανήκει στο γένος των Περσίδων (από τον ήρωα Περσέα). Επιτέλεσε 12 άθλους, ο καθένας από αυτούς επιφέρει και κάποιον συμβολισμό σχετικό με τον άνθρωπο και την πορεία του.

Άθλος 1ος: Εξόντωση του Λιονταριού της Νεμέας, συμβολίζει την Νίκη του γενναίου ανθρώπου (Ηρακλή) να νικήσει τα άγρια, ζώδη ένστικτά του (λιοντάρι) με την ισχύ του νου (ρόπαλο) και της ακλόνητης ψυχικής θέλησης.

Άθλος 2ος: Η εξόντωση της Λερναίας Ύδρας. Η Λερναία Ύδρα συμβολίζει το τέρας που ζει μέσα μας με τις πολυκέφαλες σαρκοβόρες επιθυμίες του εαυτού μας που ξεπροβάλλουν από τα ελαττώματά μας, τα οποία πρέπει ο καθείς να «αποκεφαλίσει» και να τα κάψει με το αθάνατο Πυρ.

Άθλος 3ος: Να πιάσει το ελάφι της Θέας Αρτέμιδος. Τα χρυσά κέρατα συμβολίζουν την ανώτερη γνώση και το ελάφι γενικότερα τον ατίθασο χαρακτήρα του ανθρώπου. Έτσι ο Ηρακλής πιάνοντας το ελάφι, ουσιαστικά το πιθασεύει, δείχνοντας έτσι ότι ο άνθρωπος απελευθερώνεται και αξιοποιεί/μετατρέπει τον εγωισμό του σε αξιοπρέπεια, κατακτώντας την πνευματική αγνότητα.

Άθλος 4ος: Σύλληψη του Ερυμάνθιου Κάπρου. Ο

Ερυμάνθιος Κάπρος ήταν επιθετικό αγριογούρουνο που τρόμαζε τους χωρικούς και κατέστρεφε τα σπαρτά τους στην περιοχή της Αρκαδίας. Συμβολίζει τις ψευδαισθήσεις του ατομικού συμφέροντος. Η σύλληψη του έχει ως θετικό αποτέλεσμα στον ανθρώπινο παράγοντα την ανάπτυξη της συλλογικότητας και της ομαδικής συνεργασίας προς όφελος του κοινωνικού συμφέροντος.

Άθλος 5ος: Κάθαρση των στάβλων του Αυγεία από συσσωρευμένη κοπριά 30 ετών. Η κόπρος του Αυγεία συμβολίζει την διαφθορά μιας κοινωνικής και πολιτικής κατάστασης. Εδώ ο ευφυής ήρωας χρησιμοποιεί την καθαρική ιδιότητα του νερού από τα ποταμιά Αλφειό και Πηνειό για να καθαρίσει τους στάβλους.

Άθλος 6ος: Στυμφαλίδες όρνιθες. Πουλιά ανθρωποφάγα με χάλκινα νύχια, ράμφη και φτερά. Συμβολίζουν τα ποταπά στοιχεία του χαρακτήρα μας (κακιά, ζήλια, αχαριστία και εμπάθεια), «τέρατα» που κατατρώνε την ανθρώπινη ψυχή. Η Θεά Αθηνά χαρίζει στον Ηρακλή χάλκινα κρόταλα με σφυρηλατημένη γνώση από έργο του αρχιτεχνίτη Ηφαίστου. Έτσι χτυπώντας τα κρόταλα, τα πουλιά ένωσαν κάποια ενέργεια αποσυντονισμού με αποτελέσματα να πέσουν στο έδαφος και να καταστραφούν.

Άθλος 7ος: Η σύλληψη του αγρίου Ταύρου της Κρήτης. Ο ταύρος συμβολίζει τις ασυγκράτητες ανθρώπινες ορμές. Η τιθάσευση και ο έλεγχος του ταύρου συμβολίζει ισοροπία των ορμών και την εγκράτεια της ψυχικής ρώμης, «ΜΕΤΡΟΝ ΑΡΙΣΤΟΝ».

Άθλος 8ος: Αρπαγή των άγριων Αλόγων του Διομήδη. Τα αλόγα συμβολίζουν τον ανθρώπινο ΝΟΥ. Οι νεαρές φοράδες δείχνουν την θηλυκή όψη του Νου που γένουν θετικές η αρνητικές νοηματικές συλλήψεις. Η τιθάσευση των αλόγιστων αλόγων συμβολίζει την ισοροπία του νου.

Άθλος 9ος: Ο Βασιλιάς Ευρυσθέας ζητά από τον Ηρακλή να του φέρει την ζώνη της Ιππόλυτος. Η Ιππολύτη ήταν κόρη του Θεού Άρη και Βασίλισσά των Αμαζόνων.

Η ζώνη της Βασίλισσας ήταν σύμβολο εξουσίας, αυταρχισμού και τρομακτικής και μόνο Μητριαρχικής δύναμης. Ο Ηρακλής παίρνοντας την ζώνη γκρέμισε την αυταρχική κυριαρχία και εξισορρόπησε τη δύναμη και την ισχύ σε όλο τον λαό.

Άθλος 10ος: Τα βόδια του Γηρυόνη. Ο Γηρυόνης ήταν ένας γίγαντας που ζούσε στον δυτική ακτή του Ωκεανού, όπου είχε στην κατοχή του κόκκινα βόδια, που τα φυλούσε ο Όρθος ένα φοβερό σκυλί – τέρας. Αυτά τα βόδια συμβολίζουν τις κρυμμένες υλικές επιθυμίες μας που θέλουμε πάση θυσία να κατακτήσουμε, γι' αυτό και ο Βασιλιάς Ευρυσθέας ζήτησε από τον Ηρακλή να του τα φέρει.

Άθλος 11ος: Η αρπαγή των χρυσών μήλων των Εσπερίδων. Στον γάμο των Θεών Δία και Ήρας η Γαία τους χάρισε χρυσά μήλα. Τα μήλα αυτά τα φύλαγαν οι Νύμφες Εσπερίδες μαζί με τον Δράκοντα στην περιοχή της Ερυθείας. Τα χρυσά μήλα συμβολίζουν την ανώτερη γνώση της Σοφίας, και είναι αλήθεια που ολοκληρώνει τον άνθρωπο. Ο Ηρακλής ο οποίος κατείχε όλα τα παραπάνω μπορεί να έχει στην κατοχή του αυτά τα μήλα, αποκοιμίζοντας τον Δράκοντα με τις τεχνικές του αναίμακτα.

Άθλος 12ος: Ο Κέρβερος, ο φύλακας του Άδη και η κάθαρση. Ο τρικέφαλος σκύλος του Άδη που φύλαγε τις

πύλες του κάτω κόσμου. Είναι το τερατόμορφο θηρίο που έχουμε μέσα μας και κρατά φυλακισμένη την ψυχή μας στο σκοτάδι και δεν της επιτρέπει να απελευθερωθεί. Η ένδοξη ψυχή του Ηρακλή με την βοήθεια και την Σοφία της Αθήνας αιχμαλωτίζει τον Κέρβερο και όταν έξω από τον Άδη πεθαίνει.

Το κατέβασμα του Ηρακλή στον κάτω κόσμο συμβολίζει την μεγάλη Μύηση στα Ιερά και Αρχέγονα Μυστήρια, μέχρι την πνευματική Ακρόπολη της Ιερής Γνώσης, της γνώσης δηλαδή του εσώτερου εαυτού μας «γνώθι σεαυτόν».

Ο Ηρακλής με την βοήθεια της σωματικής του ρώμης και της βιωματικής γνώσης πετυχαίνει την Κάθαρση της Ψυχής του, αυτής που τον κρατούσε δέσμιος στο σπηλαίο του μύθου του Πλάτωνα.

A.Y.

Παγκόσμια Ημέρα της Γυναίκας

Η ιστορία της 8ης Μαρτίου

Ημέρα αφιερωμένη στη γυναίκα η σημερινή. Η Παγκόσμια Ημέρα της Γυναίκας γιορτάζεται κάθε χρόνο στις 8 Μαρτίου, σε ανάμνηση μιας μεγάλης εκδήλωσης διαμαρτυρίας που έγινε στις 8 Μαρτίου του 1857 από εργάτριες κλωστοϋφαντουργίας στη Νέα Υόρκη, οι οποίες ζητούσαν καλύτερες συνθήκες εργασίας.

Η πρώτη Παγκόσμια Ημέρα της Γυναίκας γιορτάστηκε το 1909 με πρωτοβουλία του Σοσιαλιστικού Κόμματος των ΗΠΑ και υιοθετήθηκε δύο χρόνια αργότερα από τη Σοσιαλιστική Διεθνή.

Η Ιστορία της 8ης Μαρτίου

Η 8η Μαρτίου ορίστηκε το 1977 από τον Οργανισμό Ηνωμένων Εθνών ως Παγκόσμια Ημέρα για τα δικαιώματα της Γυναίκας και τη Διεθνή Ειρήνη.

Η ιδέα για τον εορτασμό της προέκυψε κατά το πέρασμα στον 20ό αιώνα, το οποίο

σηματοδοτήθηκε από την εκβιομηχάνιση, την πληθυσμιακή έκρηξη και τις ριζοσπαστικές ιδεολογίες. Το έναυσμα, όμως, είχε δοθεί αιώνες πριν, με τη Λυσιστράτη να πρωτοστατεί σε μια ιδιόμορφη «φεμινιστική» απεργία, προκειμένου να τελειώσει ο πόλεμος των ανδρών.

Κατά τη διάρκεια της **Γαλλικής επανάστασης** οι γυναίκες του Παρισιού ζητούσαν «ελευθερία, ισότητα, αδελφότητα» στις Βερσαλιές. Η γιορτή ουσιαστικά αφορά στους αγώνες συνηθισμένων γυναικών, που με το θάρρος και την αποφασιστικότητα τους έγραψαν ιστορία.

Στις **Ηνωμένες Πολιτείες**, οι εργάτριες στο τομέα της υφαντουργίας και του ιματισμού κινητοποιήθηκαν **στις 8 Μάρτη του 1857 στη Νέα Υόρκη** για τις απάνθρωπες συνθήκες εργασίας και τους χαμηλούς μισθούς τους. Η αστυνομία επιτέθηκε και διέλυσε βίαια το πλήθος των λευκοντυμένων γυναικών, όμως το εργατικό

κίνημα είχε ήδη γεννηθεί. Δυο χρόνια αργότερα, οι γυναίκες που συμμετείχαν στις κινητοποιήσεις οργάνωσαν το πρώτο εργατικό σωματείο γυναικών και συνέχισαν τον αγώνα για τη χειραφέτησή τους.

Το 1908 παρέλασαν 15.000 γυναίκες στους δρόμους της Νέας Υόρκης ζητώντας λιγότερες ώρες εργασίας, καλύτερους μισθούς και δικαίωμα ψήφου. Υιοθέτησαν το σύνθημα «Ψωμί και τριαντάφυλλα», με το ψωμί να συμβολίζει την οικονομική ασφάλεια και τα τριαντάφυλλα την καλύτερη ποιότητα ζωής.

Η **Ημέρα της Γυναίκας** γιορτάστηκε για πρώτη φορά από το **Σοσιαλιστικό Κόμμα των ΗΠΑ στις 28 Φεβρουαρίου 1909**. Ο εορτασμός της καθιερώθηκε το 1910 με πρόταση της Γερμανίδας σοσιαλίστριας Clara Zetkin κατά τη διάρκεια της Δεύτερης Διεθνούς.

Μετά την **Οκτωβριανή Επανάσταση**, η φεμινίστρια **Alexandra Kollontai** έπεισε τον Λένιν να επισημοποιήσει τη γιορτή στη Σοβιετική Ένωση, όμως μέχρι το 1965 αυτή παρέμεινε γιορτή των εργατών.

Η **άνοδος του φεμινιστικού κινήματος το 1960** αναζωγόνησε το ενδιαφέρον για την Παγκόσμια Ημέρα της Γυναίκας.

Στις μέρες μας, δυστυχώς, σε πολλές χώρες η ημέρα αυτή έχει χάσει το πολιτικό της μήνυμα.....

Γαϊτανάκι

Το

παραδοσιακό

έθιμο

της

Αποκριάς

Αρθρογραφεί η Ροδάνθη Παπαγιαννάκη

Ημέρα αποκριάτικη αποφασίζω να γράψω αυτό το κείμενο, και η σκέψη μου και η αναπόλησή μου σε χρόνους παρελθόντες, με οδηγεί στο γαϊτανάκι, το δρώμενο που βλέπαμε τότε και στους δρόμους της Αθήνας, σε κάθε γειτονιά...

Τι είναι άραγε το γαϊτανάκι; Είναι παιχνίδι; Είναι χορός;

Χώρα πλούσια σε παραδόσεις η Ελλάδα, δεν θα μπορούσε να μην πρωτοστατεί στα ήθη και στα έθιμα της περιόδου της Αποκριάς, αφού συνδέονται και με γιορτές της αρχαιότητας που συνέβαιναν αυτήν την περίοδο του χρόνου και οι οποίες αφομοιώθηκαν από τη χριστιανική παράδοση. Τα έθιμα σε κάθε γωνιά της χώρας

συνδέονται άλλοτε με την ιστορία και τους θρύλους της κάθε περιοχής, άλλοτε πάλι αποτελούν απλώς μια αφορμή διαφυγής από την καθημερινότητα.

Από τα λίγα που διατηρούνται αυτούσια ως τις ημέρες μας, το γαϊτανάκι είναι ένας χορός που δένει απόλυτα με το χρώμα και το κέφι της Αποκριάς. Ένα υπέροχο «παιχνίδι», που περιλαμβάνει όλα αυτά τα χαρακτηριστικά τα οποία είναι αναγκαία για μια ξέφρενη διασκέδαση. Χρώματα, κέφι και χιούμορ... πλέκονται μαζί με τις κορδέλες σε έναν χορό αγάπης και συμφιλίωσης με ιδιαίτερους συμβολισμούς.

Το γαϊτανάκι που αποτελεί παραδοσιακό εορτασμό αγροτικών κυρίως περιοχών, κάνει ιδιαίτερα αισθητή την

παρουσία του και στις εκδηλώσεις των αστικών κέντρων. Υποστηρίζεται ότι, με τη μορφή που το γνωρίζουμε σήμερα, πέρασε στην Ελλάδα από πρόσφυγες του Πόντου και της Μικράς Ασίας, και ενσωματώθηκε απόλυτα με όλα τα άλλα τοπικά αποκριάτικα έθιμα που προϋπήρχαν και γιορτάζονταν στη χώρα μας, αφού η δεξιοτεχνία των χορευτών αλλά και ο ιδιαίτερος χαρακτήρας του δεν αφήνουν κανέναν αδιάφορο.

Ωστόσο διάφοροι μελετητές διατυπώνουν αρκετές και διαφορετικές απόψεις για τις ρίζες και την καταγωγή του.

Κάποια εκδοχή το θέλει να έρχεται από την Βόρεια Ιταλία, μέσω των Βενετών των Επτανήσων.

Άλλοι σημαντικοί μελετητές και λαογράφοι υποστηρίζουν ότι είναι ισπανικής μάλλον καταγωγής και όχι ιταλικής. Στα Επτάνησα κυρίως αγαπήθηκε πολύ και έπαιξε ρόλο εθνικό, καθώς τον καιρό των ξένων κατακτητών οι Επτανήσιοι έβαζαν στις κορδέλες του τα χρώματα της σημαίας.

Η λέξη «γαϊτανάκι» και κατ'επέκτασιν η ονομασία του αποκριάτικου χορού/δρώμενου είναι υποκοριστικό της μεσαιωνικής λέξης «γαϊτάνιν», που σημαίνει μεταξωτό κορδόνι, λωρίδα, ταινία, και δημιουργείται χάρη στην τάση που έχει η γλώσσα μας να προσθέτει την κατάληξη «-άκι» για να δηλώσει το υποκοριστικό. Η δε λέξη «γαϊτάνιν», λέγεται ότι προέρχεται από την ελληνιστική λέξη γαϊτάνι. Χωρίς βεβαιότητα για την ετυμολογία της, η ονομασία της λέξης σχετίζεται και με την πόλη Gaeta της Ιταλίας, ιωνική αποικία των Σαμίων, γνωστή για την παραγωγή κορδέλας. Οι κορδέλες τότε, ήταν συνήθως, από βαμβάκι, μαλλί ή μετάξι και αποτελούσαν περίτεχνο διακοσμητικό συμπλήρωμα των φορεμάτων της εποχής εκείνης.

Η λέξη «γαϊτάνι» έτυχε ευρείας χρήσης στη χώρα μας από την εποχή τη Τουρκοκρατίας. Εξ ου και τα επίθετα: γαϊτανοφρύδης, γαϊτανοφρύδα, γαϊτανοφρυδούσα που συναντάμε σε δημοτικούς στίχους αλλά και η έκφραση «το πήρε σχοινί-γαϊτάνι», αντίστοιχο του «το πήρε σχοινί-κορδόνι».

Για το στήσιμο του ιδιότυπου αυτού χορού αγάπης και για να χορευτεί, χρειάζονται ένας μεγάλος ξύλινος ιστός, δώδεκα μακριές κορδέλες, διαφόρων χρωμάτων και δεκατρία άτομα· δώδεκα χορευτές που

Πολλοί ακόμη είναι οι συμβολισμοί του αριθμού δώδεκα. Θα περιοριστώ όμως, και θα αναφέρω μερικούς:

Ο αριθμός των δώδεκα χορευτών λέγεται ότι δηλώνει

θα πλέξουν το γαϊτανάκι και ένας ακόμη ο οποίος θα κρατά τον ιστό.

Από την κορυφή του ιστού ξεκινούν οι δώδεκα μακριές κορδέλες οι οποίες λέγονται γαϊτάνια και είναι αυτές που δίνουν το όνομά τους και στο έθιμο.

Σε κάποιες περιοχές οι δώδεκα κορδέλες, περίπου δύο μέτρων μήκους η κάθε μία, ορίζονται ως εξής: τρεις κορδέλες πράσινες, τρεις κορδέλες κόκκινες, τρεις κορδέλες κίτρινες, τρεις κορδέλες μπλε. Και αυτό γιατί οι δώδεκα κορδέλες συμβολίζουν τους δώδεκα μήνες και η κάθε χρωματική ομάδα από αυτές αναλογεί σε κάθε μία από τις τέσσερις εποχές του χρόνου.

τους μήνες του χρόνου που εναλλάσσονται ή τις Ωρες, τις μυθικές θεότητες, θυγατέρες του Χρόνου και της Γαίας, που όριζαν επίσης την βλάστηση.

Οι δώδεκα κορδέλες στο γαϊτανάκι συμβολίζουν και τις ακτίνες του ηλίου.

Η ελληνική μυθολογία, επίσης, είναι πλούσια στη σχέση του αριθμού δώδεκα και των συνδέσεών του:

Οι Ολύμπιοι θεοί είναι δώδεκα.

Οι άθλοι του Ηρακλή είναι δώδεκα και αναπαριστούν το πέρασμα του ήλιου από τα δώδεκα ζώδια.

Οι Τιτάνες σύμφωνα με τον Ησίοδο είναι δώδεκα, τέκνα του Ουρανού και της Γαίας.

Η Λητώ σε δώδεκα ημέρες φθάνει στη Δήλο για να γεννήσει τον Απόλλωνα και την Άρτεμη.

Ο Αχιλλέας θυσιάζει δώδεκα Τρώες στη μνήμη του νεκρού Πατρόκλου.

Με δώδεκα καράβια παίρνει τον δρόμο της επιστροφής ο Οδυσσέας, αλλά και δώδεκα περιπέτειες πρέπει να ξεπεράσει προτού φθάσει στην Ιθάκη.

Η παράδοση, επίσης, αναφέρει ότι η βασίλισσα του Σαβά, επιστρέφοντας από την Ιερουσαλήμ στην πατρίδα της, συνοδευόταν από 12.000 Εβραίους, από τις δώδεκα φυλές του Ισραήλ με δώδεκα κριτές επικεφαλής.

Δωδεκακώδων ονομαζόταν ο χιτώνας του μεγάλου αρχιερέα, δώδεκα ήταν οι υπουργοί και δώδεκα οι οικονόμοι του Σολομώντα. Επίσης, σε δωδεκάδες χωρίζονταν τα ιερά σκεύη στον ναό του: «Τρυβλία αργυρά δώδεκα, φιάλαι αργυραί δώδεκα, θυΐσκαι χρυσαί δώδεκα».

Γύρω από τον ιστό, οι δώδεκα χορευτές κρατούν από ένα γαϊτάνι και χορεύουν κυκλικά ταυτόχρονα ανά ζευγάρια, τραγουδώντας το παραδοσιακό τραγούδι.

Καθώς κάθε χορευτής κινείται γύρω από τον ιστό, εναλλάσσεται με το ταίρι του και έτσι όπως γυρνούν, πλέκουν τις κορδέλες δημιουργώντας χρωματιστούς συνδυασμούς, με τον ίδιο τρόπο που έπλεκαν παλιά οι γυναίκες τα γαϊτάνια και στόλιζαν τις παραδοσιακές φορεσιές. Αφού ό-

λες οι κορδέλες έχουν τυλιχτεί σαν πλεξούδα πάνω στον ιστό, και οι χορευτές χορεύουν όλο και πιο κοντά στο κοντάρι, αντιστρέφεται η φορά του χορού, και όταν πλέον τα γαϊτάνια ξετυλιχτούν πλήρως, ο χορός τελειώνει.

Σε πολλές κοινωνίες, κυρίως αγροτικές, το γαϊτανάκι συμβολίζει την ομόνοια, την αγάπη και τη συναδελφικότητα.

Στον κυκλικό χορό του, συμβολίζονται το αέναο πλέξιμο των εμπειριών και των συναισθημάτων, η αδιάκοπη εναλλαγή της ζωής και του θανάτου, της χαράς και της λύπης, του χειμώνα και της άνοιξης, κάποια από τα κυρίαρχα δίπολα που ο καθένας από εμάς συναντά στο βίο του. Με λίγα λόγια, συμβολίζεται ο κύκλος της ζωής. Τα πολύχρωμα γαϊτάνια που κάθε χρόνο την εποχή της αποκριάς πλέκονται γύρω από τον ξύλινο ιστό του και υπό τον ήχο τραγουδιών και την κίνηση των χορευτών, αναβιώνουν το γνωστό έθιμο.

Αλλά και οι Απόκριες, γενικότερα, αποτελούν γιορτή χαράς που συνδυάζεται και με την αναζωογόνηση, με το ξύπνημα της φύσης, και την άνοιξη που ακολουθεί.

Αντλούν την καταγωγή τους από τα αρχαία Ανθεστήρια, γιορτή προς τιμήν του Διονύσου, που ελάμβανε χώρα στα μέσα Φεβρουαρίου, επί τριήμερο κατά την πανσέληνο, ύστερα από δύο πανσελήνους από το χειμερινό ηλιοστάσιο. Παράλληλα, η πο-

μπή του Καρνάβαλου σχετίζεται με την πομπή γλεντιού και ακραίων συμπεριφορών κατά τις διονυσιακές εορτές της αρχαιότητας.

Σύμφωνα με τους λαογράφους, η προέλευση του εθίμου αυτού ανάγεται στους Φρύγες και στις λατρευτικές εκδηλώσεις προς τιμήν του Άττι, του νεαρού ακολούθου της θεάς Κυβέλης.

Οι Φρύγες, λαός που κατοικούσε αρχικά στη Θράκη και μετέπειτα στη σημερινή Τουρκία, λάτρευαν τη Μητέρα-Θεά Κυβέλη, που ταυτιζόταν με τη Ρέα, κόρη του Ουρανού και της Γαίας. Ήταν θεά της φύσης, της γονιμότητας, της γης, μητέρα θεών και ανθρώπων.

Κατά την μυθολογία, η Κυβέλη αγαπούσε πάρα πολύ έναν όμορφο άντρα, τον Άττι, από τον οποίο απαίτησε αγνότητα και πλήρη αποχή από τη σαρκική ηδονή λόγω της ομορφιάς του. Ο Άττις όμως αθέτησε την υπόσχεση που έδωσε στη θεά, αυτοευνουχίστηκε και πέθανε από αιμορραγία. Εξαιτίας του γεγονότος αυτού έπεσε λιμός στη Φρυγία λόγω του ότι η γη έμεινε άκαρπη. Έτσι η θεά ανέστησε τον Άττι, τον μεταμόρφωσε σε έλατο και όρισε να τιμάται με γιορτές (οργιαστικά μυστήρια) για τρεις ημέρες προκειμένου να επαναφέρουν τη γονιμότητα στη γη. Στις γιορτές αυτές του Άττι, οι πιστοί της Κυβέλης στόλιζαν δέντρα με ίσιο κορμό (πέυκα, έλατα) με κορδέλες, λουλουδία, στεφάνια, κουδούνια, και χόρευαν γύρω

τους ως ένδειξη χαράς για την ανάσταση αυτή.

Από τότε ο Άπτις συμβόλιζε τη βλάστηση, την αναγέννηση, τον κύκλο της ζωής, το πέρασμα από τη λύπη στη χαρά, και το έλατο, που θύμιζε το λυγερόκορμο παλικάρι, έγινε το σύμβολο σε όλες τις γιορτές αναγέννησης της φύσης.

Το έθιμο μεταδόθηκε από του Φρύγες στους Ρωμαίους και από εκεί σε πολλούς λαούς του κόσμου.

Κατά το πέρασμά του, από την αρχαιότητα στη νεότερη ιστορία, το έθιμο αυτό άλλαξε μορφή, το έλατο έγινε κοντάρι, τα λουλούδια, οι καρποί και τα υφάσματα έγιναν κορδέλες, άλλα ο συμβολισμός παραμένει πάντα ο ίδιος... Ο κύκλος της ζωής!

Ο αείμνηστος διακεκριμένος ιστορικός ερευνητής και δημοσιογράφος Νικόλαος Πολίτης προσδιορίζει τις πρώτες αποκριάτικες εκδηλώσεις στα μέσα του 19ου αιώνα, που ήταν κυρίως χοροί σε σπίτια και σε δημόσιους χώρους. Σε αυτές κυριαρχούσαν οι ελληνικοί δημοτικοί χοροί, αλλά και οι ευρωπαϊκοί της εποχής, όπως πόλκα, μαζούρκα, καντρίλιες και βαλς. Ο πρώτος αποκριάτικος χορός που έχει καταγραφεί, είναι αυτός που έγινε το 1829 στο σπίτι του Πατρινού εμπόρου Μωρέτη.

Ο Νίκος Ποταμιάνος, διδάκτορας νεότερης και σύγχρονης ιστορίας του Πανεπιστημίου Κρήτης, υπογραμμίζει ότι στην Αθήνα το γαϊτανάκι

είχε διατηρήσει «τόσον ξενικήν όψιν» που ενοχλούσε τον Καρκαβίτσα, το 1895 στο έργο του «Το Γαϊτανάκι» και ο οποίος το συνέκρινε με το γαϊτανάκι που είχε γνωρίσει στο Μεσολόγγι νωρίτερα: τον «ελληνικότατο χαρακτήρα» που συγκροτούσαν οι λεβέντικες φουστάνελες, τα βιολιά και ο τραγουδιστής, η εγχώρια μουσική και οι ελληνικοί χοροί, σε αντίθεση με τους παλιάτσους, την κακή ευρωπαϊκή μουσική, τις αλλοπρόσαλλες αμφιέσεις των χορευτών, τους άγριους σαν παλαιστές άντρες και τις βρόμικες «αντρογυναίκες» που είχε δει στη γειτονιά του.

Στην Αθήνα των νεότερων χρόνων πάντως, τα αποκριάτικα δρώμενα της παλαιάς πόλης, όπως το γαϊτανάκι, έχουν συνδυαστεί με τη γειτονιά του Μεταξουργείου.

Είναι ένα από τα αποκριάτικα έθιμα που έχει αντέξει στο χρόνο και παραμένει ζωντανό σε πολλές περιοχές της Ελληνικής Επικράτειας, ωστόσο σήμερα είναι λιγότερο κυρίαρχο απ' ό,τι παλαιότερα.

Τα γαϊτανάκια που στήνονται σε πλατείες την περίοδο της αποκριάς, χορεύονται από πολύ περισσότερους ανθρώπους, με ιδιαίτερο κέφι και σπανίως ακολουθούνται κάποια χορευτικά βήματα, παρόλ' αυτά όμως, υπάρχουν βήματα!

Στη Θεσσαλία οι χο-

ρευτές πλαισιώνονται και από άλλα πρόσωπα όπως ο караγκιόζης ή οι Κλέφτες.

Στη Ρόδο χορεύεται σαν σκωπτικός χορός χωρίς τις περιπλοκές του θεσσαλικού δρώμενου.

Σήμερα, το γαϊτανάκι το χορεύουν τις Αποκριές: υπάρχουν όμως πολλές μαρτυρίες ότι παλαιότερα χορευόταν τα Θεοφάνια, αμέσως μετά τον αγιασμό των υδάτων ή την πρωτοχρονιά, μάλιστα αρκετές περιοχές κρατούν ακόμη το έθιμο αυτές τις ημέρες.

Δεν αποκλείεται, κάποια αποκριάτικη μέρα, να βρεθούμε κι εμείς μπροστά σ' ένα γαϊτανάκι... Ίσως και να περισσεύει μια κορδέλα... Ας αρπάξουμε τη χρωματιστή άκρη και ας μπούμε στο χορό! Με βήματα ή χωρίς, είναι μια υπέροχη ευκαιρία να γίνουμε κι εμείς κομμάτι του πολύχρωμου κύκλου της ζωής!

**«Γαϊτανάκι ώρηοπλεγμένο,
μιά χαρά ήσουν τό καϋμένο.
Γαϊτάνι μου ώρηοπλεχτό,
περιπλεγμένο καί χρυσό.
Σ' έπλέξαμε, γαϊτάνι μου, σ'
έπλέξαμε σέ μιά μεριά·
σ' έπλέξαμε σέ μιά μεριά,
μᾶς εἶπαν, χάσαν τά κλειδιά.
Σ' έπλέξαμε καί στοῦ Μακρή
μᾶς ἔδωκαν ἓνα φλωρί».**

Η συμβολή του Διονυσίου Σολωμού στην επανάσταση του 1821

Κατ' αρχήν σημειώνεται ότι η συμβολή του Τεκτονισμού στην Επανάσταση του Έθνους εντοπίζεται να αρχίζει (ουσιαστικά) έναν αιώνα πριν την έκρηξή της. Οι Στοές της Δύσης, εμπλουτισμένες και ωθούμενες από τους Έλληνες λογίους, μετά τη πτώση του Βυζαντίου, έγιναν κέντρα αμιγούς φιλελληνισμού. Σύμφωνα με τις κρατούσες απόψεις, ο ΔΙΑΦΩΤΙΣΜΟΣ

είναι ο κύριος δημιουργικός των επαναστατικών γεγονότων παράγων. Ειδικότερα για την Ελληνική Επανάσταση του '21, γίνεται αναφορά και σε συγκεκριμένη εκδήλωσή του που ονομάζεται «Ελληνικός Διαφωτισμός», ο οποίος προσαρμόζει τις καθολικές ιδέες στις ανάγκες του υπόδουλου έθνους. Με την άφιξη του 19ου αιώνα, το κίνημα για την απελευθέρωση της Ελλάδος απέκτησε τη μεγαλύτερή του ένταση.

Η Επανάσταση του 1821, είναι προϊόν μιας συνεχούς επαναστατικής διαδικασίας, που αρχίζει με το κίνημα του Ρήγα Φεραίου, εμπνευσμένο από τον Τεκτονισμό και συνδεδεμένο άμεσα με την «εξαγωγή» της Γαλλικής Επανάστασης, μέσω της επαναστατικής οργάνωσης των Ιακωβίνων του Ίγκνιατς Μαρτίνοβικς στη Βιέννη. Ο Γιάννης Κορδάτος γράφει για τον Ρήγα Φεραίο «... αν δεν περνούσε από το σχολείο του μασονισμού και του

καρμποναρισμού, δεν θα μπορούσε να' ναι μπασμένος στο συνωμοτικό πνεύμα της τότε εποχής και να δράσει όπως έδρασε...».

Ο Τεκτονισμός, ως οργάνωση μένει θεσμικά τελείως αμέτοχος σε οποιαδήποτε επανάσταση ή άλλη κίνηση και θέση πολιτικής χροιάς (όπως και θρησκευτικής), όμως σκοπεί στην εγρήγορση και καλλιέργεια της συνείδησης του τέκτονα (ως ατόμου) και έτσι ο τέκτων έχει όχι μόνον το δικαίωμα, αλλά και το καθήκον να μετέχει της κοινωνικής και – κατά συνέπεια – της πολιτικής ζωής, με απαραίτητη υποχρέωση να αφήνει έξω από τη θύρα της Στοάς του τα πολιτικοκοινωνικά ατομικά αξιώματα, απόψεις και ενασχολήσεις, όταν προσέρχεται στις εργασίες της. Το 1812 ιδρύεται από τον τέκτονα Αλέξανδρο Μαυροκορδάτο στη Μόσχα, η μυστική εταιρεία του «Φοίνικα» και στο Παρίσι οι εταιρείες «Αθηνά» και «Φιλαθηναϊκή Ακαδημία». Το 1813 αυτές τις εταιρείες διαδέχονται η «Ελληνογαλλική Εταιρία» και η «Εταιρία των Φιλομούσων», υπό την αιγίδα του Τέκτονα Ιωάννη Καποδίστρια. Η Φιλική Εταιρεία (1814) υπήρξε μία από τις πολλές μυστικές επαναστατικές εταιρείες που ιδρύθηκαν το πρώτο τέταρτο του 19ου αιώνα στην Ευρώπη. Τα μέλη της εταιρείας φορούσαν δαχτυλίδι που είχε ως σχήμα δύο ενωμένα χέ-

ρια που περιβάλλονταν κυκλικά από τα γράμματα ΦΕΔΑ «Φιλίας Ελληνικής Δεσμός Άλυτος». Στην Εταιρεία αυτή μυήθηκαν εκτός από Έλληνες και πολλοί φιλέλληνες τέκτονες. Μέλος της υπήρξε και ένας εκ των ιδρυτών της Φιλικής Εταιρείας, ο Αθανάσιος Τσακάλωφ, ο οποίος εμπήσε τον τέκτονα της Στοάς της Λευκάδος Νικόλαο Σκουφά, όταν ο τελευταίος επέστρεψε στην Μόσχα. Ο τρίτος εκ των ιδρυτών της Φιλικής Εταιρείας επίσης τέκτων Εμμανουήλ Ξάνθος στα απομνημονεύματά του περιγράφει ακριβώς τα γεγονότα που τον οδήγησαν στην ίδρυση της Φιλικής Εταιρείας, λέγοντας ότι κατά τη μύησή του στον Τεκτονισμό συνέλαβε την ιδέα της ιδρύσεως μιας επαναστατικής εταιρείας κατά τον τύπο των τεκτονικών στοών, για να ενεργήσει – ευκαιρίας δοθείσης – την απελευθέρωση της πατρίδος. Σημαντικό μέλος της Φιλικής Εταιρείας ήταν ο ιδρυτής της «Εθνικής Μεγάλης Ανατολής της Ελλάδος» Ζακύνθιος Διονύσιος Ρώμας, πρώην πρύτανης Κέρκυρας και γερουσιαστής της Επτανήσιας Γερουσίας, που αργότερα εξελίχθηκε σε κυρίαρχο χειριστή των πραγμάτων της Φιλικής Εταιρείας και του επαναστατικού αγώνα στην Δυτ. Ελλάδα. Οι πρώτοι που μυήθηκαν στους ανωτέρους βαθμούς της Φιλικής Εταιρείας ήταν

τέκτονες, η δε αρχηγία της ανετέθη στον επίσης τέκτονα Αλέξανδρο Υψηλάντη. Τέλος στη Φιλική Εταιρεία μυήθηκε και ο μετέπειτα αρχιστράτηγος (και σωτήρας) του αγώνα Θεόδωρος Κολοκοτρώνης, ήδη μυημένος τέκτων στη Στοά της Ζακύνθου.

Η απελευθερωτική δράση των τεκτονικών Στοών των Επτανήσων, των οποίων μέλος υπήρξε και ο εθνικός μας ποιητής Διονύσιος Σολωμός, διήρκεσε καθ' όλη την επανάσταση μέχρι την προσάρτηση των Επτανήσων, στην οποίαν πρωτοστάτησαν.

Η επανάσταση του '21 δεν ήταν ξέσπασμα της στιγμής. Ήταν προϊόν προετοιμασίας ολόκληρων εκατονταετηρίδων και σε αυτή συμμετείχαν άπαντες, από τον καλόγερο μέχρι τον πατριάρχη, από τον απλό ναύτη μέχρι τον караβοκύρη, από τον πλέον αγράμματο έως τον πλέον μορφωμένο.

Εξαιρέσεις, βεβαίως, υπήρξαν και θα ήταν παράξενο αν δεν υπήρχαν.

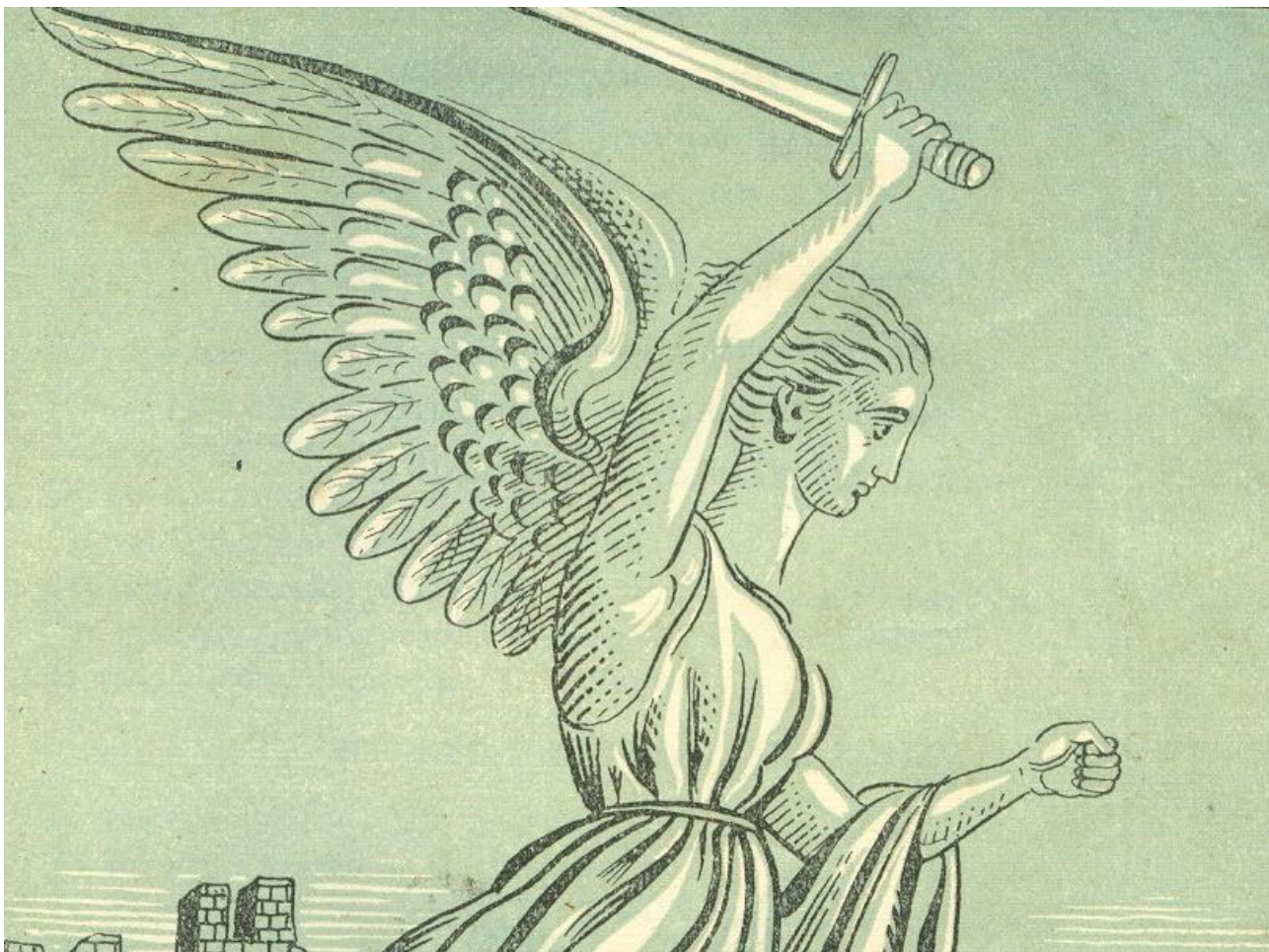
Σφάλματα, προδοσίες και καταχρήσεις έγιναν και θα ήταν παράξενο αν δεν είχαν γίνει.

Ασφαλώς έγιναν και αγριότητες κατά την Επανάσταση, αλλά, όπως έλεγε ο Λέβιν, οι επαναστάτες δεν φορούν λευκά γάντια, ούτε βγαίνουν από παρθεναγωγεία. Ο πόλεμος δεν γίνεται με κομφετί». Ούτε οι αγωνιστές του '21 ήταν άγιοι (ενώ

σίγουρα ήταν άγριοι), έστω και αν πολλοί καθαγιάστηκαν με τη θυσία τους. Ασφαλώς έγιναν εγκλήματα, αρπαγές και ωμότητες. Αλλά δεν έγινε προσπάθεια απόκρυψης. Αυτοί που τα έπραξαν, τα έγραψαν. Όχι για να καυχηθούν, αλλά για να τα στιγματίσουν και μέσα από αυτό να εξιλεωθούν,

οποίες εμείς σήμερα μπορούμε να υπάρχουμε υπερήφανοι και ελεύθεροι (μέχρι πρόσφατα) διαχειριστές της περιουσίας μας, της ελευθερίας μας και της σκέψης μας, ελπίζοντας ότι ενθυμούμενοι την προσφορά τους θα συνεχίζουμε να την διατηρούμε και στο μέλλον. Η Επανάσταση του '21 ήταν

ρο, άρχισε από τη Μολδοβλαχία και συγκεκριμένα από το Ιάσιο (Γιάσι), στις 22 Φεβρουαρίου, υπό την ηγεσία του πρίγκηπα Αλέξανδρου Υψηλάντη. Τον επίλογό της έγραψε ο αδερφός του αρχηγού, Δημήτριος Υψηλάντης, με τη μάχη της Πέτρας, στις 12 Σεπτεμβρίου 1829. Άρα, είναι λάθος

καθώς η ελληνική ψυχή γνωρίζει, πλέον κάθε άλλης, τόσον την ύβριν και την Νέμεσιν, όσο καλά και την κάθαρση (και μέσω αυτής την εξιλέωση).

Πάντως και αυτά, δεν μειώνουν την αξία του '21, ούτε και τις θυσίες των αγωνιστών του και των προσφορών του αίματος και των περιουσιών τους, χάρις στις

επανάσταση του Έθνους, γιατί ουσιαστικά συμμετείχαν όλες οι γενεές από το 1453 και μετά.

Δεν υπάρχει αγώνας άλλου έθνους για την απόκτηση της ελευθερίας του σκληρότερος από τον αγώνα του '21.

Η έναρξη του τελευταίου σταδίου του Αγώνα δεν άρχισε από τον ελλαδικό χώ-

να λέμε ότι η Επανάσταση τελείωσε χάρη στη ναυμαχία του Ναβαρίνου (8/20-10-1827). Κράτησε μία διετία ακόμα. Στο δεκαετές αυτό διάστημα βρήκαν τον θάνατο περίπου 800.000 Έλληνες, επί ενός (εκτιμώμενου στις αρχές του '21) συνόλου – αν περιορισθούμε στον νυν ελλαδικό χώρο – 2.500.000 ψυχών.

Άρα, την Ελληνική Επανάσταση, για να την ορίσεις, πρέπει να τη γνωρίσεις «απ' τη κόψη του σπαθιού την τρομερή».

Σημαντική ήταν και η συμβολή του Σολωμού στον αγώνα του '21. Σ' αυτό το «Μύθο», με τη πλατωνική έννοια. Και όταν λέμε μύθο του '21, εννοούμε τις βαθύτερες δυνάμεις, τις βαθύτερες εκείνες αιτίες που εκίνησαν αυτό το μεγάλο, το παράτολμο γεγονός του '21. Με αυτή την έννοια είναι παράλογο και αφύσικο το '21. Με αυτή την εσωτερική πραγματικότητα και λειτουργία και δύναμη, που ενήργησε έτσι και έδωσε αυτό το παράλογο για την κοινή λογική αποτέλεσμα.

Αυτήν την ουσία του λογικού (για τους Έλληνες) παραλόγου (για τη διεθνή λογική), μας την έδωσε ο Σολωμός.

Μας την έδωσε με τον τίτλο και μόνο του ποιήματός του που περιγράφει τον αγώνα του '21: «Ύμνος εις την Ελευθερίαν».

Είναι η έννοια της Εθνικής Ελευθερίας, η οποία είναι συνυφασμένη με την Ηθική ελευθερία του ατόμου και της Ελευθερίας ως Ιδέας, που αναφέρεται σε ολόκληρη της ανθρωπότητα.

Και ο Ανδρέας Κάλβος, έγραφε σε μία ωδή του σχετικά με την Ελευθερία:

«Όσοι το χάλκεον χέρι βαρύ του φόβου αισθάνονται

Ζυγόν δουλείας ας έχωσι.

Θέλει αρετήν και τόλμην η ελευθερία».

Ο Ρήγας Φεραίος επίσης μας άφησε έναν στίχο που θα έπρεπε να είναι γραμμένος σε όλα τα σχολεία, 'όλης της Γης.

«Όποιος ελεύθερα συλλογάται, συλλογάται καλά».

Ο Σολωμός, η μεγαλύτερη ίσως πνευματική φυσιογνωμία της νεώτερης Ελλάδος, δεν είναι μόνο μεγάλος ποιητής, αλλά και μεγάλος πνευματικός νομοθέτης και παιδαγωγός.

Ο Σολωμός αγάπησε την επανάσταση. Πόσο; Κανείς δεν κατάλαβε όπως ο Σολωμός τι σήμαινε Επανάσταση. Και όμως δεν πολέμησε. Εικοσιτριών χρόνων ήταν όταν ξέσπασε η Επανάσταση. Ένας παλικάρος. Μα τι έκανε; Γιατί δεν πήγε απέναντι να πολεμήσει, όπως ο Κάλβος, ο Μπαίρον και τόσοι άλλοι;

Ο Σολωμός αγάπησε την Ελλάδα. Πόσο; Ποιος ξέρει; Κι όμως δεν την είδε ποτέ. Δεν πήγε στην Ακρόπολη, ούτε στην Ολυμπία, ούτε στους Δελφούς, παρ' ότι έζησε τόσο κοντά και είχε τα οικονομικά μέσα!

Ένοιωθε άσχημα για την κατάσταση, όπου η μακρόχρονη δουλεία είχε φέρει τους Έλληνες; Ήταν ο λόγος που την «κόψη του σπαθιού» την συνδέει με την «των ελλήνων τα κόκκαλα τα ιερά»; (αυτά που άλλωστε δικαιολογούν και την βιαιότητα των επανα-

στατών του πρώτου χρόνου);

Μας έδωσε λίγους στίχους σχετικά με άλλους ποιητές, όμως ο καθένας τους είναι ένας Δωρικός κίονας επάνω στην Ακρόπολη.

Με τους λίγους στίχους του προσέφερε τα μέγιστα, τόσο στην Επανάσταση, όσο και στην Ελλάδα, κυρίως με τον Ύμνο εις την Ελευθερία και τους Ελεύθερους Πολιορκημένους.

Η μεγάλη προσφορά του Σολωμού διά του «Ύμνου εις την Ελευθερίαν» εστιάζει κυρίως στο ηθικό επίπεδο του αγώνα.

Θα σας δώσω ένα παράδειγμα:

Όπως γνωρίζετε, στην Τριπολιτσά, το Σεπτέμβρη του '21, έγινε ένα κακούργημα χωρίς όρια από την πλευρά των Ελλήνων, διότι έσφαξαν μετά από τις σπονδές, τους όρκους και τις συνθήκες που είχαν κάνει με τους Τούρκους, μεγάλο μέρος τους, περίπου 25.000 αμάχους, γυναίκες και παιδιά. Ενώ είχαν συμφωνήσει να τους αφήσουν να φύγουν, να κατέβουν στ' Ανάπλι, να τους φυγαδεύσουν, να μπαρκάρουν στα πλοία του Μιαούλη και να μεταβούν στη Σμύρνη, όταν μπήκαν μες στην πόλη όλα αυτά παραβιάσθηκαν.

Το άλογό μου, λέει ο Κολοκοτρώνης στα απομνημονεύματά του, «από την πύλη τ' Αναπλιού ως το σαράι δεν επάτησε σε χώμα».

Όταν ακούστηκε αυτή η αγριότητα στην Ευρώπη, έφρυξαν οι «πολιτισμένοι». Ποιοι είναι αυτοί που θέλουν να του βοηθήσουμε να ελευθερωθούν; Κάφροι, ανθρωπομάχοι, ή θηρία ανήμερα;

Εκεί κρινόταν η επανάσταση, με την έννοια ότι μπορεί να κινδύνευε το φιλελληνικό ρεύμα που είχε αρχίσει να εκδηλώνεται από τους Ευρωπαίους. Εκεί λοιπόν, δίνει την απάντησή του ο Σολωμός και φροντίζει ο Ύμνος να εκδοθεί γρήγορα και να σταλεί στην Ευρώπη. Προσπαθεί να δώσει, όχι μία δικαιολογία, αλλά μία ερμηνεία.

Λέει: Δεν τους έσφαξαν τους Τούρκους οι Έλληνες. Ποιους τους έσφαξε;

Οι βρικόλακες. Τις νύκτες

εκείνες τις φοβερές, λείι, βγήκαν μέσα από τους τάφους βρικόλακες, η «εντάφια συντροφιά», όπως λέει: **«Όλη μαύρη μυρμηγκιάζει Μαύρη η εντάφια συντροφιά»**

Σαν το ρούχο οπού σκεπάζει

Τα κρεβάτια τα στερνά.

Τόσοι, τόσοι ανταμωμένοι

Επετιούνται από τη γη,

Όσοι είν' άδικα σφαγμένοι

Από τούρκικην οργή.»

Προσπαθεί δηλαδή να εξηγήσει ηθικά, με την έννοια της βαθύτερης ηθικής, ότι ήταν τόση η οργή, η κακοπάθεια, η καταπίεση των Ελλήνων επί αιώνες, που υπερβήκαν την ανθρωπιά τους, δεν ήξεραν τι έκαναν, δεν ήταν αυτοί που έσφαζαν! Αλλωστε κράτησαν απρόσμενα λίγο, σε αντίθε-

ση (και ως συνέπεια) από την επί αιώνες βαρβαρότητα που οι ίδιοι είχαν υποστεί (και υπέστηκαν ξανά από τις τουρκο-αλβανο-αιγυπτιακές ορδές που ακολούθησαν).

Εδώ φαίνεται καθαρά πώς διέσωσε ο Ποιητής τον μύθο του '21 στην ηθική του προσέγγιση.

Ένας μόνο στίχος στάθηκε αρκετός. Είναι ο περίφημος στίχος στην αρχή του Ύμνου εις την Ελευθερίαν:

«Σε γνωρίζω από την κόψη

Του σπαθιού την τρομερή.»

Αυτός ο στίχος είναι (πλατωνικά και τεκτονικά) φιλοσοφικά δομημένος και σημαίνων, αφού η αλήθεια του και το εύρος του δεν δέχονται όρια. Ποια είναι η «κό-

ψη του σπαθιού»; Βέβαια, απλά, σε πρώτο επίπεδο το σπαθί κόβει, σφάζει. Οι αγωνιστές, το σπαθί του Νικητάρ, του Μάρκου Μπότσαρη, του Αθανασίου Διάκου... Αυτή είναι η άμεση, οπτική θα έλεγα, εμφάνιση, η επιπόλαιη.

Όμως, η «κόψη του σπαθιού» είναι και κάτι άλλο. Είναι ένα σύμβολο που πολύ πυκνά περιγράφει τον βαθύτερο νόμο που διέπει τα φαινόμενα και τις δράσεις του σύμπαντος. Είναι ένα σύμβολο που πίσω του κρύβεται μια μαθηματική πραγματικότητα.

Και από εδώ δρώμεται της ευκαιρίας να πω ότι ο Σολωμός έκανε ποίηση με την καρδιά, αλλά με τον νου του στα μαθηματικά και τη γεωμετρία. Μας έχει τονίσει πάρα πολλές φορές ότι ποίηση δεν είναι (μόνο) τα συναισθήματα και οι εικόνες.

Ποίηση σημαίνει γεωμετρία, σημαίνει μαθηματικά, σημαίνει προσέγγιση του κόσμου, των φαινομένων και των ανθρώπων μέσα από συλλογιστικές δομές στέρεες και αυστηρά δομημένα «συμπεράσματα».

Εκείνο το «μηδείς αγεωμέτρητος εισίτω μοι την θύραν» που έλεγε ο Πλάτων και είχε γράψει στην Ακαδημία του στον Ακάδημο, εκεί στην αρχαία του σχολή, ο Ποιητής θα το πει με εκατό τρόπους και μάλιστα σχολιαστής του, για τους «Ελεύθερους Πολιορκημένους», λέγει: Το νόημα του

ποιήματος είναι ένας κόσμος μαθηματικά βαθμολογημένος.

Κατά συνέπεια, η φράση «η κόψη του σπαθιού» είναι το σύμβολο που περιγράφει τους νόμους της φύσης.

Οι δύο διαστάσεις, η από εδώ πλευρά του ξίφους και η από εκεί πλευρά του ξίφους. Και η κόψη; Εκεί θα συναντηθούν οι δύο διαστάσεις και θα κρίνουν τα πράγματα, Ελευθερία ή Θάνατος. Να ποια είναι η «κόψη του σπαθιού» του Σολωμού.

Ή, εκείνο που έκαναν οι Έλληνες (αυτοί δηλαδή που περπατήσανε επί ξυρού ακμής, επάνω στη κόψη του σπαθιού) και πέτυχαν το απροσδόκητο, το πέραν κάθε «λογικής» πρόβλεψης. Είναι εκείνο που μας είπε με έναν πολύ χαρακτηριστικό τρόπο ο Κολοκοτρώνης: «Εμείς, εάν δεν ήμεθα τρελοί δεν θα εκάμαμεν την επανάσταση. Ο κόσμος μας έλεγε τρελούς».

Ο Σολωμός, με αυτή την σύλληψη που είχε «Σε γνωρίζω από την κόψη του σπαθιού...», γνωρίζει σ' όλο τον κόσμο την Ελλάδα, την αιώνια Ελλάδα, όχι μόνον εκείνης της στιγμής, αλλά σε όλη τη διάρκεια της Ιστορίας της.

Και έρχεται εν τέλει η αποθέωση στους Ελεύθερους Πολιορκημένους. Εκεί φαίνεται ότι το ποίημα για την Επανάσταση του '21, για τον ξεσηκωμό είναι οι «Ελεύθεροι Πολιορκημένοι».

Ποιοι είναι; Είναι κατ' αρχήν οι Μεσολογγίτες. Είναι αυτοί, που όλοι συναποφάσισαν πως και νεκροί ακόμη θα μείνουν ελεύθεροι;

Είναι πολιορκημένοι. Οι πασάδες (Κιουταχής και Ιμπραήμ, σύμβολα ενός κόσμου βάρβαρου και ανελεύθερου), τους έχουν σ' εκείνη τη φοβερή μέγγενη. Στο τέλος θα φάνει τα ψόφια άλογα, θα φάνε ποντίκια, θα φάνε τα φύκια. Μόνον ανθρώπινα πτώματα δεν έφαγαν.

**«Άκρα του τάφου σιωπή στον κάμπο βασιλεύει
Λαλεί πουλί, παίρνει σπυρί κι' η μάνα το ζηλεύει.
Τα μάτια η πείνα εμαύρισε...»**

Είναι πολιορκημένοι; Ναι, κατά πως φαίνεται. Όχι, κατά πως είναι. Δεν είναι πολιορκημένοι μας λέει ο ποιητής. Είναι ελεύθεροι. Γιατί είναι ελεύθεροι; Γιατί τους λένε οι πασάδες, ο Ιμπραήμ και ο Κιουταχής, παραδοθείτε παραδώστε τα όπλα, να φύγετε, να ζήσετε. Κοιτάτε την Άνοιξη έξω που λαμπροκοπάει, τα λουλούδια, τις μοσχοβολιές... Όλα αυτά.

(«Έστησ' ο Έρωτας χορό με τον ξανθό Απρίλη», μας λέει ο Ποιητής.

Ο πιο ωραίος στίχος της νεοελληνικής ποίησης, αυτός ο 15σύλλαβος!

Δεν θα βρείτε ωραιότερο).

Να φύγετε, λοιπόν. Να ζήσετε, να μη χάσετε τη ζωή, τούτη τη γλυκιά ώρα.

(Τι Πειρασμός! Ο περίφημος στίχος: **«Όποιος πεθαίνει σήμερα, χίλιες φορές πεθαίνει»**).

Αυτοί όμως, δεν δέχονται να παραδώσουν τα όπλα και το κάστρο. Ηθικά μένουν ελεύθεροι. Ενώ είναι πολιορκημένοι, στην ουσία είναι ελεύθεροι.

Να τη πάλι, η κόψη του σπαθιού. Και που θα κριθεί όλη η διαδικασία; Στη φοβερή στιγμή της εξόδου. Εδώ έχουμε κυριολεκτικά την κόψη του σπαθιού. Στην Έξοδο θα κριθεί το τι θα γίνει, εκεί που ξέρετε πως από 20.000 θα σωθούν μόνο λίγοι. Με αυτή την έννοια λέμε ότι η πρόταση, ο στίχος:

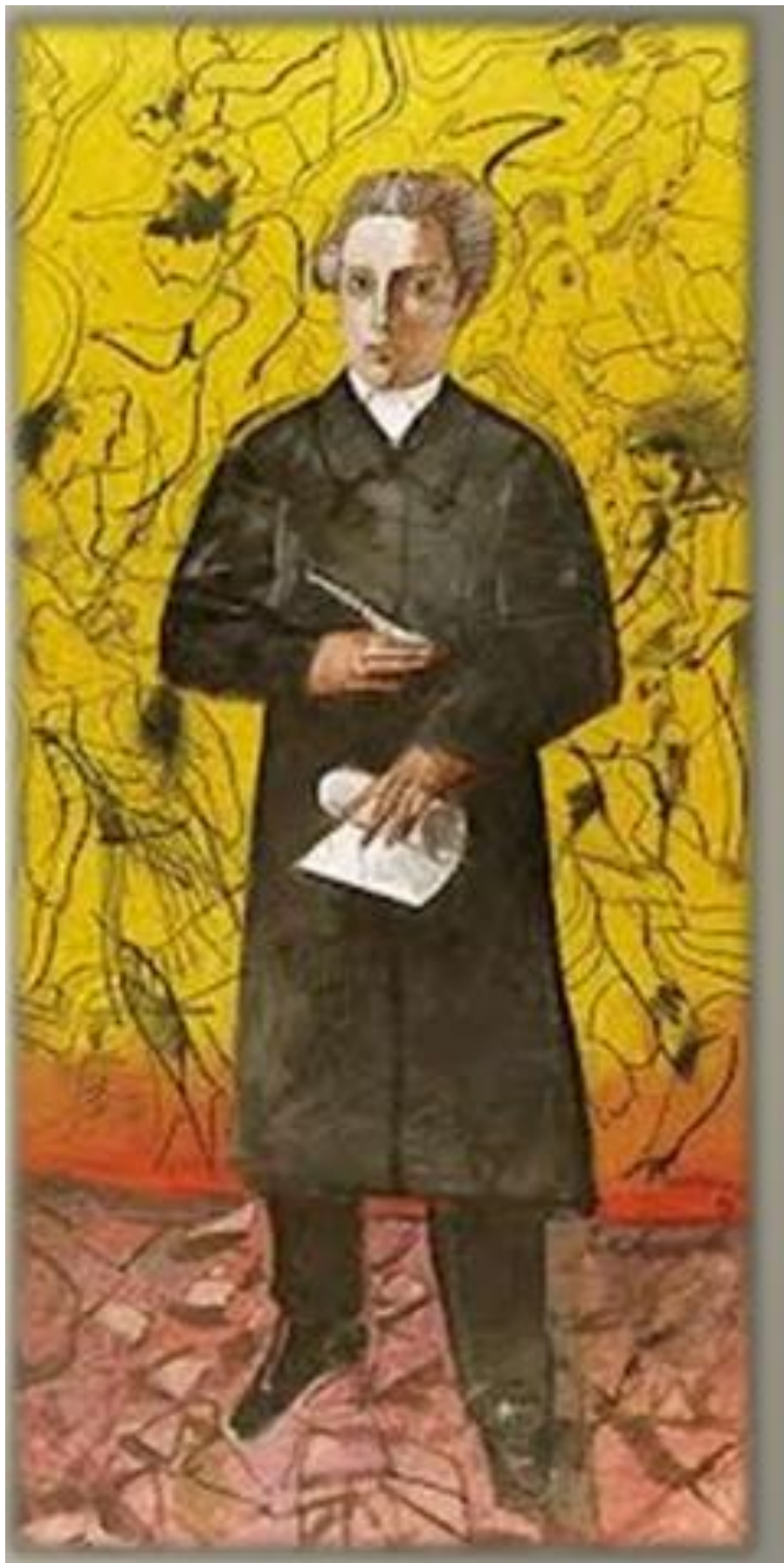
Σε γνωρίζω από την κόψη του σπαθιού, είναι φιλοσοφικός στίχος και εκφράζει κι έναν νόμο που ερμηνεύει όλα τα φαινόμενα της φύσης.

Εδώ απάνω οικοδομεί την έννοια της Ελλάδος, για να μας δείξει γιατί υπάρχει αυτή η αιώνια διάρκεια, να δείξει σ' όλο τον κόσμο γιατί ο πολιτισμός της Ελλάδος είναι μοναδικός, γιατί όλοι οι άνθρωποι στο σύγχρονο ευρωπαϊκό πολιτισμό έλαβαν τις αξίες και τις έννοιες από την Ελλάδα. Γιατί τέτοια υπήρξε η πορεία της Ελλάδος: πορεία επί ξυρού ακμής,

Πορεία πάνω στη κόψη του σπαθιού. Αυτή εισήγαγε την έννοια, αλλά και την αξία, όσο και τον τρόπο της «ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ», ακόμη και

υπό τις πλέον αυταρχικές και αντίξοες συνθήκες, υπό τα πλέον απάνθρωπα και ως εκ τούτου ανίερα καθεστώτα.

Ε.Γ.

«Μυστικός Δείπνος»

Ο Μυστικός Δείπνος σύμφωνα με τη Χριστιανική πίστη, διεξήχθη ανάμεσα στον Ιησού και τους Δώδεκα Αποστόλους στην Ιερουσαλήμ μία μέρα πριν τη Σταύρωσή του. Σήμερα, η μέρα αυτή ονομάζεται Μεγάλη Τετάρτη, παρότι ουσιαστικά στην αντιπροσώπευση της Εβδομάδας των Παθών σηματοδοτεί την Μεγάλη Πέμπτη. Κατά τη διάρκεια

του Μυστικού Δείπνου ο Χριστός έπλυνε στους μαθητές του τα πόδια τους και τους κοινώνησε το Σώμα και το Αίμα του, λέγοντάς τους: Λάβετε φάγετε τοῦτό μου ἐστὶ τὸ σῶμά, τὸ ὑπὲρ ὑμῶν κλῶμενον, εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν καθὼς και: πῖετε ἐξ αὐτοῦ πάντες· τοῦτό ἐστὶ τὸ αἷμά μου τὸ τῆς καινῆς διαθήκης τὸ ὑπὲρ ὑμῶν καὶ πολλῶν ἐκχυνόμενον.

Ὅπως φαίνεται και στα Ευαγγέλια κατὰ Ματθ. 26,

26-20, Μάρκ. 14, 22-24, Λουκ. 22, 17-20 και Α' προς Κορινθίους 11, 23-30, η λέξη μυστικός δεν σημαίνει ὅτι ἐγινε μυστικά, κρυφά, ὅτι δηλαδή ο Ιησούς και οι μαθητές Του κρύβονταν ἀπὸ Γραμματεῖς, Φαρισαίους ἢ Ρωμαίους. Παράγεται ἀπὸ τὸ «μύστης» και αὐτὸ ἀπὸ τὸ «μῦθ». Ἀρα ο Δείπνος αὐτὸς δεν ἐγινε κρυφά και απομονωμένα, ἀλλὰ για να αποκαλύψει, παρουσιάσει και διδάξει στους δώδεκα μαθητές Του

ο Κύριος, ότι το μυστήριο της Σταυρικής Του Θυσίας ήδη έχει συντελεστεί. Ο Δείπνος εκείνης της Πέμπτης λέγεται και είναι «ΜΥΣΤΙΚΟΣ», διότι μύησε ο Κύριος τους Μαθητές Του στο Μυστήριο της Μετάληψης και διά των Μαθητών εμάς στη σωτήρια

σφαγμένο Αρνίον», είπε, θέλοντας να αποδώσει το νόημα της θυσίας Του.

Η στιγμή που σύμφωνα με τα Ευαγγέλια ο Ιησούς λέει: «ένας από εσάς θα με προδώσει!» απεικονίζεται από τον Λεονάρντο ντα Βίντσι σε ένα εμβληματικό

δημιούργημα, μια νωπογραφία ζωγραφισμένη μεταξύ 1495 και 1498.

Ο ντα Βίντσι

δημιουργεί έναν πραγματικό θρύλο, φέρνοντας ριζική επανάσταση στον τρόπο απεικόνισης του θέματος. Μέχρι τότε οι καλλιτέχνες απεικόνιζαν τον Μυστικό Δείπνο ως κομμάτι του μυστηρίου της Θείας Ευχαριστίας και οι Απόστολοι κάθονταν δίχως να κάνουν τίποτα.

Η εκδοχή του ντα Βίντσι απεικονίζει εμβληματικές θρησκευτικές προσωπικότητες ως ανθρώπους - δίχως φωτοστέφανα και όχι ως αγίους - που αντιδρούν στην κατάσταση με ανθρώπινο τρόπο. Οι αντι-

δράσεις των «πρωταγωνιστών» είναι εντυπωσιακές και η αναστάτωση όλων εμφανής και ζωντανή σε εκφράσεις και κινήσεις σώματος. Για παράδειγμα, ο απόστολος Αντρέας κρατά τα χέρια του ψηλά σε μια χειρονομία σαν να λέει: «σταμάτα».

Τα ομιχλώδη μυστήρια και οι συμβολισμοί ήταν αρεστά στον φλωρεντινό καλλιτέχνη, οπότε και ο «Μυστικός Δείπνος» ξεχειλίζει από αινίγματα και κρυφά νοήματα, περισσότερα ακόμα και από τα χρώματα που χρησιμοποίησε ο καλλιτέχνης για να αναπαραστήσει μια από τις εμβληματικές θείες στιγμές της χριστιανικής θρησκείας που περικλείει τη συγχώρεση, την μετάνοια και την προδοσία.

Το πρωτότυπο του «Μυστικού Δείπνου», ένα έργο τεράστιο, με διαστάσεις 4,6 x 8,8 μέτρα, παραγγελία του Λουδοβίκου Σφόρτσα, του δούκα του Μιλάνου και εργοδότη του Ντα Βίντσι επί σχεδόν μια εικοσαετία, βρίσκεται στη μονή Santa Maria delle Grazie στο Μιλάνο και καλύπτει ολόκληρο τον τοίχο της τραπεζαρίας.

M.B.

θυσία: Ιερούργησε ο ίδιος τη Σταυρική Θυσία του Γολγοθά.

Με τον Μυστικό Δείπνο ο Χριστός με τρόπο ασύλληπτο από τον ανθρώπινο και την κοινή λογική, προλαβαίνει τα γεγονότα της προδοσίας, της Δίκης, των Παθών, του Γολγοθά και της Θυσίας πάνω στον Σταυρό. Και τα προλαμβάνει διότι είναι παρόντα στην τροφή του Παναγίου Σώματος και του Τιμίου Αίματός Του... «Φάγετε από το Σώμα μου», τους λέγει, «και πείτε από το Αίμα μου. Είμαι το Ε-

Ο συμβολισμός της Εαρινής Ισημερίας στα Ορφικά & τα Ελευσίνια Μυστήρια

Η εξάλειψη των παθών & ο δρίαμβος της ανθρωπίνης ψυχής

Στα ΟΡΦΙΚΑ ΜΥΣΤΗΡΙΑ κατά την Εαρινή ισημερία συνέβαινε ο θάνατος του Διονύσου του Ζαγρέως ο οποίος κατασπαράζεται από τους Τιτάνες. Αυτό σημαίνει ότι ο Διόνυσος πεθαίνει με έναν οδυνηρό θάνατο (όπως ο Ιησούς). Όμως παρεμβαίνει η Θεά Αθηνά (δηλαδή το σοφό πνεύμα) και σώζει την καρδιά του, η οποία θεωρείται ως η έδρα της ψυχής του και την τοποθετεί στην κνήμη του πατρός της Διός όπου κυφορείται και κατόπιν γεννάται εκ νέου αλλά τώρα από την φύση του Ολυπίου Διός (δηλαδή του υπάτου πνεύματος του ηλιακού μας συστήματος), ως Διόνυσος ο Άνθιος, ο οποίος κατόπιν μεταμορφώνεται στον Διόνυσο τον Ελευθερέα. Ο συμβολισμός αυτός των ορφικών δείχνει ότι ο Διόνυσος ο Ζα-

γρέυς πεθαίνει ως χθόνια θεότητα (του γήινου επιπέδου) και κατόπιν ανασταίνεται ως Διόνυσος ο Ελευθερέας δηλαδή ως ελευθερωτής των ανθρωπίνων ψυχών εκ των δεσμών της ύλης και της εν γένει υλοβαρούς τους φύσεως που τώρα είναι ουράνια θεότητα. Ο θάνατος του Διόνυσου του Ζαγρέα συμβολίζει, κατά την ελληνική παράδοση, τον θάνατο της τιτανικής του φύσεως. Τιτανική φύση έχει κάθε οντότητα που βρίσκεται στο ανθρώπινο επίπεδο και έχει πάθη και γενικά ελαττώματα και κακίες συνεπώς θάνατος της τιτανικής φύσεως του ανθρώπου είναι ο θάνατος των παθών του δηλαδή η αποβολή των ελαττωμάτων του. Κατόπιν ανασταίνεται και μεταμορφώνεται σε ουράνια θεότητα, τον Διόνυσο τον Ελευθερέα.

Στα ΕΛΕΥΣΙΝΙΑ ΜΥΣΤΗΡΙΑ η εαρινή ισημερία συμβολιζόταν με την απελευθέρωση της Περσεφόνης από το βασίλειο του Πλούτωνα (δηλαδή την ανάστασή της από το βασίλειο του Πλούτωνα). Την απελευθέρωσή της την πραγματοποιεί ο Διόνυσος ο Ελευθερέας (που είναι πλέον ουράνια θεότητα), ο οποίος την μεταφέρει στον Όλυμπο (δηλαδή την ανάληψή της στα ουράνια επίπεδα) όπου η Περσεφώνη μεταμορφώνεται και αυτή σε ουράνια θεότητα.

Ο συμβολισμός αυτός των Ελευσίνιων μυστηρίων, δείχνει και την περαιτέρω δράση των πνευματικών οντοτήτων. Επίσης θεωρούσαν ότι η εαρινή ισημερία αντιπροσωπεύει τον θάνατο της τιτανικής φύσεως των ανθρωπίνων ψυχών και την μεταμόρφωσή και την αναγέννησή

της στις πνευματικές φύσεις του πνευματικού κόσμου με την απόκτηση της αιωνίας ζωής δηλαδή ζωής η οποία δεν διέρχεται δια της διαδικασίας του θανάτου και της εκ νέου ενσάρκωσης της και συνεπώς ζωής η οποία έχει εξασφαλίσει την αιωνιότητα. Τελούσαν (κατά την εαρινή ισημερία) την γιορτή των Παναθηναίων, ενώ παράλληλα γινόντουσαν και εσωτερικές τελετές που όμως δεν μας είναι γνωστές.

Ο ΣΥΜΒΟΛΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΠΡΩΤΗΣ ΠΑΝΣΕΛΗΝΟΥ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΕΑΡΙΝΗ ΙΣΗΜΕΡΙΑ

Από την πρώτη πανσέληνο της εαρινής ισημερίας, σύμφωνα με την ελληνική παράδοση, αρχίζει η κυριαρχία της Θεάς Αθηνάς δηλαδή του σοφού πνεύματος και στα ελληνικά μυστήρια εορτάζεται αυτό το γεγονός γιατί αποτελεί την εκδήλωση του πέμπτου ιερού δράματος της εξελικτικής πορείας της Φύσεως.

Το πέμπτο ιερό δράμα της εξελικτικής πορείας της Φύσεως εκδηλώνεται στην ψυχή εκείνη η οποία απαλλάχθηκε οριστικά από όλα της τα πάθη (ΘΑΝΑ-

ΤΟΣ παθών) και αυτό έχει ως αποτέλεσμα την πνευματική αναγέννηση της ψυχής (ΑΝΑΣΤΑΣΗ της ως νέας χωρίς πάθη οντότητας). Αποτέλεσμα αυτού είναι η ψυχική αυτή οντότητα να επιτύχει την κατάκτηση της ΣΟΦΙΑΣ (κυριαρχία της Θεάς Αθηνάς). Η σοφία θα επιτρέψει στον μύστη, ο οποίος απαλλάχθηκε από τα πάθη του, να έλθει σε επικοινωνία με τον Ουρανό και να αποκτήσει τα μεταμορφωτικά εκείνα μέσα που θα του επιτρέψουν να αποκτήσει τον πνευματικό του οργανισμό, ώστε να έχει την δυνατότητα να οδεύσει στους χώρους του ανέσπερου φωτός.

Ο ΣΥΜΒΟΛΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΑΡΙΝΗ ΙΣΗΜΕΡΙΑ ΜΕΧΡΙ ΤΗΝ ΘΕΡΙΝΗ ΤΡΟΠΗ ΤΟΥ ΗΛΙΟΥ

Στα Ορφικά μυστήρια η τρίτη μύηση λάμβανε χώρα κατά την εαρινή ισημερία του Ήλιου. Ο χρόνος από της μύσεως αυτής μέχρι την επομένη μύηση που ελάμβανε χώρα κατά την θερινή τροπή του Ήλιου ήταν ο χρόνος κατά τον οποίο ο μυσούμενος έπρεπε να εκδηλώσει αρμονική ιδεολογία ανάλογη

προς τα εκδηλούμενα χρώματα των ανθέων αυτής της εποχής καθώς και αρμονική εκδήλωση αισθημάτων ανάλογη προς τα αρώματα των ανθέων αυτής της εποχής. Κατά τους Ορφικούς τα αρώματα και τα χρώματα αυτής της εποχής αναπαριστούν την βαίνουσα προς αποθέωση ανθρώπινη ψυχή, η οποία απέβαλε το έρεβος και προορίζεται πλέον σε θεία πνευματική ανάσταση.

Κατά τους μύστες της Ελευσίνας, η εποχή που περιλαμβάνεται μεταξύ εαρινής ισημερίας και θερινής τροπής του Ηλίου είναι η περίοδος κατά την οποία το ανιστάμενο πνεύμα έρχεται στην αποθέωση και την απόκτηση της αιωνίας ζωής.

Εκ των προαναφερθέντων συνάγεται ότι η περίοδος από την εαρινή ισημερία μέχρι την θερινή τροπή του Ηλίου είναι η περίοδος της αναγεννήσεως και μεταμορφώσεως των ανθρώπινων ψυχών στις πνευματικές φύσεις του πνευματικού κόσμου, καθώς και της προετοιμασίας για τον πλήρη αποχωρισμό τους από το έρεβος.

«Ποίηση είναι όταν ένα συναίσθημα έχει βρει τη σκέψη
του και η σκέψη έχει βρει τις λέξεις»

(Robert Frost, Αμερικανός ποιητής)

«Σαν από βαθιά νερά, ψυχή και λέξεις», Ζωή Δικταίου

Στα παράθυρα κοίτα,
η αξίωση της αγάπης
εκεί που, ο φόβος γίνεται εξορία
εκεί που, προχωρά ο πόθος,
πάντα μπροστά.
Εκεί οι ρωνές,
αυτές σε κράτησαν
στα χρόνια που πέρασαν,
στα μάτια που βίλησες,
σ' ένα γυάλινο κόσμο.
Σαν από βαθιά νερά, ψυχή και λέξεις.
Πώς να κρυφτείς από τον Έρωτα...

Αύριο, εν ονόματι της αγάπης

